

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2017. szeptember

Fotó: Kerekes Julianna

TARTALOM

Tanévkezdő beszélgetés dr. Miseta Attila dékánnal
(Schweier Rita)

Köszöntjük Szabó István professzort
(Bódis József)

Diplomaosztó ünnepségek, beszédek

Kütiintetések

„Szeretek a betegekkel foglalkozni, sok örömet okoz a hivatásom” – Schweier Rita interjúja Losonczy Hajna emeritus professzorral

Népegészségügyi Képzőhelyek Országos Egyesületének konferenciája (Girán János)

Középisikolások hete (Baka Máté, Duga Zsófia)

„Az ember legfőbb hivatása az, hogy tisztességes utódokat hagyjon maga után” – interjú Székely Miklós emeritus professzorral (Schweier Rita)

Gyermeksürgősségi Kongresszus (Rózsai Barnabás)

A Magyar Biofizikai Társaság Kongresszusa (Telek Elek)

Pécsi Oktató Családorvos Találkozó (Heim Szilvia)

International Symposium on Essential Oils (Horváth Györgyi)

„A drámai hőskorszak nekünk jutott és ezért nagyon szerencsésnek érzem magam” – Schweier Rita interjúja Kajár Pál emeritus professzorral

Szédüléstdiagnosztikai Kongresszus (Harmat Kinga)

Élményterápiás hétvégék a Tölösi Péter Alapítvány szervezésében (Fenyvesi Ilona)

Az Európai Kardiológusok Társasága Kongresszusa (Nógrádi Ágnes)

Zalasabarban táboroztak a hallásjavító implantátumot viselő gyermekek (Németh Adrienne)

Az Immunológiai Kiválósági Központ projektnyitó megbeszélése (Kugyelka Réka)

MESZK Szakdolgozói Kongresszus (Györkő Béláné)

Kiss Tamás irodalmi összeállítás

Közegészségügy és Törvényeségi Orvostan (Gracza Tünde)

Tudományos közlemények

Sajtószemle

A címlapon és középen a POTE Fotóklub idej, díjazott képei

„A cél a színvonalas oktatás, a jól képzett hallgatók kibocsátása, mindehhez a háttérfeltételek biztosítása és folyamatos javítása”

– tanévkezdő beszélgetés dr. Miseta Attilával, karunk dékánjával

A 2017-2018-as tanévet 691 elsőéves hallgató kezdi meg karunkon a legfrissebb adatok szerint. A pótfelvételizőkkel együtt 209-en nyertek felvételt a magyar általános orvos szakra, 50-en a fogorvos szakra, a német programban 190-en kezdik meg tanulmányaikat, az angolban pedig 242-en.

– Tavalý több újonnan felvett diákkal kezdték a tanévet, mint idén. A létszámcsökkenés alapvető oka az infrastrukturális fejlesztések csúszása?

– Egyértelműen igen, a fejlesztések megvalósulásáig – helyszíne miatt – jelentős hallgatói létszámemelés nem képzelhető el. A kisebb építkezések ugyan elkezdődtek a Balassa és a Damjanich kollégiumokban, valamint a gyógyszerészeknél is zajlik a beruházás, ám az ígért új oktatási tömb kialakítása még mindig várat magára.

A felvettek körében csökkenés látszik, ám évek óta több külföldi hallgatót veszünk fel, mint hazait, és a magyar hallgatók számát is növeltük az elmúlt tíz évben. Az összes évfolyamot nézve megközelítően 1500 magyar, és több mint 1900 külföldi diákunk van, és utóbbiak közül egyre többen maradnak nálunk a magasabb évfolyamokon is, azaz a klinikai években. Ehhez jön még az ÁOK Nemzetközi Oktatási Központjának mintegy 200 külföldi hallgatója, akik előkészítőn vesznek részt. Az összlétszám tehát valójában tovább bővül, több mint 100 fővel. Azt szerencsére elmondhatjuk, hogy a szakjainkon túljelentkezés van, mi szabjuk meg, hogy a színvonal megtartása, sőt, emelése mellett mit bírunk el. Ami jelenleg problémát jelent, az a fogorvosaink elhelyezése, mivel a régi városi sportszarnok épülete, amiben dolgoznak, kicsi és rozoga, ám egy EFOP-pályázatból már látszanak a körvonalai egy új fogászati klinika megépítésének.

– Hol tart a színvonalas oktatók Pécsre csábításának folyamata?

– Kellemes meglepetés számomra, hogy sok nívós oktató szeretne hozzánk jönni. Nem kizárólag a külföldiekre igaz ez, hanem a magyarországi képzőhelyekre is, ahonnan többen megkeresnek. A hely hiánya azonban egyelőre akadályt állít elénk a további lépésekkel kapcsolatosan.

– Az előző tanév zárása kapcsán készült beszélgetésben sürgetőnek nevezte az egészségügyi béremeléshez hasonló korrekció megvalósítását a fizetésekben az egészségügyi felsőoktatásban is. Történt-e ebben azóta előrelépés?

– Egyelőre nem. Az orvoskari dékának és a rektori konferencia is megkereste a felsőoktatási államtitkárt a béremelés ügyében, amit egyébként előzetesen az év második felére harangoztak be. Felmerült, hogy saját keretből, a bevételeink terhére emeljük a béreket, ám ezt mi nem tartjuk megoldásnak, hisz ha megvalósítjuk, akkor a következő általános béremelésnél nem biztosítanak számunkra ehhez forrásokat.

– Módosíthatja-e dékáni pozíciója betöltését az, ha sikerrel szerepel az előrehozott rektorválasztáson?

– Természetesen igen. Azt azért hozzátenném, hogy a kinevezés az EMMI hatásköre, bár a szenátusi szavazás eredményét általában figyelembe veszi. Dékáni mandátumom a jövő év szeptemberében jár le, a rektori megbízás pedig valamivel korábban lépne életbe.

Schweier Rita

Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Bogár Lajos.

Olvasószerkesztő: Hollósy Tibor, Ludány Andrea. Szerkesztőségi munkatárs: Kiss Tamás.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295.

Nyomtatva a PTE Nyomdája

Köszöntjük dr. Szabó István professzor urat 75. születésnapja alkalmából!

Dr. Szabó István 1942. június 6-án született az akkor még Magyarországhoz tartozó, erdélyi Máramaros-szigeten. Tanulmányait Pécsen végezte, orvosi diplomáját 1966-ban szerezte, s végzése után a pécsi Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán kezdett el dolgozni. Szülészet-nőgyógyászatból 1971-ben szakvizsgázott, 1971-től tanársegédi, 1978-tól adjunktusi, 1989-től egyetemi docensi beosztásban dolgozott. 1993-ban nevezték ki tanszékvezető egyetemi tanárrá.

1972-73-ban a II. sz. bécsi Női Klinikán dolgozott ösztöndíjasként, majd több tanulmányúton vett részt (Thessaloniki, Tübingen, Berlin). Bécsben kezdte el önálló tudományos-kutatómunkáját, melynek során a perinatális mortalitás csökkentésének lehetőségeit vizsgálta, elsősorban az IRDS megelőzésére, a foetalis tüdő biokémiai, funkcionális és strukturális érési folyamatát befolyásoló exogén és endogén tényezők kutatására helyezte a hangsúlyt. 1984-ben „A foetalis tüdő funkcionális érési folyamatának vizsgálata, klinikai jelentősége.” címmel védte meg kandidátusi értekezését, 1993-ban habilitált. 1999-ben „Szülészeti törekvések az újszülöttek cardiorespiratoricus morbiditásának csökkentésére” című disszertációjával elnyerte a MTA doktora címet.

Az RDS megelőzésére a világon elsőként dolgozta ki, és alkalmazta munkatársaival a direkt magzati szteroidprofilaxis módszerét, amely jelentős nemzetközi elismerést váltott ki. Az idő előtti burokpedés kezelésére elsőként alkalmazta hazánkban az amnioninfúziót. Tudományos közleményeinek száma 308 ebből 169 nemzetközi folyóiratban jelent meg. Előadásainak a száma 298, melyből 84 nemzetközi kongresszuson hangzott el. Három könyv szerkesztője volt, 43 könyvfejezetet írt, ebből 23-at angol nyelven.

Számos hazai tudományos társaság tagja, illetve vezetőségi tagja: Magyar Nőorvos Társaság, melynek 2 cikluson át választott elnöke volt. 2006-ban a Magyar Nőorvos Társaság Örökös Tiszteleti Elnökévé választották. További tudományos társasági tagságai: Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság; Magyar Orvostudományi Társaságok Egyesületének Szövetsége, Magyar Nőgyógyászok Endoszkópos Társasága, Magyar Menopausa Társaság, Magyar Asszisztált Reprodukciós Társaság, MNT Dél-nyugat Dunántúli Szekciója (tiszteletbeli elnök), Magyar Család-Barát Társaság (örökös tiszteletbeli elnöke). 1994-1998. között a Magyar Nőorvos Társaság és Gyermekeorvos Társaság Perinatológiai Szekciója és 1996-2000. között a Magyar Nőgyógyászok Endoszkópos Társaságának elnöke.

Szabó professzort több nemzetközi tudományos társaság is tagjai közé választotta, közülük többnek vezetőségi tagja volt: European Association of Gynecologists and Obstetricians, European Board and College of Obstetrics and Gynecology, World Association of Perinatal Medicine, European Association of Perinatal Medicine, Europe Against the Immature Lung, FIGO Advisory Panel, European Society of Human Reproduction and Embryology, European Menopause and Andropause Society, International Association for the Lung Surfactant System, International Society for New Technology in

Reproduction and Neonatology, Union Européenne des Médecins Spécialistes.

1995-ben a Szülészeti és Nőgyógyászati Szakmai Kollégium tagja lett, 2004 óta elnöke volt. Az ETT Humán Reprodukciós Bizottságának tagja (2001-től). 2005-től a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság elnöke. Román Nőorvos Társaság tiszteleti tagja.

Szabó professzor több tudományos folyóirat szerkesztőbizottságának tagja illetve referense: Magyar Nőorvosok Lapja, Endoscopia és minimálisan invazív terápia, Early Pregnancy: Biology and Medicine, Archives of Perinatal Medicine Polish Society of Perinatal Medicine, Új Bábakalauz és a Babainfő.

Vezetése alatt a klinika 45 magyar, 7 nemzetközi és 1 világgongresszust rendezett. Tudományos munkájának elismeréseként 1999-2003. között Széchenyi professzori ösztöndíjat nyert el.

Szabó professzor jelentős szerepet vállalt a pécsi egyetemi közéletben is: PTE, Általános Orvostudományi Kar Tanácsának tagja (1996-tól); PTE, Fejlesztési Bizottság tagja (1999-2002); PTE, ÁOK, Etikai Bizottság titkára (1998-2002); PTE, ÁOK, Klinikai Dékánhelyettese (1999-2002); PTE, Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum elnökhelyettese (2002).

Szabó professzor tantermi előadásai során nagy hangsúlyt fektetett a színvonalas, jó hangulatú előadások megtartására, bevezette az ún. kiscsoportos oktatást. Vezetésével az ÁOK-n önálló doktori program indult, melynek címe: „A reprodukció endokrinológia nőgyógyászati, szülészeti és neonatológiai aspektusai”. Mindig nagy gonddal segítette munkatársai szakmai és tudományos előmenetelét. Vezetése alatt hárman szereztek meg a MTA doktora, további két fő a PTE, ÁOK egyetemi magántanára címet, hatan habilitáltak, hárman kandidátusi minősítést szereztek, és nyolcan védtek meg a PhD-téziseiket. A klinikán 4 társprofesszori, 5 docensi, 2 klinikai szakfőorvosi, 11 adjunktusi és 14

tanárségédi kinevezés történt.

Kiváló szakmai, tudományos és oktatói tevékenysége több kitüntetés adományozását eredményezte: 1985-ben Miniszteri Dicséretben, 1987-ben Kiváló Munkáért kitüntetésben részesült. 2005-ben, a Jubileumi XV. Országos Szülésznői Védőnői Konferencián a „Tiszteletbeli Szülésznő” címét kapta. 2005-ben a Szülészeti Perinatológiai és Aneszteziológiai Társaság “Virginia Apgar-díját” nyerte el. 2000-ben a Magyar Köztársaság Elnöke Aranyérem kitüntetésben részesítette. 2002-ben Semmelweis emlékérmeket kapott, 2004-ben Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével tüntette ki a Magyar Köztársaság Elnöke.

Szabó professzor urat 2017. június 2-án egy meghitt, emelkedett hangulatú ünnepségen köszöntötték a szakma meghatározó vezető egyéniségei, valamint Pécsi Tudományegyetem vezetői. Elsőként a PTE rektora az egyetem alapító okiratának névre szóló hiteles másolatával ismerte el professzor úr munkásságát, majd Miseta Attila orvoskari dékán és Sebestyén Andor KK-elnök méltatta az ünnepelt életútját. Ezt követően az orvosképző egyetemek szülészeti klinikáinak igazgatói köszöntötték az ünnepeltet, melynek során Ács Nándor, Németh Gábor, Póka Róbert és Rigó János igazgató urak a saját és klinikáik kollektívái nevében gratuláltak az ünnepeltnek, fejezték ki jókívánásaikat

és adták át ajándékaikat. Beszédeik számos közös emléket felidézve tették igazán ünnepélyessé, hangulatában is emelkedetté az eseményt. Ezt követően a Magyar Nőorvos Társaság elnöke professzor úr munkásságának elismeréseként átadta az elnökség által odaítélt Semmelweis-díjat, majd a pécsi klinika igazgatója átnyújtotta az elmúlt évtizedekben a klinika szimbólumává vált Vénusz-szobor hiteles másolatát.

A köszöntők végeztével Szabó professzor úr meghatódottan fejezte ki háláját a munkásságát méltatóknak, s mindazoknak, akik jelenlétükkel megtisztelték őt és az ünnepi eseményt.

Ezt követően a klinika munkatársai tudományos előadásokkal tisztelegtek Szabó professzor iskolateremtő szakmai és tudományos tevékenysége előtt. A program során Ertl Tibor a szülés körüli események gyermekkori hatásairól, Halvax László a magzat szülés alatti észleléséről, Vízér Miklós az intrauterin terápia múltjáról, jelenéről és jövőjéről, Veszprémi Béla a prenatalis genetikai diagnosztika lehetőségeiről, végül Koppán Miklós a kismedencei égtájokról tartott nagyszerű összefoglalót.

Kedves Professzor Úr! Isten éltesen 75. születésnapodon!

Bódis József

A Gyógyszerésztudományi Kar gyógyszerész szakon végzett, magyar és angol nyelvű képzésben résztvevő hallgatói június 30-án vették át diplomájukat. Ünnepi beszédet dr. Perjési Pál egyetemi tanár, a kar dékánja mondott.

Tisztelt Rektorhelyettes Úr, Dékánhelyettes Urak, Tisztelt Elnök Úr, Tisztelt Tanári Kar! Kedves új, és korábban végzett Gyógyszerészek, Tisztelt Vendégeink!

Megkülönböztetett nagyrabecsüléssel köszöntöm Önöket a Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Karának 2016/2017. tanévet lezáró gyógyszerészdoktor-avatató ünnepségén!

A 2016/2017-os tanévet záró gyógyszerészdoktori ünnepség újabb fontos mérföldkő a pécsi gyógyszerészképzés történetében. A 2000-ben, a Pécsi Tudományegyetem Egyetem Általános Orvostudományi Karán belül megindult gyógyszerészképzés szervezeti és szakmai fejlődésének eredményeképpen, 2016. januárjától mint az egyetem önálló, gyógyszerésztudományi kara folytathatta működését. Az elmúlt mintegy másfél év eseményekben gazdag, a kar jövőbeli fejlődése szempontjából is jelentős egyetemi szintű döntések időszaka volt. Ezek eredményeképpen többek között ez év májusában a MVP keretén belül megkezdődött a kar Rókus utcai épületének felújítása, valamint a jövőbeli Ipari Gyógyszerészeti Oktatási Központ kiviteli tervének elkészítése. Mint az újonnan megalakult kar dékánja, ezúton is köszönetemet fejezem ki minden egyetemi vezetőnek, hogy munkájával hozzásegítette a szak karrá való fejlődését és a kar infrastruktúrájának fejlesztését.

Tisztelt ifjú gyógyszerészdoktorok! A gyógyszerész-avatató ünnepségek szép pillanatok nemcsak az új pályakezdőknek, de a kar oktatóinak, valamint a szülőknek és barátoknak is! Önök, most esküt tett fiatal diplomások életének nemcsak a folyamatos szakmai számonkéréseket megkövetelő szakasza zárul most le, hanem az egyetemi évek tervekkel, lelkesedéssel, mély emberi kapcsolatok kialakításával tarkított, egyedülállóan szép emlékü periódusa is. Ezek alatt az évek alatt váltak a tanuló diákból alapos szakmai tudással rendelkező, felelős munkára alkalmas gyógyszerészekké, akiknek hivatása az egészség megőrzésének

és a beteg emberek gyógyulásának elősegítésére ad lehetőséget.

Új diplomások avatási ünnepségén az üzenet elsősorban az ünnepeltnek és az ünnepeltéről kell, hogy szóljon. Meg kell azonban emlékezni az új diplomások szüleiről is, akik áldozatkészségükkel, sokuk esetében gyógyszerészként szakmai tanácsokkal egyengették eddigi tanulmányaikat és gondoskodnak pályakezdésük zökkenőmentes indításáról is. A köszönet ugyanúgy szól professzorainknak, tanárainknak és nevelőiknek, akik Önökből kiváló szakembereket neveltek!

A gyógyszerészképzésben kiemelten fontos a multidiszciplináris tudás megszerzése. A képzés a Gyógyszerésztudományi Kar intézetei mellett az Általános Orvostudományi Kar, a Természettudományi Kar intézeteinek, valamint a Klinikai Központ oktatóinak részvételével folyik. Köszönetemet fejezem ki e karok, valamint a Klinikai Központ valamennyi oktatójának és vezetőjének is. A képzésben természetesen az egyetemen kívüli gyakorlati elemek is voltak, így közforgalmú és kórházi gyógyszerárak, a PTE, KK Egyetemi Gyógyszertára, valamint gyógyszergyárak is részt vettek benne. Őket is kiemelt köszönet illeti!

A gyógyszerészet, a gyógyszerek tudománya mindig sokol-

dalú, elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását követelte meg. A megszerzett tudásuk több területen is kamatoztatható. Gyógyszerész diplomával többek között elhelyezkedhetnek a közforgalmú gyógyszerellátás, a klinikai gyógyszerészet, valamint az ipari gyógyszerészet területén. Esküszövegükre emlékezve ne feledkezzenek meg azonban arról, hogy a betegek gyógyulása és egészségük védelme érdekében a diplomával együtt jár az állandó önképzés és továbbképzés szükségessége. A tudományok, így a gyógyszerésztudományok hihetetlenül gyors fejlődése következtében a megszerzett tudás akár 10 év alatt is elavulhat. Ezért az élethossziglan történő további képzés a szakmánk megfelelő gyakorlása szempontjából rendkívül fontos!

A pécsi Gyógyszerésztudományi Kar kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a gyógyszerészek folyamatos továbbképzésének aktív résztvevője legyen. Természetesen Önöket is visszavárjuk továbbképzéseinkre is!

Mint tudják, az egyetem rangját a tanári kar és a végzett hallgatók adják. A végzett gyógyszerészek, szakgyógyszerészek tudásának minősége rendkívül fontos a képzés megítélésében. Mindannyian azt akartuk, hogy a lehető legjobb szakembereket neveljük. Különösen büszkék vagyunk a helyi és az országos tudományos diákköri konferencián, valamint a további országos versenyeken helyezést elért hallgatóinkra. Külön köszönet illeti felkészítő oktatókat, tanáraikat, akik irányításával hallgatóik elérték eredményeiket.

A TDK-munka szemléletformáló tevékenység. Bepillantást enged a tudományos igényű kutatás elméletébe és gyakorlatába. Bízom benne, hogy a kiemelkedő TDK-munkát végző hallgatóink közül egyre többen folytatják tanulmányaikat a Gyógyszer-tudományi Doktori Iskolában és válnak a kar jövőbeli oktatóivá!

Tisztelt Gyógyszerészdoktorok! Bízom benne, hogy sikeres szakmai pályafutásuk gyakran fog kapcsolódni a Pécsi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Karának oktatóihoz. Munkájuk során bármilyen szakmai problémájuk merül fel, keressék fel volt tanáraikat, forduljanak a jövőben is bizalommal az Alma Materhez!

Én a gratuláció mellé most szeretném jókívánságaimat is kifejezni Önöknek. A magam és a kar minden oktatója nevében kívánom Önöknek, hogy életpályájuk sikeres legyen, hogy hivatásuk és magánéleti boldogságuk sok örömet okozzon életükben!

Köszönöm a figyelmet!

Honorable Vice Rector, Vice Deans, Director of Clinical Center, Dear Colleagues, Distinguished Guests, Ladies and Gentlemen,

It is my pleasure to welcome all of you to the 2nd graduation ceremony of the Faculty of Pharmacy, the recently founded Faculty of University of Pécs. This is the fourth year when the University issues Doctor of Pharmacy (PharmD) Diplome in the framework of the English Program launched in the 2009/2010 academic year. Accordingly, I particularly welcome our graduates who have just received their Diplome of Pharmacy.

Let me congratulate you on behalf of the Faculty for successfully completing your pharmacy training! The years you have spent at the Faculty have proven that you are ready for the challenges that you are facing in your profession. We – your former teachers and now colleagues – are confident that the knowledge you have acquired at our University will serve you through the many years of your professional activities.

Never forget, however, that your knowledge is becoming out

of date in a relatively short time. Because of the intensive biomedical and pharmaceutical research, each professional working on this field should not forget about the importance of postgraduate education. You have acquired the most advanced knowledge on each field of Pharmacy and it is your responsibility to keep it up-to-date in the future.

Pharmacy, our profession, provides a wide range of possibilities to fulfill your professional aims. You can find your professional goal in the field of community pharmacy, clinical pharmacy or industrial pharmacy. Whichever field you are going to work, however, you couldn't forget that any mistake you make could cause serious health consequences to others.

Pharmacy, our profession, includes punctuality, appearance, courtesy, concern for others, honesty, discretion, judgment and commitment to excel. But the point is that true professionalism as a pharmacist means showing that you really care. The driving force of our professionalism is our care and concern for the patients!

I would also like to give special thanks to the parents, guardians, spouses and friends of our graduates for their patience, understanding, sacrifices and support – both moral and financial – during these challenging, but rewarding years at the University. Those who sacrificed their resources to pay for the grandaunts' education must be commended for their foresight in choosing to invest in education, the most important vehicle for success in a globalized knowledge economy that is the 21st century.

In the coming years, I would ask that you not forget your University and your former professors. I encourage you keeping us updated on the many achievements you will experience in your careers and personal lives. We will always take great pride in your achievements.

Once again, I congratulate you and I wish you success as you enter the workforce or undertake further study.

Fogorvos és biotechnológus doktorrá avatás – 2017. július 1.

Dr. Miseta Attila, ÁOK dékán:

Tisztelt Rektorhelyettes Úr, Kedves Kolléganők és Kollégák, Kedves Vendégeink!

Kedves fogorvos és biotechnológus hallgatóink!

Ez az utolsó beszéd, amit hallotok, mielőtt elhagynátok az Alma Matert! Két olyan szak hallgatóiról van szó, akik a tudomány alapjai mellett elsajátíthatták szakmájuk számos gyakorlati fogását is.

„The function of education is to teach one to think intensively and to think critically. Intelligence plus character – that is the goal of true education.” – Martin Luther King. Azaz: „Ne csak gondolkodni, hanem kritikusnak lenni is tanuljatok meg”. Persze a kritikus gondolkodásra okot mi adunk, tanáraitok is sokfélék, ők is követnek el hibákat. De gyakran a kritika nem követel hibát. Egyszerűen másként értékeljük ugyanazt. Máskor – és ez még nagyobb veszély – kritikátlanul elfogadók vagyunk. Ma az orvoslás, de a biológiai tudományok általában is ontják az újdonságokat. Ezek között eligazodni, a tudományt az áltudománytól elválasztani, nem kis feladat. Ráadásul az áltudományban gyakran több a pénz, hamarabb jön a talmi siker.

Szakmáitokban a szükséges anyagiak megszerzése általában nem nehéz. Az igazi szakmai tekintély kivívása azonban sokkal nehezebb. „Intelligencia és karakter.” Egyik sem nélkülözhető. A megfelelő kompromisszum az anyagiak és a magas színvonalú szakmai munka között létre kell jöjjön ahhoz, hogy boldog, harmonikus életetek legyen.

Kedves biotechnológusok! A Tiétek relatíve új szakma, melyben hatalmas lehetőségek rejlenek. Ezek kihasználása akkor lehetséges, ha folyamatosan lépést tartotok azzal a fejlődéssel, ami a szakmátokban végbemegy. Ne felejtsetek el tanulni és jegyezzétek meg, hogy a technikák csak bizonyos célt szolgálnak, de sosem helyettesítik a gondolkodást.

Kedves fogorvos kollégák! A Tiétek az egyik legrettegettebb szakma, melyre csaknem mindenki rászorul. Az empátia, a paciens szorongásának az oldása, igen fontos lesz a Számotokra. A jó közérzet megteremtése nem csak a beteg számára fontos, hanem a Számotokra is.

A nehézségeket, a cél előtti gyötrődést fokozottan megtapasztalhattátok a záróvizsga előtti utolsó hónapokban. Vége van és ez méltán tölthet el Benneteket megelégedettséggel. Gratulállok mindenkinek!

Jó volt köztetek lenni! Az iskolában (az egyetemen) a tanárdiák (hallgató) kapcsolat a meghatározó, a mi szakmánkban pedig különös, személyes jelentőségű is.

Sajnos vannak fogyatékoságaink elsősorban a klinikai infrastruktúra és a felszerelés tekintetében. Ugyanakkor a szak és a kar vezetői a lehetőségekhez képest sokat tettek a felszerelés javítására. Ha szerencsénk van, néhány éven belül új klinikánk lesz. Folyamatosan keressük azokat a lehetőségeket, melyek segítenek abban, hogy jobban oktathassunk! Ennek a legfontosabb eleme az oktatóink fejlesztése és új kiváló oktatók Pécsre csábítása. Kérem, hogy a diploma átvétele után gyengésegeinkből, fogyatékoságainkból éppúgy okuljatok, mint erősségeinkből. Azért, hogy Ti

jobb fogorvosok és jobb biotechnológusok lehessetek, mint oktatóitok! Ne feledjétek, a jövő nemzedékeit már Ti fogjátok oktatni. Hiszitek vagy nem, de ez akkor is így lesz, ha nem az egyetemi katedra szakmai pályafutásotok fő célkitűzése: a mi szakmáinkban minden kolléganő és kolléga példakép.

Azért, hogy nyerjétek valamit, fel kell adni más dolgokat! Elkerülhetetlenek a kudarcok is, bár kinek több, kinek pedig kevesebb jut. Lépjétek túl rajtuk, de ne feledjétek a tanulságokat. A kudarcok számát csökkenteni úgy lehet, ha megkérdézték az idősebbeket. Bár a fiatal öntudat nem feltétlen diktálja ezt, higgyétek el, az életkorban előttek járók sok mindent tapasztaltak, és tapasztalataikat többnyire örömmel meg is osztják Veletek. Nem feltétlen kell követni a tanácsokat, de néha azt is meghallgathatjátok, hogy ők hogyan tennék másképp... Az élet nyertesei más és más stratégiákat alkalmaznak. Valami azonban közös: a kitartó próbálkozás. Soha ne adjátok fel, próbálkozzatok!

Ti most nem csak az egyetemi éveiteket hagyjátok magatok mögött, hanem hamarosan családot alapítotok – ha már nem tettétek meg – és a szüleitekhez, támogatóitokhoz való kötődés is lazul. Azonban ne feledjétek, hogy nélkülük nem lehetnétek itt, ezt illőn köszönjétek meg nekik, de ne feledjétek el azért minket se. Legyetek az öregdiák (Alumni) közösségünk aktív tagjai, segítsétek az Alma Matert. Megígérjük, hogy mi is segíteni fogunk! Annál is inkább, hiszen szakmánk gyorsan fejlődik, a tanulás folyamata soha nem ér véget. Lehet tehát ez a pillanat egy várva várt elválás az egyetemről, de egész életetek egy igen fontos szakasza már visszavonhatatlanul köt Benneteket hozzánk. Mert az Alma Mater mi vagyunk, Ti, mi tanárok és elődeink hosszú sora.

Azt hiszem nem túlzás, hogy Magyarországon mindenki kiváló szakértője minden olyan kérdésnek, melyet nem neki kell, kellene megoldani. Legyetek kritikusak, de egyszerismind konstruktívak is!

Sose feledjétek, hogy tudományaink sok tekintetben gyakorlatiasak, azaz könyvből csak az alapok sajátíthatók el. A biotechnológusoknak üzenem: bárcsak mi is ilyen képzési lehetőségekhez juthattunk volna. Ez a fiatal tudományág egyre nagyobb sze-

repet tölt be az életünkben, s Ti nélkülözhetetlen, egyenrangú szereplők vagytok ma már a kutatásban, a mindennapi diagnosztikában és a gyógyításban is.

Biztosan állíthatom, hogy nemzetközileg is kiváló, országosan pedig kiemelkedő színvonalú oktatói gárdától tanulhattatok. Amit jól csináltunk, arra emlékeztek, ha valami rossz volt, arra is, de csak azért, hogy majd még jobbak legyetek!

A problémáitokat ne osszátok meg, ha nem feltétlen szükséges! Tekintsétek kihívásnak, amit le kell győzni. Nem feltétlen kell azonnal reagálni. Ami este gondnak tűnt, reggelre megoldódhat. Persze nem minden probléma oldódik meg, csak ne felejtsetek, hogy minden megoldás valaha egy probléma volt.

Emlékeztek az Alma Materre, emlékeztek Pécsre! Jó egészséget, hosszú és eredményes életet kívánok! A viszontlátásra!

Orvostorrrá avatás – 2017. július 8.

Karunk magyar angol és német nyelvű képzésének diplomaátadó ünnepségén dr. Miseta Attila dékán mondott beszédeket (magyar és angol nyelven), valamint ifj. Gallyas Ferenc egyetemi tanár, az angol nyelvű képzés vezetője köszöntötte a frissen végzetteket.

Dr. Bódis József egyetemi tanár, a PTE rektora köszöntötte a magyar, angol és német nyelvű képzésben végzett hallgatókat

Ünnepi beszédet dr. Miseta Attila egyetemi tanár, dékán mondott

Tisztelt Rektor Úr, Tanári Testület, Kedves Kolléganők és Kollégák, Kedves Vendégeink!

Meleg van, már mennének ünnepelni. De ezt a beszédet nem ússzák meg! Én sem...

Kedves szülők, rokonok, támogatók! Hadd köszönjem meg a kar nevében én is azt a segítséget, amit fiatal kollégáinknak, nemrég volt hallgatóinknak nyújtottak! Nemcsak szakmát kaptak, hanem hivatást, életpályát, melyben sok örömet lelhetnek!

*„Tégy minden jót, amit
Megtudhatsz,
Ott, ahol vagy,
Úgy ahogy teheted,
Akkorát, amekkorát tehetesz,
De mindig, szüntelen ez legyen
A programod!”*

Sík Sándor

Jót tenni persze nem könnyű! Tapasztalni fogják, hogy a jó fogalma sokféleképpen értelmezett. A beteg sem mindig tudja mi a jó, fél a fájdalomtól az ismeretlentől. Gyakran áltudományos tanácsokat kap, napjainkban hemzsegnek a csodadoktorok. Csak az nem érthető miért is vannak betegek...

Azonban látni kell azt, hogy nem mindenkin tudunk segíteni. Tőlük a reményt mégse szabad elvenni. Nagyobb baj, hogy nem mindenkit tudunk meggyógyítani, hogy segíteni tudunk. Néha pedig kicsiny hitűek vagyunk. Edisontól idézem:

„A legnagyobb gyengeségünk a feladás. A legbiztosabb út a sikerhez a kitartó próbálkozás. Mindig meg kell próbálni még egyszer.”

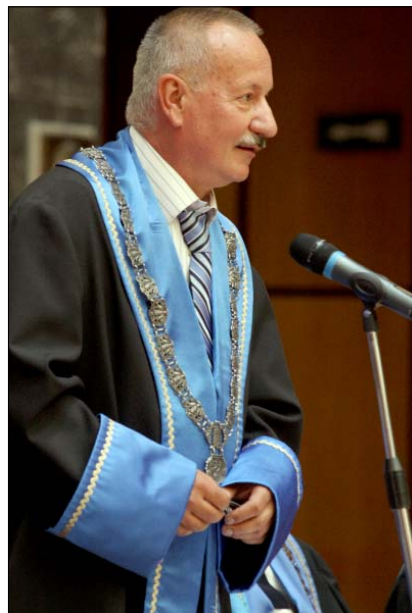
Orvos- és tudományellenesség tapasztalható a világban, amelynek következménye, hogy a betegek nagy része nem tartja be az orvosi utasításokat – figyelmeztet már a WHO is. Elfordulnak a hivatalos orvoslástól, helyette természetgyógyászokhoz, vagy az ezotériához fordulnak. Az okok egyszerűek és bonyolultak is egyben. Az orvoslás hihetetlen fejlődése a specializációt erősítette fel. A specialista pedig nem foglalkozik a testtel és a lélekkel egyaránt. „Az emberi test kezelésekor napjaink legnagyobb tévedése, hogy az orvosok külön választják a testet és a lelket.” – figyelmeztet már Platon időszámításunk előtt 400-ban (i.e. 427-347). Amúgy kevés és túlterhelt is az orvos, túl sok az adminisztratív feladat, túl kevés a segítség, melyet a segítőitől kap. De higgyék el, ha valaki lelkiismeretes orvos, számára a nap 24 órája semmiképpen nem elegendő. Aki a múltal szemben okosan, jó beosztással nem él, nem lesz jó orvos, nem lesz jó tudós! S magukra is gondoljanak, a fáradt orvos sem magának se pedig a betegének nem tesz jót.

Persze a feladatok még többek és főként nehezebbek lesznek, ha nem figyelünk egymásra, nem segítjük egymást. Pedig ránk, magyarokra ez gyakran jellemző. Becsüljük meg a kollégáikat, beosztottjaikat, hosszú távon ez mindenképpen előnyös. Hama-

rabb megismerik a számtalan gyakorlati fogást, a beteggel való kommunikáció titkait, ráadásul sok konfliktust elkerülhetnek. Sajnos hoz az élet elég gondot, problémát, betegséget Önökre és szeretteikre is. Ne gondolj többet magadról, mint amennyi szükséges! Ne gondolj kevesebbet a kollégádról... mint amennyire

szükséges! Kezelj úgy másokat, ahogyan azt Te elvárnád az ő helyükben! Bizalom és tisztelet a két kulcs. Ugyan a fa levelei sokan vannak, a gyökere mégis egy: a különböző szakmák és segítők sokan vannak, de a cél mindig közös: a beteg gyógyítása a tudomány állása szerint.

Diplomát kaptak, melyet a világ sok országában fogadnak el. Nem baj, ha valaki külföldön is kipróbálja magát, azoknak, akik a tudományos területen maradnak, ez

Dr. Miseta Attila dékán

szinte kötelező. Ugyanakkor Önökre külföldön elsősorban azokon a munkahelyeken van szükség, amelyeket a hazaiak nem kívánának betölteni. Előmenetelük egy idő után megáll, azt fogják látni, hogy hátrányosan különböztetik meg Önöket, bár kivételek mindig vannak. Itthon Önök a társadalmi elit része, más országokban eleinte megbecsült segítők, majd kellemetlen konkurencia. Bízunk abban, hogy Önök az elődeiknél jobb körülmények között dolgozhatnak! Mi pedig azon vagyunk, hogy minél jobb körülményeket biztosítsunk itthon is.

A léthez bátorság kell! – mondta Paul Tillich, német teológus, filozófus. Az orvosi léthez is bátorság kell! S bár kértem Önöket, hogy hallgassanak a korban és tapasztalatban előttük járókra, hozzáteszem, hallgassanak a meggyőződésükre is! Álljanak ki Magukért!

Kétségtelen, hogy sok tekintetben bizonytalan világban élünk tele kísértésekkel és fenyegetésekkel. A kísértéseknek nem könnyű ellenállni, legyenek azok anyagaik, vagy más természetűek. „Az erényesség gyakran csak a kísértés hiánya.” Ne vessék tehát meg azokat, akik elbuktak, vagy egyszerűen csak az Önöktől eltérő elveket vallanak. Mutassanak példát! A pozitív példa az egyik legnagyobb vonzerő.

Kevesen tudják valójában, hogy mi a doktor szó eredete: ezt írásos feljegyzésben először Cicerótól láttuk. A szó valami olyant jelent, hogy tanítani, utat mutatni! Ne feledjék! Azok, akik tanítani és utat mutatni akarnak, kell, hogy kényszerítsék magukat, hogy a legjobbak legyenek, maguk is tanuljanak. Tanuljanak, mert tudományunk gyorsan fejlődik, a folyamatos képzés elkerülhetetlen. Várjuk Önöket a posztgraduális képzésben és később a továbbképzéseken! De a doktoroknak, akit doktornak hívnak az önképzés alapvető kötelessége, csakúgy, mint a tudásuk megosztása.

Fiatal tudósainknak! Sajnos kevesen választják a tudományos, oktató pályát hallgatóink közül. Holott a lehetőségek szinte korlátlanok. Gondolják csak meg, hogy milyen várakozások előzték meg az emberi genomprogramot. Az adatok ma adottak!

Csak éppen nem tudjuk helyesen megfejteni őket. Amit tudunk az talán az 1%-nak is csak egy töredéke. Nem kétséges azonban, hogy hatalmas fejlődés előtt áll az orvostudomány, melynek Önök nemcsak a haszonélvezői, hanem a részesei is lehetnek. Tudományunk technológiafüggő és éppen egy technológiai for-

radalom közepén vagyunk. És nem csak a genetika fejlődik. Hatalmasat fejlődött a képzés, óriási fejlődésen mennek át a műtéti szakmák, gondoljanak csak a protetikai elemekre: csakhamar a korszerű képzés alapján lehetőség lesz egyénre szabott protézisek előállítására 3D nyomtatással. Az emberi szervezetről vett minták patológiai és laboratóriumi vizsgálatai új távlatokat nyitnak meg az egyénre szabott terápiák területein.

„Ars longa vitae brevis!” Bánjanak felelősen a rendelkezésükre álló erőforrásokkal! Bár szeretnénk minden vizsgálatot elvégezni, végezzük csak azokat, melyeket a szakmai leírások ajánlanak. Tudomásul kell venni, hogy a nálunk gazdagabb társadalmak se tudják megfizetni a fejlődő tudomány által lehetővé tett összes vizsgálatot, de nem is kell, sőt egyenesen zavaró lehet. Mellékleteket, diagnosztikus hibákat, melyek a módszerek sajátosságai, fetisizálunk, és tévútra vihetik a gondolkodásunkat. És a legrosszabb, hogy esetenként megvonjuk a vizsgálat lehetőségét azoktól, akik tényleg rászorulnak. Legyenek a szakmai mércékhez ragaszkodók, de mértéktartók is!

Mégis! Minden létező tudományunk és a belátható jövőben megszereshető tudásunk mellett is az emberi test és a lélek egy csodálatos misztérium! Hiába a fejlett technológia, a sok tudás, hatalmas feladatok várnak Önökre, hogy közelebb juthassunk önmagunk jobb megismeréséhez, az egészséges élet határainak a kitolásához. Ebben a tekintetben rendkívül fontos az, hogy az orvos a hozzá fordulónak ne csak gyógyítója, hanem tanácsadója is legyen. Az egészséges életmódra nevelésben hatalmasak a tartalékok, és csodát se kell tenni. Őrizzék meg a saját és családjuk egészségét is! Nem maradhatnak a vizsgálóhelységben: a jó orvos a társadalmat is gyógyítja.

Néhány szó a kíváncsiságról. Ha meggondoljuk a XX. század nagy orvosi találmányai a Röntgen-készülék, vagy az antibiotikumok, vagy a DNS-sokszorozás technikája nem céltudatos kutatás eredményeként születtek: az alapvető emberi kíváncsiság hozta létre őket, mely nélkül ma az ember várható élettartama sokkal rövidebb lenne. Fontos azért az alapvető kutatás, vagy az egyszerű kíváncsiság, mely ugyan nem kecsegtet azonnali és nyilvánvaló eredménnyel, mégis a legnagyobb eredményeink közül sok ennek köszönhető. Legyenek kíváncsiak!

Az emberi társadalom szövete is bonyolult. Önök nem csak magyarok, németek és sok más nemzethez tartozók, hanem orvosok. Ezen belül Pécsen végzett orvosok. Ne feledjenek el minket, erősítsék közösségünket az öregdiákrendszeren át, vagy sze-

mélyes kapcsolattartás révén! A kapuk nyitottak, mindig szeretettel várjuk Önöket! Persze nem minden emlék szép, nem mindent csináltunk jól! Emlékezzenek arra, ami jó volt, tanuljanak a hibáinkból, hogy Önök nálunk jobb orvosok, jobb tanárok legyenek! A „jól csináltad” mindig többet ér, mint az, hogy „jól mondtad”! Mindenkinek jó egészséget, sikeres pályát kívánok!

Dear Professors, Students, Relatives Dear Guests!

„You don't always get what you want, but sometimes you get what you need.”

This quote is from a Rolling Stones song you might be familiar with. It is also a controversial quote since this was the song played on the US Election Day, after the unexpected victory of incumbent president.

You came here to study medicine, but a lot more happened. From a child you became an adult and when you arrive to your first work place you will be handled as such. We all hope that you will be able to fulfill your expectations, and even more important, you will be able to fulfill your employer's expectations. The best advertisement for us is the satisfied student and the happy employer.

Many of you were not exactly happy by seemingly endless stream of exams, especially during the final year. This is natural, there is light at the end of the tunnel, yet it appeared to be more remote than expected. This reminds me to the ancient Greek quote from Aristotle who said, „The roots of science are bitter, but its fruits are sweet.” Indeed the studies required endurance, sometimes the synthesis of data into intelligent answer was difficult. But difficult it will be in the future as well.

An enormous and ever expanding amount of data is available in medicine, you have to be familiar with the routine, how to diagnose and treat a patient. But do not forget: a high percentage of patients will be cured without, and sometimes despite your treatment... A small percentage will die despite correct and modern treatment. There may be only a few patients who really need your help, your knowledge, your intelligence, your love. Yes indeed your love and understanding. This is because nobody likes failure. A patient who is not showing good compliance, or simply not responding to treatment is often considered a failure. Then you have to take your time and ask yourself: what went wrong with the diagnosis? Perhaps there is something important, which have not been considered? Perhaps I did not understand the patient? Remember, a correct diagnosis is more than a half success, but to have a correct diagnosis is sometimes very difficult. Despite all the help diagnostic departments and colleagues offer you have to be critical and rethink from time to time.

„The function of education is to teach one to think intensively and to think critically. Intelligence plus character – that is the goal of true education.” Martin Luther King.

The critical thinking is also a requirement not to fall into traps. There are so many alternative treatments, quack doctors. Do not forget to check and double check if there is any real scientific proof. Do not fall into the trap of easy money. In your professions the temptation is great to earn more money, but instead you have to earn good specialist reputation. Next, the money will follow. Money may be available without good reputation, but you may be hunted by your conscience.

You are stepping out into real life. You will belong to the elite of your society, no matter which country will be your home. Try to behave accordingly! Your opinion weights a lot. Every doctor is a role example for its environment. Think carefully before you express opinion. But your opinion is needed not only on health but also on social issues.

Martin Luther King said, you have to be critical. I must add, you also have to be constructive! Critic without solution is perfectly okay to generate dissatisfaction. Dissatisfaction without solution is real poison for the community. Needless to say that not all the problems may be solved. But do not forget every solution was a problem before. Be constructive, but if you cannot, be measured and balanced.

Back to being critical. Yes your teachers are fallible. They made mistakes, just as you will. But if you learned as much as to avoid those mistakes your years at the University of Pécs were not for nothing. Anyway, you are now our colleagues, you belong to the Alumni of the Medical School of Pécs, and we will be always happy to help you in any correct ways in the future! So please do not forget us. We are certain that you were provided with appropriate knowledge to face the challenges of life. Much is dependent on your future development: follow the medical developments, learn the appropriate skills, and learn to deliver them at the right time at the right place. “You must think intensively and critically.”

Here we also would like to express our gratitude for those who made it possible for you to study at our faculty: we are grateful to your parents, relatives, to your country if they supported you. When the time arrives follow their example!

And finally: your profession is not simply a work from 9 to 5... It is lifestyle, you have to live it, find your happiness in it! For this, I wish you a long, healthy life and a lot of happiness. Good bye and hope to see you sometimes in the future!

A dékáni beszédeket követően ifj. dr. Gallyas Ferenc professzor, az angol nyelvű képzés vezetője köszöntötte a hallgatókat:

Dear Graduating Students, Distinguished Guests, Dear Colleagues, Ladies and Gentlemen!

First of all, I would like to greet you, dear new graduates on behalf of the Medical School. You should be rightly proud of your achievement since obtaining your medical diploma took many hardworking years. Now, we are welcoming you as colleagues among the members of the medical profession.

I also would greet the parents whose sacrifice and moral support made this day of celebration possible.

Finally, I would greet our distinguished guests who share this joyous moment with us.

Dear new young doctors!

After the Dean, what could I tell you? We are proud of you and hope to see you again at the Alumni meetings.

Forrás: UnivPécs 2017/3

Az alapítókhoz méltón

interjú Bódis József rektorral

Mi a jubileum jelentősége?

Minden intézmény életében vannak kiemelkedő időpontok. Szerencsére a Pécsi Tudományegyetem vonatkozásában van egy olyan dátum, amely meghatározza Pécs városának, az egyetemnek, sőt, az egész magyar felsőoktatás létét is: ez pedig az 1367-es egyetemalapítás. 650 évvel ezelőtt egy püspök, a király és a pápa összefogásának köszönhetően jött létre az első magyar egyetem. Azt gondolom, hogy ez történelmi jelentőségű. Ma, hat és fél századdal később a mi igazi felelősségünk az, hogy tisztelegjünk ez előtt az esemény előtt, és tegyük meg azokat a további lépéseket, amelyek a pécsi egyetemi létet, és egyben a magyar felsőoktatást modernizálják, nemzetközi jelenlétét intenzívebbé teszik, eredményeket produkálnak. Ez pedig túlmutat az ünneplésen.

Beszédeiben igen sokszor említi Vilmos püspök munkásságának jelentőségét. Miért pont őt emeli ki az alapítók triászából?

Úgy gondolom, valójában ő volt az, aki az egyetemet megszervezte és működtette. Az, hogy kijárta és el is érte a király és a pápa támogatását, már önmagában mutatja kapcsolatrendszere nagyságát és erősségét. Más dolog egy elvi igen, és más dolog a nullából valamit létrehozni. Ez minden bizonnyal kemény operatív tevékenység, szervezőmunka volt, ami talán még nagyobb tiszteletet érdemel. Azt gondolom, hogy amit Koppenbachi Vilmos tett, a magyar felsőoktatás szempontjából a legnagyobb presztízsként resp. tisztelettel.

Nagyon sok program zajlott le már az előző félévben is a jubileumhoz kapcsolódóan. Ön mit emelne ki ezek közül?

Személy szerint első helyre biztosan az Országos Tudományos Diákköri Konferenciát tenném. Egyrészt csaknem 2000 hallgató és 400 oktató vett részt ezen a jó hangulatú rendezvényen, másrészt nemcsak a ma felsőoktatásának aktuális teljesítményéről szolt, de egyben az elkövetkezendő időszaknak is üzent, hiszen a hallgatók

tudományos tevékenysége a jövő ígérete. Számos tudományos és kulturális rendezvény volt, amelyek mind-mind színesítették a jubileumi évet, mégis az OTDK lenne az, amit kiemelnék.

A második félévben milyen programokra számít?

A legkiemeltebb program pont természetesen szeptember 1-je lesz, és fontos, hogy ezt olyan emelkedett hangulattal éljük meg, ami méltó a magyar felsőoktatás, az első magyar egyetem születéséhez. Azt is gondolom, hogy az előzetesen ismert jelenlevők személye, eddigi teljesítménye csak aláhúzza majd az ünnepség jelentőségét.

„Második egyetemalapításként” szokták aposztrofálni a Modern Városok Programot. Hogy halad ezzel az egyetem?

Azt gondolom, nagyszerű, hogy van a Modern Városok Program, nagyon jó, hogy ennek keretében komoly fejlesztési lehetőségeink nyíltak, és kár, hogy ilyen lassan halad előre. Ez hasonló az egyetemalapításhoz: fontos a döntés a támogatásról és a fejlesztésről, fontos a sokszorosan egyeztetett részletes szakmai program összeállítása, de más dolog ezt meg is csinálni. A mai magyar és uniós szabályozórendszerek miatt ez borzasztó nehéz, és mindez késlelteti a program végrehajtását. A program végrehajtásának az az eleme, hogy nőjön a külföldi hallgatói létszám, szerencsére sokkal gyorsabban halad előre, mint amilyen ütemben az MVP-nek köszönhető fejlesztéseket meg tudjuk valósítani. Jól állunk a külföldi hallgatók számát tekintve, és abban bízom, hogy a vállalt programot maradéktalanul végre tudjuk hajtani, és ha szükséges, plusz forrásokat keresünk. Ez is építkezés, de nem a szó fizikai, hanem szellemi értelmében: azt szeretnénk, ha a nemzetközi hallgatók jól éreznék magukat a PTE-n, és értékes diplomával távoznának. Utóbbi felől nincs kétségem, nem egy PTE-n végzett külföldi és magyar hallgató karrierje igazolja, hogy értékes a magyar diploma.

Ádám Antal professor emeritus, az MTA doktora, volt dékán és alkotmánybíró,
Pécs Város Tüke-díjas díszpolgára

Rövid emlékezés a Pécsi Egyetem alapításának 600. évfordulójára

A fél évszázada rendezett jeles évforduló előkészületei és eseményei is kiterjedt intézményi, városi, megyei, országos és nemzetközi együttműködéssel történtek. Karunk akkori dékánja, a jogtörténész Csizmadia Andor professzor 1967 előtt szakmai kutatásokat végzett a vatikáni levéltárban, amelynek eredményeiről, valamint az évforduló ünnepi és tudományos rendezvényeiről, az akkor tartott jogtörténeti és családjogi nemzetközi konferenciáról, a tudományos kiadványokról, valamint a hazai és külföldi értékelésekről 56 oldalon nyújt szakemberként dokumentált tájékoztatást a „*Studia Iuridica...*” 1971. évi 78. számában. Az ünnepi publikációk közül kiemelkedik a *Jubileumi Tanulmányok* c. két értékes kötet.

A Csizmadia professzor által szerkesztett első kötet 285 oldalon 9 egyetemtörténeti tanulmányt tartalmaz. Közülük ehelyütt is kiemelem Adam Vetulani lengyel professzornak a *pécsi*

egyetem, valamint a krakkói és bécsi testvéregyetemek alapításának körülményeiről c. írását és Petrovich Ede, városunk püspöki levéltárosának *A pécsi egyetemi beszédgyűjtemény* c. sok új ismeretet nyújtó alkotását. A Pap Tibor professzor által szerkesztett, 413 oldal terjedelmű második kötetben karunk akkori 12 egyetemi tanárának tanulmányai olvashatók. Mint a pécsi Állam- és Jogtudományi Kar 1967-ben kinevezett két fiatal professzora – Szozáczky Mihály és Ádám Antal – természetesen sokakkal együtt lelkesen serénykedtünk a rendezvények szervezésében és a felmerült problémák megoldásában. Az ünnepi és szakmai eseményeket, a pécsi, az országos és nemzetközi kapcsolódásokat is törekedtem méltatni *A 600 éves magyar felsőoktatás jubileumi ünnepségei Péccsett* c. az *Állam és Igazgatás* 1967. évi 12. számában megjelent írásomban. Ezek közül ehelyütt a következőkre utalok.

A jubileumi rendezvényeken 25 külföldi egyetem képviselői, valamint a hazai rendezők, szereplők illetve meghívottak mellett Lahti, Lvov, Ostrava és Eszék testvérvárosok küldöttei vettek részt. A Pécsi Nemzeti Színházban tartott megnyitó ünnepségen a külföldi vendégek képviselőin kívül köszöntést mondott Pécs tanácselnöke, valamint több tekintélyes magyar politikai, állami, társadalmi és tudományos intézményi vezető is. Az egyetemtörténeti kiállítást Boros Béla, a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora, az akkor új és 2017-ben továbbfejlesztett 400 ágyas klinika impozáns épületében nyitotta meg. Aznap este pedig a Pécsi Nemzeti Színházban a híres Pécsi Balett adott ünnepi műsort. A következő napon sikerrel vetítették Knoll István Balázs Béla-díjas filmrendező *Diákváros* c. színes kisfilmjét.

Egyetemünk aulájában a jogi kar három külföldi vendége, nevezetesen Ervvin Melichar bécsi, Kazimierz Opalek krakkói és Jacques Dehaussy dijoni professzor nyert honoris causa doktori fokozatot. Ez, a Bihari Ottó akadémikus által kezdeményezett esemény is növelte karunk tekintélyét és bővítette külkapcsolatait. A Városi és a Megyei Tanács számos irodalmi, képzőművészeti és zenei pályaművet magas díjjal jutalmazott. Október 13-án este a vendégek és más résztvevők a pécsi kórusok hangversenyét hallgathatták meg. A jubileum sporteseményeinek, kiállításainak, egyéb rendezvényeinek felsorolását még hosszán lehetne folytatni.

A sors különös kegye, hogy mindezekről a 650. évfordulón is szólhatok. Nem adatott hasonló lehetőség a rendkívül tehetséges, feltűnően művelt és példásan szorgalmas évfolyamtársamnak, Szotáczy Mihálynak, aki dékánként, rektorhelyettesként jelentős szerepet gyakorolt intézményeink fejlesztésében. Ő építette a 48-as téri épület III. emeletét, mégpedig oly módon, hogy tanév közben az oktatás zavartalanul folyt. A vállalat ugyanis valamennyi építőanyagot kívülről juttatott a megfelelő helyre. Köszönet azoknak, akiket illet, hogy Mihály barátom jelzett érdemét immár emléktábla örökíti meg a jogi kar főépületének harmadik emeletén. Megemlítem azt is, hogy közöttünk hallgatói éveink kezdetétől nem titkolt verseny folyt, míg kölcsönös tiszteletünket, szoros barátságunkat rendszeres vidám családi, sőt esetenként prэшázi összejövetelek is növelték. Az utóbbiak némelyikéről Kecskés László dékán úr is tudna mesélni. Szerencsére két megtelt vendégkönyv szellemes írásai is tanúskodnak a hazai és külföldi vendégek sajátos derűjéről. Sajnos Szotáczy Mihály 70 éves korában meghalt. Elismerés illeti Visegrády Antal professzor urat kiváló mestere iránti tisztelet illő ápolásáért.

Emlékeim felidézését megszakítom. Sok sikert kívánok az immár tízkarú egyetemünk működéséhez, és további fejlesztéséhez.

A Magyar érdemrend Középkeresztje kitüntetést vette át dr. Szabó István professor augusztus 20-án

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere kitüntetéseket adott át augusztus 20-án alkalmából.

A Magyar Érdemrend Középkeresztjét vehette át Szabó István, az MTA doktora, a Pécsi Tudományegyetem professor emeritusa.

MAGYARORSZÁG KOZTARSASAGI ELNÖKE

DR. SZABÓ ISTVÁN

a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Pécsi Tudományegyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának professor emeritusa

előszó

a várandós édesanyák és a magzatok egészségének megóvása érdekében végzett kivételesen magas színvonalú munkája, nemzetközi szinten is jelentős szakmai eredményei elismeréseként

**a MAGYAR ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE**

KITÜNTETÉST ADOMÁNYOZOM.

Kelt Budapesten, 2017. évi július hó 24. napján

Abg J.

Dr. Szabó István professor átveszi a kitüntetést Balog Zoltántól, az emberi erőforrások miniszterétől

„Szeretek a betegekkel foglalkozni, sok örömet okoz a hivatásom”

– portrébeszélgetés dr. Losonczy Hajnával, a Klinikai Központ I. számú Belgyógyászati Klinikájának emeritus professzorával

Tágas, szép családi házukban fogad, közel a munkahelyéhez. Tizenhárom éve szemelték ki otthonuknak, nem utolsósorban azért, hogy táskákkal felpakoltan gyorsan odaérjen a reggeli megbeszélésekre. Még ma is szorgosan dolgozik, naponta bejár a klinikára, és ha szakrendel, kora este ér csak haza. A betegek leleteinek adminisztrációja, kivizsgálásuk intézése mellett angolul és németül oktat is, továbbá eljár mindazon konferenciákra, amik a szakmájában fontosak. Ha mindeközben esténként be-bekopog hozzá egy-egy szomszéd, mert nem érzi jól magát, a lehető legtermészetesebb, hogy őt is gondjaiba veszi. Így képzelem a “klasszikus, nagybettűs orvost”, aki a lényével gyógyít, csillogó szemmel, nagy elkötelezettséggel és alázattal.

– **Mi a titka az aktivitásának, a fiatalokat is meghazudtoló lendületének, derűjének, kiegyensúlyozottságának?**

– Alapvetően derűs személyiség vagyok, gyerekként is ilyen voltam, ám a receptet nem tudom. Nem sportolok, fiatalító krémeket sem használok, amire ellenben ügyelek, az az, hogy eleget pihenjek. Fontos, hogy aludjak legalább hét órát, ellenkező esetben az éjszaka végzett munkámat reggel újrakezdehetem.

– **Derűs gyermekkorra volt?**

– Alapvetően igen, bár a szüleim elváltak, amikor én kilenc éves voltam, az öcsém pedig nyolc. Édesapánkkal folyamatosan kapcsolatban voltunk, de az édesanyám nevelt minket. Azt gondolom, hogy egy fiút jobban megvisel az, ha az apjával nincs szoros kapcsolata, mint egy lányt. Tüke pécsiek vagyunk, a testvérem Budapesten végzett egyetemet, és remek angol-magyar tanár vált belőle, jelenleg is a fővárosban él.

Édesapám volt a legfiatalabb, akit a jogi karon egyetemi tanárnak neveztek ki. Kormányzógyűrés avatása volt, ami azt jelentti, hogy minden vizsgáját kitűnőre teljesítette. A végzése után egy rövid ideig a kultuszminisztériumban dolgozott, majd lehívták Pécsre tanszékvezetőnek. Édesanyám tanárnő volt, az Orsolya Rend Tanítóképzőjébe járt Dombóváron, és itt ismerkedett meg az édesapámmal. Az apai nagyapám ugyanis a dombóvári vasútállomás igazgatója volt.

– **A felmenői közt nem is volt orvos?**

– Nem. Az apám akart orvos lenni, ám akkoriban nem volt elég pénzük arra, hogy az lehessen. De nem adta fel az álmát, mert amikor egyetemi tanárként dolgozott a jogi karon, beiratkozott az orvoskarra. Két évet el is végzett, ám a második év végén nem engedték neki, hogy anatómiából szigorlatozzon, mondván, hogy egy egyetemi tanárt ne vizsgáztasson egy nála rangban lejjebb álló ember. Nagy fájdalommal ugyan, de tudomásul vette, hogy bármennyire is szeretné, ez a pálya nem sikerülhet neki.

– **A lánya pedig valóra váltotta az édesapja álmát.**

– (nevet – a szerk.) Mondhatjuk így is, én mindig orvos akartam lenni. Az apukám nagyon művelt ember volt, értett a zenéhez, az irodalomhoz, mindenről lehetett vele beszélgetni, így a különböző szerveinkről, és azok működéséről is. Az ő hatására kezdtem el zongorázni, és még akkor is játszottam, amikor fel-

vettek az orvosi egyetemre. Egyszer eljött, hogy meghallgassa, hogyan zongorázom, és azt mondta, jobban teszem, ha orvosnak megyek. Budapesti életéből nagyon sok zenészt, karmestert ismert közelről, tudta, mit jelent, mivel jár ez a pálya, és igaza volt.

– **A zongora most is itt áll a nappaliban, mint elengedhetetlen kelléke és emléke az életének.**

– Amikor Budapestre költöztek a szüleim, akkor vették ezt a zongorát a nagyszüleim, mert az édesanyám is zongorázott. Ez egy páncéltökés, jó minőségű hangszer, ám ma már nem játszom rajta. Nagyon ráférne egy felújítás, hisz 1937 óta üzemben volt. Maximálisan kihasználtuk, játszott rajta a fiam, a két unokám, én pedig segítettem őket.

– **Az orvosi egyetemre azonnal felvették?**

– Igen, summa cum laude végeztem.

– **A belgyógyászat is egyértelmű választás volt?**

– Az már nem teljesen. Az élettanom dolgoztam Grastyán Endre professzor munkacsoportjában. A munkát és őt is nagyon kedveltem. A férjem is ennek a csapatnak a tagja volt, így az egyetem elvégzése után több szempont miatt is szerettem volna maradni, ám abban az időben ott nem volt állás. A belklinikára kerültem, és utólag hálás vagyok érte, mert szeretek a betegekkel foglalkozni, nagyon érdekesnek tartom a hivatásomat, sok örömet jelent nekem. Ugyanazt tudom mondani, mint annak idején az apám, jobban jártam azzal, hogy gyakorló orvos lett belőlem.

– **A hematológia hogyan találta meg?**

– Amikor a belklinikára kerültem, Barta Imre professzor azt mondta nekem, hogy szeretné, ha Nagy Ibolya tanárnővel dolgoznék. Nagy Ibolya volt az, aki az I. számú Belgyógyászati Klinikán – akkor két belklinika volt – újonnan fejlesztett szakirányokat. Bevezette a véralvadási vizsgálatokat, az izotópdiagnosztikát, fejlesztette a radiológiát – ami akkor ugyancsak hozzánk tartozott – és az immunológia alapításában is tevékeny részt vállalt. Szélesedett általa a laboratóriumi tevékenység. Dr. Nagy Ibolya laborfőorvos és hematológus is volt, szerencsésnek tartom magam, hogy vele dolgozhattam, remek volt vele az együttműködés. Általa kerültem kapcsolatba a hematológiával és a

véralvadással. Utóbbi nagyon nehéz területe a hematológiának, és kevesen értettek hozzá. Ő vezette be a veleszületett, illetve szerzett vérszűrőszerveknek a diagnosztikáját is laboratóriumi háttérrel, így ezeket a betegeket is gyógyíthattuk. Ez azóta is kedvelt területem. Amikor ő nyugdíjba ment, én lettem a hematológiai munkacsoport vezetője, megmaradtam a véralvadás területén, továbbá a rosszindulatú hematológiai betegségekkel is foglalkoztam, és ezt művelem ma is. Budapest után – elsőként a vidéki egyetemek közt – nálunk indult el az őssejt-transzplantáció, 1999 decemberében avattuk fel az őssejt-transzplantációs részlegünket. Ennek létrehozását a Hematológiai Szakmai Kollégium is nagyban támogatta, többször eljöttek hozzánk, megnézték a helyet, és a hematológus kollégákat is alkalmasnak találták a munkára. Azóta 675 transzplantáció történt nálunk, egyelőre csak autológ – azaz saját csontvelős – módon. Ennél bonyolultabb az allogén forma, amikor főként családtagoktól, rokonoktól kap a beteg őssejtet, ám ha ez nem megoldható, akkor idegen donoroktól is. Célunk, hogy ezt is megvalósíthassuk, ám jelen pillanatban még nem tartunk itt. Alapvetően nagyon szerencsésnek érzem magam azért is, mert remek munkatársaim voltak mindig, és vannak ma is, mindannyian a betegekért dolgoznak, jó hangulatban.

– A molekuláris genetikai vizsgálatokkal mikor kezdtek el foglalkozni?

– Dr. Nagy Ágnes kolléganőmnek köszönhető az, hogy ebbe is belefogtunk, ő vonzódott a genetikához. Tevékenysége a veleszületett tromboziskészség kimutatására irányult, és Jávor Tibor professzor segítségével létrehozta azt a laboratóriumot, ahol elmélyülhettünk ebben.

– A hematológiai betegségek aránya és terápiájuk miként változott az elmúlt években?

– Egyre gyakoribbak a hematológiai betegségek, és ez csak részben függ össze a diagnosztika fejlődésével. Sok tényező áll ennek hátterében, ide sorolom a környezetszennyezést, a konserváló szereket, amiket kénytelenek vagyunk elfogyasztani, valamint a különböző foglalkozásokkal együtt járó károsító faktorokat is. A gyógyítás érdekében egyre több terápiás lehetőséget dolgoztunk ki és alkalmaztunk, és ez a folyamat ma sem ért véget. A hematológia az orvostudomány az az ága, ami az utóbbi időben a leggyorsabban fejlődött, és ezt minden szubjektív nélkül állítom. Ennek csak egy példája a krónikus myeloid leukémia, amit az ún. Philadelphia-kromoszóma kialakulása okoz. Ugyan mindegyik rosszindulatú hematológiai betegségnek megvan a genetikai háttere, ám azt, hogy ezt a betegséget egyetlen genetikai abnormalitás okozza, más betegségnél még nem sikerült feltárni. Forradalmi változást hozott tehát ez a felfedezés.

– Megviselheti a betegekkel és a családtagokkal való rendszeres találkozást, a diagnózis közlése, valamint a kezelések szervezése úgy, hogy már jó ideje ezzel foglalkozik?

– Sokan meg is kérdezik tőlem, hogyan bírom, de a válaszom mindig az: csinálni kell, mert ha nem csináljuk, akkor a beteg rosszabb állapotba kerül, amibe belehalhat. Nagy hajtóerő, hogy az újabbnál újabb gyógyszerektől egyre többen gyógyulnak meg. Bevallom, sokszor dilemmázom azon, vajon eleget tettem-e azért, hogy kellően segísem a betegeimet, de a gyógyításukra vonatkozó irányelvek fontos mankót jelentenek. Ha az ember naprakész ezekből, és jól alkalmazza őket, akkor azért megnyugvást érezhet. Arra mindig sok időt szánok, hogy elmondjam a betegeknek, pontosan mi a bajuk, milyen gyógymódja lehet ennek, és ezért ők hálásak. Arról, hogy milyen lefolyása lehet a betegsé-

güknek, csak akkor beszélek, ha ők ezt kérik, és úgy látom, ez segít nekik. Örülök annak, hogy jó személyes kapcsolatot sikerül kialakítanom a betegeimmel.

– A gyerekekkel foglalkozó hematológusokkal milyen az együttműködés?

– Nagyon jó a kapcsolat, sokat dolgozunk együtt. A Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Hematológiai Munkabizottságának elnöke is vagyok, és az üléseinkre mindig meghívjuk a gyermekekkel foglalkozó hematológusokat csakúgy, mint azokat a kollégáinkat, akik a felnőtt hematológiai kezelőhelyeken dolgoznak a régióban. Évente négy-öt alkalommal találkozunk, és megbeszéljük a különböző új gyógyszerek hatékonyságát, alkalmazását mind a hematológiai, mind pedig a véralvadási betegségeket illetően. Ezek a rendezvények nagyon hasznosak mindannyiunk számára.

– Hogyan sikerül balanszírozni a gyógyítás-oktatás-kutatás hármában?

– Számomra első helyen mindig a gyógyítás állt, de kutatni is szerettem, hisz már az élettanon ezzel kezdtem a pályafutásomat. Két fő betegségcsoport érdekelt: a limfomák – ezen belül a krónikus lymphoid leukémiás munkacsoportot a kezdetektől vezetem – és a véralvadással összefüggésben a veleszületett, vagy szerzett tromboziskészségek. Két Markusovszky-díjat is kaptam az Orvosi Hetilaptól azokért a kutatásokért, amelyek arról szóltak, hogyan lehet kivédeni, illetve megelőzni a mélyvénás trombozist és a tüdőembóliát sebészeti beavatkozásoknál, továbbá belgyógyászati, illetve hematológiai betegségekben. Ez azért is nagyon fontos, mert a trombozisz a második halálok ezekben a betegségekben. Amikor én kezdtem, akkor a véralvadás gátlására a nátrium-heparint alkalmazták, ezután jött a kis molekulatömegű heparin, ami könnyebben volt beadható, most pedig már a szájon át szedhető gyógyszerek minősülnek újdonságoknak. Ezeknek már négy-öt fajtája Magyarországon is elérhető. Ebben a témában dolgozunk tovább, mert egyrészt nem teljesen tisztázottak még a kezelésekre vonatkozó irányelvek, másrészt nem mindenki fogadja el azt, hogy meg lehet előzni a trombozist és a tüdőembóliát.

A daganatos betegség és a trombozisz kapcsolatát először Jean Baptiste Bouillard írta le 1823-ban, majd Armand Trousseau 1865-ben beszámolt a gyomorrák, a hasnyálmirigy-rák és a trombozisz összefüggéséről. A megelőzés az alvadást gátlást jelenti, de erre csak azokban az esetekben van szükség, amikor a daganatos betegség nagy százalékban társul trombozisos szövődeményekkel. Egy rizikófelmérő modell alapján ezek mára már jól feltérképezhetőek. Ebben a modellben szemléltetődik a tumor kiindulási helye, a kemoterápia – ugyanis ha ezek a sejtek szétesnek, akkor alvadást segítő, biomarker anyagok szabadulnak fel – továbbá fontos a trombocitaszám, a hemoglobinszint, és a túlsúly felmérése is, utóbbi ugyanis ront a kilátásokon. Ezek alapján látni lehet azt, hogy kik tartoznak a nagy rizikófaktorú csoportba, ahol fontos a megelőző kezelése alkalmazása.

Különböző munkacsoportok dolgoznak szerte a világon ezen a témán, ezért állandó megbeszélésekre, egyeztetésekre van szükség az irányelveket illetően. A legutóbbi, egyben legfrissebb magyar irányelv a megelőzés érdekében folytatandó kezelésekről 2010-ben jelent meg.

Az ENDORSE-2 Hungaria vizsgálatnál két alkalommal felmértük, hogyan alkalmazzák a profilaxist a kórházakban fekvő daganatos betegeknél – ezekért kaptam a Markusovszky-díjakat is. Mint kiderült, a belgyógyászati betegek mindössze 28 száza-

léka kapta meg a javasolt megelőző kezelést. Két évvel később, a megismételt felmérésnél – amit több megbeszélés, kórház és beteglátogatások előztek meg – ez az arány már meghaladta a 40 százalékot. A kettő közti különbség szignifikáns volt. Azóta ez tovább javult, különösen a sebészeteken, ahol a betegek 80-90 százaléka ma már megkapja a profilaxist, ami nagy eredmény. Bízom abban, hogy a belgyógyászaton is elérhetünk hasonló javulást.

– **Angolul és németül is oktat, a németet sokáig egyedül vitte. Nem sok ez egy kicsit?**

– De, megterhelő. Az angol programot vezették be először, ezzel indult az oktatás, a német jóval később jött hozzá. Öt-hat éve már, hogy főleg németül oktatok. Szerencsére érkezett segítségem, Tóth Orsolya doktornő személyében, aki szintén hematológus, és reménykedem abban, hogy kiegészülünk egy másik munkatársammal is, akinek most lesz a PhD-védése. Ez azért is fontos lenne, mert a hallgatók száma egyre nő. Amikor kezdtem, mindössze hat német hallgató volt, most pedig már száz körül mozog a létszám. Hárman is kevesen leszünk hozzájuk.

– **Kemény vizsgáztató? A belgyógyászatról az a hír járja, hogy nem a buktató tantárgyak egyike.**

– Ez így van, ám aki nem képes legalább egy kettést produkálni, azt el kell küldeni. Mindig megbeszéljük a hallgatókkal, hogy mi az, amit feltétlenül tudniuk kell. A vizsgán először a hematológia tárgykörében kérdezősködöm, és ha már ott előfordulnak hiányosságok, akkor lezárul a vizsga. Ha ebben sikerrel jár, még akkor is megakadhat a véralvadással kapcsolatos kérdéseknél, tehát azért ezen a szakterületen is akadnak buktatók.

– **Van utánpótlásuk? Lesz elég hematológus a jövőben?**

– Úgy nyilatkoznak a hallgatók, hogy a hematológia az egyik legérdekesebb tantárgy, pedig szerintem ez az egyik legnehezebb. Természetesen nagy örömmel tölt el, amikor ezt mondják. Mindemellett a mi szakmánk is hiányszakma, és sokan azért nem választják, mert magas a halálozási arány a hematológiai megbetegedésekben. Bizakodó vagyok, de még nagyon sokat kell tennünk szélesebb körökben is azért, hogy kellően vonzóvá tegyük a hivatásunkat.

– **Egy szem fia van, dr. Vereczkei András, aki a sebészeti klinikát vezeti. Eleget látta kisfiúként az édesanyját?**

Dr. Sárdi Ferenc mentőorvos kapta idén a Baranya megyei elnöki különdíjat

Az elismerést Nagy Csaba, a megyei közgyűlés elnöke adta át az augusztus 20-ai ünnepség keretében dr. Sárdi Ferencnek, aki két évtizede dolgozik az Országos Mentőszolgálatnál.

Mentőtisztként kezdte, diplomájának megszerzése óta pedig orvosként vesz részt a mentés mindennapjaiban. Szakmai tapasztalatait szívesen adja át kollégáinak, és az évek során megszerzett tudását az elsősegélynyújtás oktatásában is kamatoztatja. A Pécsi Tudományegyetem gyógyszerészhallgatóinak tanít elsősegélynyújtást, valamint az ötödéves medikusoknak helyszíni sürgősségi betegellátást.

– Igen, erre nagyon figyeltem, a tudományos munkámmal csak akkor foglalkoztam, amikor ő már elaludt. A disszertációm is a konyhában írtam meg. (*mosolyog – a szerk.*)

– **Akkor ezért lett ő is orvos, mert nem látta a hivatás árnyoldalait.**

– Ezért is, meg mert nagyon jó volt a kézügyessége, már hallgató korában a Gyermekklinika sebészeti osztályán dolgozott. Ott az osztályvezető aztán azt tanácsolta, hogy menjen el a felnőtt részlegre, mert ott jobban kamatoztathatja a tudását. Választásához hozzájárult az is, hogy a férjem nem gyakorló orvos, ő a munkáját főként ülve végzi. Őt látva a fiam még gimnazistaként azt mondta, hogy ő csakis sebész lesz, mert nem akarja, hogy a lába megmacskásodjon (*nevet – a szerk.*). Azóta kissé változott a helyzet, hisz intézetvezetőként sok adminisztrációs feladata is van.

– **Látom a lányunokái szép fotóit a polcon – van egy 23 és egy 13 éves. Mennyit találkoznak?**

– Volt idő, amikor – váltottan a másik nagyszülővel – minden második vasárnap nálunk ebédeltek. Nagy örömmel főztem és főzök a családomnak, szeretek finom ételeket készíteni. Sokat voltunk együtt akkor is, amikor zongorázni tanultak, rendszeresen foglalkoztam velük. A Balatonon is együtt nyaralunk, és ha bármiben szükségük van a segítségünkre, jelen vagyunk.

– **A főzés és szép kis kertjének gondozása mellett a zenehallgatás tölti ki a szabadidejét?**

– Igen. Olvasni is nagyon szeretek, bár jelenleg ez főleg a szakirodalmat jelenti. A zene talán a legnagyobb hobbim, a zeneszerzők közül Mozart és Bach a kedvenceim, de más klasszikus muzsikát is szívesen hallgatok. Van két bérletünk is a férjemmel, a Mester és a Kodály, előbbi érdekesebb, utóbbi gazdagabb. Előfordul, hogy más zenei eseményekre is elmegyünk, mert ezek jelentik számunkra a valódi feltöltődést. Ha hosszabb ideig nincs hangverseny, akkor már hatalmas a hiányérzetünk. Terveink szerint Budapestre is eljárnak majd koncertekre, ha már nem dolgozom. Eddig két alkalommal sikerült eljutnunk a Művészetek Palotájába, ami csodás élmény volt, bár meg kell állapítanom, hogy a pécsi koncertteremünk barátságosabb, és az akusztikája is jobb.

Schweier Rita

Nyertes poszter

Dr. Kellermayer Zoltán (PhD, a PTE, KK, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet rezidense) a 2017. július 19-22. között a Society for Mucosal Immunology (SMI) által megrendezett 18th International Congress of Mucosal Immunology (Washington DC, USA) alkalmából bemutatott *Mouse Colonic Stromal Cells Induce a Protective ILC3 Phenotype in the Absence of NKX2-3 Transcription Factor* című posztere a bírálók döntése alapján a Mucosal Immunology folyóirat által felajánlott poszterdíjban részesült.

„A drámai hőskorszak nekünk jutott, és ezért nagyon szerencsésnek érzem magam”

– beszélgetés dr. Kajtár Pállal, a Klinikai Központ Gyermekgyógyászati Klinikájának emeritus professzorával

A parányi kis szobában alig férünk el a heverő és az íróasztal mellett. Mosolyogva meséli, milyen volt az, amikor itt még nem volt rend, és nem álltak dobozokban a holmijai. Ügyelet idején lepakolt mindent a földre, és épp csak annyi hely maradt, hogy leheveredjen. De ez számára sosem okozott gondot, ő kis helyen is elfért.

Jelenleg is szinte naponta bejár a Gyermekklinikára, részt vesz a reggeli megbeszéléseken, ha hívják, elmegy a vizitek-re, és oktatgat is, bár egyre kevesebbet. Betegellátással közvetlenül már nem foglalkozik, mert – ahogyan mondja – az onkológiát nem lehet „félíg” csinálni, fontos a szoros, napi kapcsolattartás a családokkal. Büszkén és megnyugvással beszél utódjáról, tanítványáról, dr. Ottóffy Gáborról, az onkohematológiai osztály jelenlegi vezetőjéről, aki segítette őt abban, hogy lassan, méltósággal visszavonulhasson, akár Akela A dzsungel könyvében, akit már nem tettek próbára az őt kedvelő, Mauglit nevelő fiatal farkasok.

– **Úgy látom, jó egészségnek örvend, gyorsan szedte fölfele a lépcsőket.**

– Szerencsére igen, nem panaszkodom. Voltak gondjaim a derekammal, de amióta megműtötték, jól vagyok. Háromszor egy héten teniszezem, figyelek a vérnyomásomra, igyekszem nem elhagyni magam.

– **Kaposváron született, egy sokgyermekes családban. Milyen volt a gyermekora?**

– Csodálatos volt, hatan voltunk testvérek, én ötödikként születtem, amikor édesanyám már 39 éves elmúlt. Ő egyetemet végzett tanárnő volt, nyelvésznek készült, csak aztán jöttünk mi, és így velünk foglalkozott. Emlékszem, amikor gimnazista voltam, vasalás közben is segített latint tanulni. Édesapám állatorvosként dolgozott. Idősebb bátyáimmal, nővéremmel és a húgommal nagyon összetartottunk. Mindegyikünk diplomás lett, az egyik bátyám például jó nevű kémikus professzor, a középiskolai kémia oktatást is megreformálta. A velük való játék, együttlét, a sok beszélgetés nagyon sokat jelentett – mivel nagy volt a korkülönbség köztünk, ezért én amolyan koravén gyerek voltam.

– **Édesapja nyomán akart orvos lenni?**

– Igen, a mintát ő adta. Először én is állatorvos akartam lenni, később azonban ez változott, az álmom az volt, hogy gyermekpszichiáter legyek. Oka lehet ennek az, hogy a családban sok gyerek volt – unokaöcséimet is beleszámolva – és a szomszédokban is. Szerettem őket, tudtam velük bántani, játszani, az pedig teljesen természetes volt, hogy egymást segítettük. Nagyon érdekelt a gyerekek értelemfejlődése, pszichológiája, és ezért gondoltam, hogy ilyen pályára megyek. Fontos volt számomra emellett a sport is, többen csodálkoztak, hogy nem a TF-re jelentkeztem. Nem voltam élsportoló, de többféle sportágat is műveltem, főleg a tornát, amit még az egyetem alatt sem hagytam abba.

Minden iskolámat Kaposváron végeztem, onnan jöttem el ide, az orvosi egyetemre 1961-ben. Szerencsére azonnal fölvetek, 1967-ben végeztem. Itt, az élettanon dr. Grastyán Endre professzor mellett dolgoztam, neuro-fiziológiával foglalkoztam, ám nem akartam elméleti ember lenni. Amikor ötödéves lettem, Grastyán professzor támogatása mellett dr. Kerpel-Fronius Ödönnél jelentkeztem, aki fölírt az elsők közé, majd nem sokkal ezután átment a budapesti egyetemre. Akkoriban az álláskeresőket még központilag zajlottak, és a vezetőség nálam nem pécsi állásban gondolkodott, hanem Kaposvárra kerültem belgyógyásznak. Örültem neki, mert a szülővárosomba kerültem, ismertem a kórházban a belgyógyászokat, nagyon jó volt a közösség. Az viszont elszomorított, hogy nem maradhatok Pécsen, és nem lehetek gyermekgyógyász. Kaposváron ráadásul helyettesítési feladatokat is el kellett látnom, fél éves orvoscént kint találtam magam egy ötközséges falusi körzetben, Porrogszentkirályon, Gyékényes térségében. Emellett kis városokba is mennem kellett, jártam Barcsra, Nagyatádra. Két év elteltével aztán mégis megvalósíthattam az álmomat, mert egy félévnyi komlói tartózkodás után sikerült eljőnnöm gyermekgyógyásznak a pécsi klinikára. 1969 óta dolgozom itt.

Hálás vagyok, mert ez a falusi felnőtt körzeti gyakorlat nagyon jó iskola volt, ez az időszak segített abban, hogy ügyeletben itt is talpraesettebb legyek.

A klinikán neonatológiával próbáltam foglalkozni, ám a korábbi svájci tanulmányutam alatt tapasztaltak itt nem lehetett folytatni – ezek speciális kutatások voltak kaloriméterrel. De sokat tanulhattam kint, kapcsolatokat építhettem, barátokat szerezhettem. Amikor visszajöttem, megbíztak a belgyógyászati osztály vezetésével. Abban az időben ezen az osztályon kezeltük a hematológiai eseteket, a daganatos gyerekekkel pedig a sebészek foglalkoztak. Akkor még kevés ilyen jellegű megbetegedéssel találkoztunk, ritkaságnak számítottak, ám mégis a mi felelősségünk volt a kezelésük. Tanácsalanságomban a kezembe került egy új kiadású amerikai könyv a gyermekonkológiáról, amit könyvtárkölcsonzással meg tudtam szerezni, és ezt amolyan szentírásként olvastam. Mivel nálunk nem volt hagyománya az ilyen típusú betegségek gyógyításának, így korlátok sem voltak, tehát amit abban találtam, azt próbáltam alkalmazni is. Kiderült, hogy a legjobb forrásból kezdtem tanulni, mert Wataru Sutow „Clinical Pediatric Oncology” című könyve az akkori legmodernebb gondolkodásmódot képviselte. Szerencsém volt abban is, hogy – bár illegálisan – a könyvtár igazgatónöje engedélyt adott

arra, hogy lefénymásoljam a könyvet, mert a klinika képtelen lett volna megvásárolni. Ahogyan látja, most is itt van a polcomon ez a kétkötetes, fekete színű, házi kötésű könyv, nagy becsben őrizzük ma is.

A gyógyítással kapcsolatos eredményeink a kezdetekben borzasztóak voltak, gyakorlatilag mindenkit elveszítettünk, de mindig találtam olyan lelkes kollégákat más szakterületekről, akik segítettek, ilyen volt Pintér András professzor is, akire nagy hálával gondolok. A sebészekkel egyébként is mindig kiváló volt az együttműködésünk. Nagyon kevés gyógyszer létezett, a kemoterápia csak akkor indult. Fontosnak gondoltuk, hogy létrejön egy külön osztály a daganatos betegeinknek, ám az onkohematológiai részleg megszervezéséig és kialakításáig – 1977-ig – hosszú út vezetett. Budapesten akkorra már létrejött a Gyermekonkológiai Centrum, és országosan több ilyen formálódott. A folyamat részeként megalakult a miénk, a Dél-Dunántúli Gyermekonkológiai Centrum is. Tíz év alatt sikerült elmünk azt, hogy minden daganatos beteg ezekben a központokban kapja a kezelést, egységes protokoll szerint. Ma is remek az együttműködés köztünk, az Országos Onkológiai és Hematológiai Munkacsoport, avagy Egyesület nagyszerű emberekből álló csapat. Mindeközben a külföldi szakemberekkel is kiépült a kapcsolatunk.

Ebben telt el aktív harminc évem, illetve lassan már negyven, beleszámítva a 2008-tól tartó nyugdíjas éveket is.

Azt gondolom, hogy a gyermekgyógyászok egy kicsit más lelkületű emberek, mint a többiek. Azért is, mert mi mindannyian szeretjük a betegeinket. A felnőttekkel azért ez nem mindig van így. Ezek a kis emberek állandó növekedésben, fejlődésben vannak, és nekünk mindenféle típusú betegségükhöz érteni kell. Már csak ezért is közelítünk másként hozzájuk.

– **Az onkohematológiai osztály kialakításával javultak a kis betegek életben maradási esélyei is?**

– Igen, a 80-as évek elején már jobb eredményeink voltak. Akkoriban hatalmas boldogság volt, ha valaki gyógyult, ma pedig már az a kétségbeejtő, ha valamelyik beteggel baj van. Persze, ez függvénye a daganatos betegség típusának is. A kezdetekben a világ hatalmas lépésekben haladt előre ezen a szakterületen, és ugyan késéssel, de mi is. Idővel egyre több gyógyszer állt rendelkezésünkre, ám általuk megannyi komplikáció is. Meg kellett tanulnunk a betegeink kezelése mellett azt is, hogyan kell és hogyan a legjobb követni, gondozni őket – mindez évezedeket vett igénybe.

Itt a falon láthat egy fotót, ami a húsz éves jubileumunk apropóján készült, itt az egész csapat. (*büszkén mutatja munkatársait – a szerk*) A kiválóságok – Schuler Dezső, Eckhardt Sándor professzorok és Hollán Zsuzsa professzor asszony – elől látszanak. Ebben az időben már elég jók voltunk, és azóta egyre jobbak, bár a fejlődés a kezdetekben volt igazán látványos. A maiaknak ebből a szempontból már nehezebb, azt gondolom. A drámai hőskorszak nekünk jutott, és ezért nagyon szerencsésnek érzem magam.

– **Valójában a sors hozta úgy, hogy Ön onkológus legyen.**

– Ez így van. Ha az ember geriáter, akkor az a mindene, hogy az idős ember jó karban legyen, ha gyermekgyógyász, akkor pedig a gyerekek vannak a középpontban. Ezért vagyunk orvosok. Nem megmenteni kell az embereket, hanem segíteni nekik, ez a célunk, ha ezt az utat választottuk. Ha mérnök lennék, akkor azon igyekeznék, hogy jó házakat építsek. De nagyon örülök, hogy orvos lettem, és nem mérnök. (*mosolyog – a szerk.*)

A szemléletmódom alakulásában hatalmas szerepe volt a

családomnak. Édesapám székely ember volt, akit hadipilótának képeztek ki az első világháborúban, de szerencsére nem kellett benne részt vennie, mert addigra véget ért. Amikor hazamentek, már Románia volt Székelyföld. Ő akkor volt húsz éves, katonának kellett volna állnia, de eljöttek onnan. Magyarországon akkoriban támogatták a menekülteket, így itt elmehetett egyetemre, és mivel jól tanult, kapott ösztöndíjat is. Egy sokgyermekes székely vidéki család sarjaként nagyon dolgozó ember volt. Sokat örököltem tőle és édesanyámtól is, aki a világhírű nyelvészprofesszor, Gombocz Zoltán külön csoportjába járt. Emlékszem, mindig lelkiismeret-furdalással gondolt a neki tett ígéretére, miszerint ledoktorál, ami a családalapítás miatt kudarcba fulladt. Nagyon széles látókörű, csodálatos természetű asszony és anya volt. Arra neveltek minket, hogy jól kell végeznünk a dolgunkat, amit sokféleképpen lehet tenni: szorgalommal, szeretettel, odafigyeléssel. Azt már én teszem hozzá, hogy a sikerhez azért szerencse is kell.

Sokat köszönhetek a tanáraimnak is. Nagyszerű pedagógusaim voltak Kaposváron, és ez így volt az egyetemen is, dr. Szentágothai Jánossal, dr. Kerpel-Fronius Ödönnel, dr. Lissák Kálmánnal, dr. Grastyán Endrével az élen, de hozzá kell tenni, hogy már a második világháború előtt is nagyszerű volt a pécsi egyetem. A Gyermekklinikán is remek szellemiség fogadott, együtt dolgozhattam dr. Varga Ferencsel, dr. Mestyán Gyulával, dr. Méhes Károllyal. Jó volt ide már bejönni is – akármilyen egyéb gondom is volt – nagyon összetartó csapat voltunk, ami miatt talán irigyeltek is minket. A tudásunkkal és a szemléletünkkel nem kellett szégyenkezni külföldön sem. Ebből a szempontból sajnálom a mostani generációt, mert úgy tapasztalom, hogy az egészségügyben ma már más jellegű a szemlélet, rengeteg a munka, sok a bürokratikus teendő, felgyorsult minden.

Kedvenc regényem Camus-tól A pestis, amiben azt írja, hogy ha már nem lehet szent az ember, akkor legyen orvos, ha segíteni akar. Ezt a szellemiséget a szüleinktől hoztuk, a mai generációt pedig mi neveltük, tehát magunkat okolhatjuk, ha ez megváltozott. Generációs különbségek mindig is voltak, a lényeg, hogy a párbeszéd és a jó szándék megmaradjon közöttünk. Dr. Kerpel-Fronius Ödön mondta azt, hogy abból lesz jó orvos, aki rendes ember, mert a rendes ember mindent megtesz azért, hogy elérje a lehető legtöbbet.

– **Hogyan birkózott meg a sorozatos halálélménnyel?**

– Ez folyamatos birkózás volt, hisz mindannyian azt szeretnénk, ha a halál minél később következne be, azaz nem idő előtt. Sokféleképpen lehet ehhez a komplex kérdéshez közelíteni. Ami a legfontosabb, abban segíteni, hogy az elmúlás békében, méltósággal történjen.

Azt nem tehetjük meg, hogy a betegeinkkel teljes érzelmi kötődést alakítsunk ki, mert akkor nem tudnánk hatékonyan végezni a munkánkat. Egy kis távolságot muszáj tartani, ugyanakkor senkit sem szabad elengedni. Ezt feladatként kell kezelni, aminek meg kell felelni. Persze voltak olyanok, akik elmebetegnek tartottak azért, hogy ezt a hivatást választottam, míg mások csodaként tekintettek rá. Szerencsére mindig volt olyan kollégám, aki erőt adott, ha elfáradtam, mert abbahagyni ezt nem lehetett, az cserben hagyás lett volna. Az sem elhanyagolható szempont, hogy szakmailag ez hatalmas kihívást jelentett, hisz ez egy nagyon gazdag, szerteágazó szakterület. A gyerekeknek más típusú egészségügyi problémáit is igyekeztünk megoldani, a gondozásuk, követésük igazán komplex feladat volt.

Az is igaz, hogy mindez nagy megterheléssel járt, és ezt nem mindenki bírja egyformán. A kimerülés mindannyiunkat fenye-

get. Az itteni szakmai közösség, a családom és a barátaim azonban mindig mellettem álltak, és kellő támogatást adtak ahhoz, hogy tudjam végezni a munkámat. A legidősebb bátyám gyakran emlegette: „Senki sem ígérte azt, hogy jó lesz az élet – akkor mit kérsz számon?”

– **Ma már sokféle társszakma és alapítvány segíti az Önök munkáját, utóbbiak közül fontos megemlíteni az Eurakvilot, a Szemem Fényét, a Tölösi Péter Alapítványt, és nem utolsósorban a Pécs-Normandia Lions Klubot, ami ingyenes szülőszállást is biztosít. Általuk könnyebb lehet viselni a terheket.**

– Az összes daganatos betegségnek kevesebb, mint egy százaléka jelentkezik a 15 évesnél fiatalabb gyermekeknél. Ez évente 280-300 új beteg jelentkezését jelenti, míg ez a szám a felnőttéknél ötvenezer. Ez ma már nem pusztán orvosi, hanem társadalmi szintű probléma. Az orvosok mellett fontos a család segítése, a kettő szövetsége, és a társszakmák közreműködése is elengedhetetlen, ahogyan a jóléti intézményeké és az alapítványoké is.

– **Az nem is kérdés, hogy a gyógyítás-oktatás-kutatás hármasából melyik játszottá Önnél a legfontosabb szerepet.**

– Ez a három terület elválaszthatatlan egymástól, ám mindhármát hasonló színvonalon lehetetlen művelni, bármennyire is ezt állítják. Én elsősorban gyógyító voltam, mindemellett igyekeztem átadni a tudásomat, és azon voltam, hogy új szakembereket képezzünk. A saját tudásom fejlesztése érdekében pedig kutattam is. Mivel a gyerekeknél a leukémiák közül első helyen a lymphoid leukémiák állnak, ezért ezzel a szakmailag és klinikailag is izgalmas területtel kezdtünk el először foglalkozni. Az Országos Lymphoma Referencia Centrum Pécssett volt – Kelényi Gábor professzor kezdeményezésére – vele mindent meg tudunk beszélni, remek volt az együttműködésünk.

A legfontosabb számomra – Pintér András professzorral és a sebészekkel való barátság okán is – a Wilms-tumor, a gyerekkori vesedaganat kutatása volt, ebből a témából írtam a disszertációt is. Ennek a kezelése a mintája a modernkori gyermekonkológiának, ebben történt a legnagyobb előrelépés. 1975 előtt minden gyerek belehalt ebbe a mi intézetünkben – húsz hónap volt a leghosszabb túlélési idő – később pedig már a kilencven százalékukat sikerült meggyógyítani.

Ezzel párhuzamban foglalkoztam a neuroblastoma témájával is, továbbá a szupportív kezelésekkel. Ahogyan jöttek ugyanis az eredmények, mindig felmerültek újabb szövődmények, újabb kérdések, amikre előzőleg nem is számítottunk. Ma már tudható, hogy ezek száma végtelen, és ebből adódik az onkológia komplexitása.

– **Az azért szerencse, hogy a gyermekkori daganatok érzékenyebbek a kemoterápiára, mint a felnőttkoriak.**

– Az eredményességnek az a fő oka, hogy ezekre a kezelésekre a gyerekek másképp reagálnak, mint a felnőttek, holott náluk sokkal rövidebb ideig körülírt a betegség, gyorsan terjed. Úgy is kell kezelni őket, mintha a láthatóságánál kiterjedtebb lenne a daganat. Ezt a stratégiát már egyre inkább használják a felnőtteknél is, ám a két onkológia alapjaiban eltér egymástól.

– **Az az álma, hogy gyermekpszichológus legyen, részben valósággá válhatott, hisz a gyógyító munka szerves része volt a gyerekek, szülők lelki gondozása is.**

– Mindig igyekeztem kellő empátiával közeledni feléjük, mindemellett azt gondolom, hogy egy orvosnak alapjaiban pszi-

chológusnak is kell lennie. Ez a megértő attitűd vonatkozatható minden szakmára, és az élet egyéb területeire is, mert alapvetően sokkal nagyobb odafigyeléssel kellene lennünk egymás felé. A pszichológus segítségével azonban nélkülözhetetlen az onkológiai osztályon.

– **Önök olyan szempontból is szerencséje van – ha ez mondható szerencsének, vagy inkább adottságnak, netán neveltetésnek – hogy mosolygós, befogadó a lénye.**

– Nem gondolom, hogy ez valamiféle kötelezettség lenne, és nem is mindig sikerül. *(szerényen mosolyog – a szerk.)*

– **Van egy fia, egy lánya és két unokája. A falra függesztett rajzon melyikük látható?**

– Ő a fiam kisfia, én rajzoltam le kétévesen, de most már hétéves, és van még egy lányunokám is, ő öt éves. A fiam a Patológiai Intézetben adjunktus, molekuláris patológiával foglalkozik, és a menyem is orvos. A lányom a Műgyetem jogi osztályán jogászként dolgozik. A feleségem gyógyszeratanász volt a Gyógyászati Intézetben, majd 2000-ben átment az Egészségtudományi Karra, ahol igazgatóhelyettesként is tevékenykedett, jelenleg pedig nyugdíjasként ad órákat. A testvéreim közül már csak a nővérem és a húgom élnek, ám ha a család összejön, előfordul, hogy hetvenen is vagyunk.

– **Elégedetten mesélte, hogy végre jut ideje olyan dolgokra is, amelyekre a munka mellett nemigen jutott.**

– Sokat foglalkozunk az unokákkal, meggyünk értük az oviba, aztán nálunk maradnak, ha dolguk van a szülőknek. Igyekszünk megadni nekik mindazt, amit mi is segítségként kaptunk a mi szüleinktől. Hétvégenként is együtt vagyunk, járunk nyaralni, a család tehát nagyon fontos. Emellett rajzolgatni is szeretek, rajzkörbe járok, valamint színházba, hangversenyekre is. Jó a baráti köröm is, rendszeresen tartunk találkozokat, ám sajnos azok közül, akikkel együtt végeztünk az egyetemen – hét barát – ma már csak öten vagyunk. Hetente kétszer eljárak teniszezni az egyetemi öregfiúk csapatával, ilyenkor a sport mellett beszélgetünk is, ami szintén sokat jelent.

– **Szerényen beszélt arról, hogy rajzol, de láttam a festményeit, és azok közt is akadnak különösen szépek.**

– Némelyik talán sikerült, de teljesen amatőr vagyok. Már kissrác koromban örömmel rajzoltam, különösen lovakat, aztán tovább serkentett az, hogy a gimnáziumban egy festőművész volt a tanárom. Rajzkörbe mégsem mentem el, mert jártam zeneiskolába, sportolni, és az már sok lett volna. A modern művészetet ugyanakkor az iskola és a testvéreim révén megszerettem, élen az impresszionistákkal, Kandinszkijjal, Miróval, utóbbtól itt, az osztályon is szerepel több reprint. Amikor készültem a nyugdíjra, megbeszéltük otthon, hogy veszek egy elektromos zongorát Pellérdén, és fogok rajta játszani. Hamar abbahagytam ugyanis a zeneiskolát, és zongorázni nagyon szeretnék, csak épp nem tudok. Időközben az egyik lakótársunkról kiderült, hogy művészeti gimnáziumba járt, és ő is szeret rajzolni. Elhívott egy tárlatára, aztán meg a rajzkörbe, így én is elkezdtem rajzolgatni. Ez nagy örömet ad, ahogyan az is, hogy ezeket a munkákat a hasonzorú emberekkel megbeszélem. Érdekes módon a lányom is elkezdett rajzolni, és egészen jól csinálja, az unokákról nem is beszélve. Ők mindenféle papírt piszkító anyagot találnak a szobámban *(mosolyog – a szerk.)*, és zseniális alkotásaik születnek.

Schweier Rita

„Az ember legfőbb hivatása az, hogy tisztességes utódokat hagyjon maga után”

– beszélgetés dr. Székely Miklóssal, a Transzlációs Medicina Intézet emeritus professzorával

Kedvesen, apró lépésekben jön elém, és invitál szokatlanul nagy szobájába, ahol egy-két órával azelőtt még vizsga zajlott. Munkás napok vannak mögötte, de a fáradtságot nem látom rajta, sokkal inkább valami fokozott izgatottságot, amikor meséli, hogy az öt szigorlatozóból ma hárman kaptak elégtelent, egyikük közepest, és csak egy hallgató jelelt, bár utóbbi már másodjára próbálkozott. Hiába – mondja elmélyülten – a kórélettan gondolkodtató tantárgy, a szervezetben zajló élettani folyamatok összefüggéseit meg kell érteni.

Végtelenül szerény ember, aki sosem magát tolta az élre élete során. Alázattal, megértéssel segíti ma is azokat, akik a támogatására szorulnak. Szerénysége mögött nagy bölcsesség, jó adag humor és kellő önironia is megbújik, így aztán sokat derültünk.

– Szigorú oktatónak tartja magát?

– Igen, hozzátevé, hogy nemegyszer köszönetet mondtak a hallgatók, még ha meg is buktattam őket. Oka ennek, hogy igyekeztem segíteni nekik, ám volt, hogy mindhiába – de sosem rosszindulatból küldtem el őket. Olyan a szerepem, akár egy szigorú szülő, akinek az a dolga, hogy támogassa a gyermekét. Bőjte Csaba egyik gondolata jut erről eszembe, ami arról szól, hogy én magam lehetek hálás azért, hogy módomban áll segítséget nyújtani.

– Mennyire van még jelen az oktatásban?

– Szemináriumokat már nem vezetek, de előadásokat még tartok az első félévben a keringés, a másodikban pedig a gasztroenterológia és energetika témakörében angolul és magyarul is. A gerontológiában – amit még én indítottam, és ez ma is szabadon választható kurzus – ugyancsak benne vagyok. Ezt a területet nagyon fontosnak érzem, mert a hallgatók sok mindent megtanulnak arról, ami a fiatalabb generációra igaz, ám az idősekre már nem, vagy nem úgy. Ha azonban körbenézünk a klinikákon, akkor ma is sokkal több idős beteget látunk, tehát ezzel a kérdéssel foglalkozni kell.

– Ez egyben az Ön egyik kutatási területe is – az energetikai szabályozás és változása az életkor függvényében.

– Ez így van, bár nem ezzel kezdtem, hanem érdekes módon az újszülöttek energetikai szabályozásával. Akkoriban még én is fiatal voltam / *mosolyog* – a szerk. /. Abban az időben úgy vélték, hogy az újszülöttekben nem alakul ki szabályos láz, ahogyan patkányban sem lehet lázat kelteni, ám mégis lehetett. Ez a téma azért volt érdekes, mert a különböző állatfajok újszülöttjeiben különböző módon alakult ez ki. Az időskori változásokban jóval később mélyedtem el.

– Ez volt az a bizonyos lázkutatás, amit Szelényi Zoltán professzorral együtt végeztek?

– Igen, sokat dolgoztunk ezen, és Amerikában is kutattam ennek kapcsán. Vizsgáltuk a láz kialakulásában a különböző agyi neuropeptidok szerepét és hatását, utóbbi a szervezet egész energetikai rendszerére. Ebből következett aztán az, hogy az életkor-

ral változik az energetikai szabályozás, és ezáltal a testsúly is. Ha valaki „megemberesedik”, vagy „megasszonyosodik”, az formaváltozást jelent, ami az állatoknál ugyanúgy megvan, ahogyan az embereknél. Lehet tehát látni kívülről is valakin, hogy mennyi idős. Érdekes volt azt vizsgálni, hogy milyen energetikai háttere van ennek. Van egy peptid, az MSH, amelyik az elválasztás után, a fiatal, még ivaréretlen állatokban hatástalan, míg a fiatal ivaréretteknek elveszi az étvágyát. A középkorú – 12-18 hónapos patkányokban – ismét nem hat, ami azt eredményezi, hogy mászik fölfelé a súlyuk. Az időseknél aztán ismét kezd hatni, ezáltal nekik lemegy a súlyuk.

– A táplálékfelvétellel ez miként van összefüggésben? Lehet-e ennek a peptidnek a hatását módosítani a több, illetve a kevesebb táplálékbevitellel?

– Igen, foglalkoztunk hizlalt és koplaltatott törzsekkel is. Annak az állatnak, amelyik a normál szintű táplálékbevitel kétharmadát kapta, a peptidérzékenysége és a testsúlya ugyanolyan maradt, mint fiatal felnőtt korában, és ez idős korában sem változott. Az elhízottak peptidérzékenysége azonban gyorsabban változott, 18 hónapos korukban ők már nem éltek, tehát felgyorsult ez a folyamat.

– Milyen előremutató eredményei voltak ezeknek a kutatásoknak az emberre nézve?

– Az előbb említettek az emberre is vonatkoztathatóak. Aki nagyon elhízott, az nem számíthat 120 évre. Donhoffer Szilárd professzor volt a jó példa erre, aki ebédre egy pohár tejet fogyasztott egy kiflivel, és olyan vékony volt, mint az agár. A nyugdíjazása után 25 éven át naponta bejárt ide, olvasott, írt, az utolsó egyszerűs cikke 86 éves korában jelent meg egy komoly, nemzetközi folyóiratban. Délutánonként a szőlőjébe járt dolgozni. 97 éves volt, amikor egy pénteki napon azt mondta, hogy úgy érzi, megfázott, nem érzi jól magát. A következő héten pedig meghalt. Fizikálisan és mentálisan is aktív volt az utolsó pillanataig, annak is köszönhetően, hogy nagyon limitálta a táplálékfelvételt. Főként akkor fontos erre ügyelni, ha a családban van hajlam az elhízásra.

– Ön is igyekszik követni ezt a példát?

– Sajnos én nem tudom követni / *mosolyogva a pocakjára mutat – a szerk. /*. Arra azonban figyelek, hogy ne vigyem túlzásba az évést. Jó lenne, ha erre a szülők is gondot fordítanának, mert manapság sajnos a gyerekek közt is egyre többen híznak el, velük kapcsolatosan Molnár Dénes professzor végez kutatásokat.

– **Lelte annyi örömét a kutatásban, mint az oktatásban?**

– Igen, nagyjából egyformán, pedig nem kutatónak készültem, hanem gyakorló orvosnak. Annak nagyon örülök, ha egy kutatási ötlet “bejön”, ám ha nem, akkor sincs baj, hisz töprenghetnek tovább. Az oktatás pedig stimulál.

– **Egy régi fotó van előttünk, amin hat társával együtt az édesapja is szerepel a jobb alsó szélén. Az írás rajta: “21. székely határvadász zászlóalj, Gyergyótölgyes, 1942.” Nagyon hasonlítanak egymásra.**

– Igen, sokan mondják. Sajnos, édesapám meghalt a háborúban, amikor én másfél éves voltam. Székelyek vagyunk, én Kolozsváron születtem, aztán a háború után Magyarországra jöttünk. Édesanyámnak nagyon nehéz volt, mert volt még egy húgom is, róla nem is tudott az édesapám. Sokat betegeskedtek mindketten, így aztán mi más lehettem volna, mint orvos. Felcsillant bennem még a kertészkedés vágya is, ám anyám arról lebeszélte, mondván, hogy annyi pénzünk úgysem lesz, hogy én kertész lehessék. Az egyetemre azonban nem vettem fel, ahogyan a gimnáziumba sem akartak, mivel horthysta katonatiszt volt az apám. Érettségizett tanítóként ugyanis a legkisebb, zászlós rangot kapta, ha akarta, ha nem. 1960-ban végül sikerült kitűnőre leérettségiznem, ám ennek ellenére sem kellettem sehova. Egy évig aztán a veszprémi KÖJÁL laboratóriumában dolgoztam. Ez az évvesztés valójában helyretett, mivel az általános iskolát jóval hatéves korom előtt kezdtem el, akkor már tudtam olvasni. Azt hiszem, szívósabbá is váltam ezáltal.

Édesanyám férjhez ment másodszor, amikor 12 éves voltam, abból a házasságából is van egy húgom, aki úgy kezel engem, mintha az apja lettem volna. Ez is, valamint a nevelőapám attitűdje is hozzájárult ahhoz, hogy orvos legyek. De a vér nem válik vízzé – édesanyám is tanító volt – az egyik húgom óvónő, a másik angoltanár lett. Ha másodjára sem vettem volna fel az orvosi egyetemre, én is elmentem volna annak, bár igazán most sem tudom, hogy orvos, vagy tanár lett-e belőlem.

Emlékszem, hogy a gimnáziumban minden egyes szünetben segítettem a diáktársaimnak, állandóan kértek, magyarázom el nekik a tananyagot. Óráról kellett kikéretőznöm, hogy el tudja menni végére, mert nem értem rá a szünetekben (*nevet – a szerk.*). Az egyetemen aztán ez folytatódott, a gyengébb képességű hallgatókkal együtt tanultunk, főleg az első három évben. Ez egyébként számomra is nagyon hasznos volt, mert amit egyszer elmagyaráztam, azt én is megjegyeztem.

Belgyógyász szerettem volna lenni, és ehhez első számú mintaként Donhoffer professzor szolgált, aki a háború végéig Pécs legelismertebb belgyógyásza volt, experimentális érdeklődéssel. Német származása miatt a háború után meghurcolták, de ő alapította a Kóréletani Intézetet 1949-ben.

Másodjára aztán felvettek az egyetemre is, és akkor már sokkal inkább az érdemeimet nézték, nem a családi múltamat. Mindent betéve tudtam, nem sikerült fogást találni rajtam. Diákotthonban azonban nem kaphattam, csak tanulmányi ösztöndíjat. A megélhetésért folyamatosan tanítottam a kis diákokat fizikára, oroszra, matematikára, mindenre, amire éppen kellett. Harmadévi után aztán Donhoffer professzorhoz jöttem diákkörösnek, és rengeteget dolgoztam. Volt, hogy este nyolc óráig kísérleteztem,

majd még éjszakára is bent maradtam tanulni. Akkoriban a megyei főorvos adhatott társadalmi ösztöndíjat. Mivel nagyon kellett a pénz – albérletben laktam – elmentem hozzá kérni, és végül nagy nehezen adott nekem is. Az ára ennek az volt, hogy a végzésem után ő dönthetett arról, hol dolgozhatok tovább. Szerencsémre Donhoffer professzor rektorként segített abban, hogy az intézetben maradhassak.

Úgy szerettem volna a kórélettant tanítani, hogy legyen hozzá klinikai tapasztalatom is. Tíz éve voltam az intézetben, amikor átmentem Hámori Artúr professzorhoz, a 2-es számú belklinikára. Fél évet töltöttem nála belgyógyászként, majd közel két évet ügyeletesként. Azt ott láttam először, hogy a beteg belezuhan az ágyba, amikor rohamszerűen tachycardiája jelentkezik, és akut asztmással is ott találkoztam, aki úgy felfújódott, akár a béka. Nagyon fontos volt ezt megtapasztalnom, azóta másogyán is tanítom.

– **Miért mondott le a klinikumról?**

– Azért, mert megszülettek sorban a gyermekeink, négyen. A feleségem praktizált belgyógyászként, ám ő sem tudott a klinikán maradni, kiment körzetbe és felülvizsgálónak.

Donhoffer professzorral szemben sem éreztem volna tisztességesnek, ha elhagyom az intézetet. Ő akkor is támogatt engem, amikor az 1970-es évek elején – akkor ez korántsem számított hétköznapiinak – másfél évig Írországban, illetve Angliában voltam. Azt is kijárta, hogy a feleségemet utánam engedjék, miközben senkink, semmink nem volt itt, pusztán egy idős aszszony, akinél albérletben laktunk. Bízott bennünk, hogy visszajövünk, és mi így is tettünk. Árulásnak éreztem volna, ha elmegegyek innen.

Az oktatás azért sok mindenért kárpótolt engem, azt nagyon szerettem, és úgy éreztem, hogy a diákok is becsülik a munkámat. A gyermekeim közül ketten is tanárok lettek (*büszkén mosolyog – a szerk.*), orvos azonban egyikük sem. Bár volt indíttatása az egyiknek, hogy állatorvos legyen, de aztán a gimnáziumban kapott egy olyan tanárnőt, aki nem járt elől jó példával. A pedagógusnak hatalmas felelőssége van abban, mivé lesznek a diákjai. Mindig azt hangsúlyozom, hogy az egyetem felsőoktatási intézmény – nagy hangsúllyal a „felsőn” és az „oktatásin” – ahol a kutatás az oktatás alappillére. Ha valaki nem kutat, abból az egyetemen nem lesz jó tanár, fontos megtalálni az egyensúlyt az oktatás és a kutatás között. Már fiatalként is nagy hangsúlyt fektettem erre: bejöttem reggel fél hét tájban, összeállítottam a kíséreltet, aztán megtartottam az órámat, végül elvégeztem a kíséreltet.

– **Őn 2005-ben lett megbízott vezetője az intézetnek. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra?**

– Kovács Sándor professzor után Szelényi Zoltán professzor volt az igazgató. Amikor ő betöltötte a 65. életévét, akkor kaptam meg az időleges megbízatást, mivel nekem még volt két és fél évem a nyugdíjig. Az oktatás területén nagy változásokat indítottam el, a klinikum szemszögéből közelítve az elmélethez, illetve fordítva. Akkor még nem hívták Transzlációs Medicina Intézetnek a Kóréletant, de valójában már akkor is megjelent ez a gondolkodásmódunkban. Amikor egy beteg meghal, azt írják a zárójelentésében, hogy keringési és légzési elégtelenség következtében hunyt el. Úgy gondoltam, hogy a kórélettant – a logika szerint haladva – kezdjük a keringés, majd a légzés oktatásával. Azóta is így működik ez, igyekszünk az elméleti alapokat megadni a hallgatóknak ahhoz, amire majd a klinikumban szükségük lehet. Akkor indítottuk el szabadon választható tantárgyként a klinikai kórélettant, amit a klinikusok is nagyra értékelték, és

rengeteg hallgató jelentkezett rá. Írtunk egy jegyzetet is 2005-ben, mert korábban csak stencilezett papírlapok voltak, amiket mi salátáknak hívtunk. Nagyon fontosnak tartottam, hogy legyen a hallgatók kezében valami szerkesztett, írott anyag (*mutatja az asztalán a kék színű, „Kóréletani alapok” című könyvet, illetve az előző jegyzetet – a szerk.*). Fehér színben ez megvolt magyarul, kékben angolul, és készültünk a német nyelvű megjelenetésére is, ám annak csak a fele lett meg. A Medicina Kiadó adta ki ezt a kék borítású, magyar tankönyvet. Ez a jegyzet bővített, átalakított anyaga, ami 2010-ben jelent meg először, 2013-ban volt egy második kiadás, idén pedig beadtuk az új, javított formát, ami szeptemberre készül el, bár nyilván ez sem lesz tökéletes.

A könyvvel kapcsolatban több érdekes élményem is van. Az egyik egy diákkal kapcsolatos, akit arcról ismertem, a nevét nem tudtam. Hatodév végén, az államvizsga előtt jött egy ilyen könyvvel – ami akkorra már teljesen szétesett – azzal a kéréssel, hogy dedikáljam neki, mert úgy érzi, szüksége lesz még rá (*büszkén mosolyog – a szerk.*).

Bevezettük azt, hogy a félév közepén íratunk egy tesztet, ami még nem vére megy. Száz pontot lehetett ezzel összegyűjteni, és aki összeszedett 75-80-at, az a vizsgán a háromból egy kérdést elhagyhatott, ez volt a jutalom. Ugyanakkor az, aki 33 százaléknál kevesebbet ért el, az kapott még egy vizsgakérdést. Az volt a célunk, hogy időben vegyék észre, tanulniuk kell, mert nem olyan egyszerű a kórélettan. Ilyen alkalmakkor a termekben szétültetve írják a tesztet a diákok, én pedig járok-kelek, figyelve, hogy minden rendben menjen. Egyszer találkoztam a galérián egy diákkal, aki nem ment be tesztet írni, hanem ebből a könyvből tanult. Kiderült, hogy hatodéves, és a belgyógyászat szigorlatára készült. Jó érzés fogott el, mert azt bizonyította, hogy tudják használni a tankönyvet.

– Ahogyan látom, Ön szerkesztette. Voltak társszerzői?

– Igen, ügyltem arra, hogy az idősebb oktatóknak is legyenek fejezeteik benne, intézeti kiadványban gondolkodtam. Előtte már írtam egy jegyzetet az Egészségügyi Főiskolára, ahol ugyancsak tanítottam, az abban található részeket szabadon felhasználhatták, kiegészíthették, módosíthatták.

– Szerencésnek mondhatja magát, hisz a párja – gyakorló belgyógyászként – mindig ott állt Ön mellett.

– Ez így van, mindvégig egymás mellett álltunk, sok esetben közösen töprengtünk az okokon. Az egyik betegéről például kiderült, hogy hipertóniája van, az egész családjának az volt. Mivel már nem volt fiatal, azt mondták, hogy az okát nem fogják megtalálni. Primer hipertónia címen kezelték a szokásos módon, csak hogy a vízhajtó mellé káliumot kellett volna szednie, amit ő időnként elhagyott. Egy rutinvizsgálat során derült ki, hogy olyan alacsony a káliumszintje, amellyel már nem lehetne életben. Sokat gondolkodtunk azon, vajon ez mitől lehet, végül rájöttem, hogy a mellékvesekéreg jóindulatú mikro-tumorja okozhatja, ami hormont termel, és ez be is igazolódott. A diákjaimat is arra tanítom, hogy mélyedjenek el egy-egy problémában, kutassanak a válasz után. Szigorlatra – a tételek előtt – kapnak egy EKG-t, amit tanulmányozniuk kell. Nemcsak azt kell elmondaniuk, hogy miként gyorsul a szívverés, hanem arra is figyelniük kell, maga a beteg miként nyilatkozik, miért volt szüksége az EKG-ra, milyen panaszokkal fordult orvoshoz. Emellett még egyszerűsített esettanulmányokat is elemezniük kell. Vagy az életből nyert tapasztalatainkból merítünk, és hozunk példákat, vagy az olvasmányélményeinkből. Elővettük az egyik évfolyamtársam esetét is, akinek mindig “a

pincében” volt a vérnyomása, étvágytalan volt, sovány, ugyanakkor olyan volt a bőre színe, mint aki állandóan napozott. Addison-kórral küzdött, ami egy mellékvesekéreg-elégtelenség. Nem ismerték ezt fel, ezért korán meg is halt.

– Azért nem akartak a gyerekeik orvosok lenni, mert a vásárnapi ebédekénél ilyen, és ehhez hasonló eseteket elemeztek a feleségével?

– Nem, ilyen csak ritkán fordult elő /*mosolyog – a szerk.*/. Engem egyébként nem is tekintettek orvosnak. Mivel állatokkal kísérleteztem, azt mondták az óvodában, hogy az anyukájuk orvos, az apukájuk pedig állatorvos. Valójában az tántoríthatta el őket ettől a pályától, hogy látták, az anyukájuk milyen sokat dolgozik. Az a típusú körzeti orvos volt, akit ma is vizsgásnak a betegek. Mindenkit fogadott, aki jött hozzá, aki pedig nem tudott bemenni a rendelőbe, ahhoz rendszeresen eljárt, hálapénz nélkül. Ilyen orvosok ma már nemigen vannak.

– Sokat publikált?

– Nem eleget, ez kevésbé volt szempont számomra. 140-150 cikkem lehet, ami nem számít kiemelkedően soknak. 1996-ban neveztek ki professzornak, aztán némi-nemű külső unszólásra – nagyjából tíz év múlva – akadémiai doktor lettem, bár ennek semmi jelentőségét nem láttam. Nem azért dolgoztam, hogy elérjem ezt a címet, sokkal inkább azért, mert érdekelt, amit csináltam. Emellett mindig fontos volt számomra az is, amivel a többiek foglalkoznak, talán én vagyok az egyetlen az intézetben, akinek minden kollégájával volt közleménye.

– Tele van idézetekkel a szobája falán található falijűság: „Csak akkor szólalj meg, ha biztos vagy benne, hogy amit mondani fogsz, az szebben hangzik, mint a csend.”

– Ezt Marosvásárhelyről hoztam, ahol egy egyházi intézményben kaptam egyszer szállást. Ott láttam meg, és nagyon megtetszett. Nem mindenki van ezzel így, de számomra meghatározó, mert nem szeretek feleslegesen fecsegni. A másik, ami fontos nekem, ez a Polcz Alaine-idézet: “Tested nem te vagy, hiszen csak anyag, folyton változik. Ki vagy te?” Azaz, mi a lényege az embernek? Valami egészen biztosan van, ami nem megfogható. Polcz Alaine-t nagyon szeretem.

– Van egy olyan üzenet is, ami kimondottan a hallgatóknak szólhat: „A felsőoktatás több mint luxus. Felelősség, amivel a társadalom tartozik magának. Felelősség, amivel a hallgató tartozik magának és a társadalomnak.”

– Az első része a politikumtól ered, az utolsó mondatot – ami a hallgatóról szól – már én toldottam hozzá. Amikor az intézeti hirdetőtáblára kiraktam, fél órán belül eltűnt. Azt gondoltam egyébként, hogy mindkét része igaz a szövegnek. Van társadalmi felelősség, ugyanakkor van egyéni is. Az ugyanakkor visszatérő probléma, hogy a felsőoktatásban dolgozó kutatókat versenybe állítják a tisztán akadémiai kutatókkal. Az egyértelmű – ahogyan említettem is – hogy a felsőoktatásban szükség van a kutatásra, hisz új ötleteket generál, új megoldásmódokra ösztönöz. De nem lehet elvárni ezt ugyanolyan szinten az egyetemi kutatóktól, mint azoktól, akik pusztán ezzel foglalkoznak, és egyébként egy órát sem tudnak megtartani. A klinikumban dolgozókról nem is beszélve, akiknek az oktatás-kutatás-gyógyítás hármását egyidejűleg kellene végezniük.

– Nagyon otthonosan rendezte be a szobáját, sok a festmény a falakon.

– Nagyon szeretem a festményeket. Igazán semmi mást sem hagyok a családra, ha esetleg nekik nem tetszenek, majd eladják őket. Ez lesz az örökség. Igyekeztem olyan alkotásokat válogatni, amelyek illenek ide. Ez itt a régi hadapród iskolának

a képe, amazt pedig Koller professzor csináltatta a régi kollégákról, amikor átvette az intézet irányítását. Egy barátomtól kaptam azt, amelyik a fiatal és az öreg kezek találkozását jelképezi, és ott látható két grafika is Kass Jánostól, egy hattagú sorozatból, aminek a többi része otthon van. A magányos cédrust is nagyon szeretem, ott az egy másolat, kissé megfakultan.

– **A naptáron pedig a családjának egy része.**

– Ezt csak a mai beszélgetés kedvéért hoztam be, eredetileg otthon tartom a naptárt. Nagyon büszke vagyok rájuk, van öt unokám, 15 éves a legnagyobb, és egyéves a legkisebb. Remélem, hogy lesznek többen is, mert Marci fiamnál egyelőre csak egy gyermek van, Dani fiam pedig még nem alapított családot. A másik két gyermekem Miklós és Réka. Miklós közgazdász, Innsbrucktól nem messze, egy kis faluban él, osztrák lányt vett feleségül. Réka matematika-kémia szakon végzett a Pedagógiai Főiskolán, majd egyetemi szinten elvégezte az informatikát, és a matematikát is kiegészítette. Jelenleg a Zipernowsky Károly Műszaki Szakközépiskolában tanít. Dani fiam lett még tanár, ő egy érdekes gyerek. 1986-ban született, amikor már nem volt kötelező az orosz tanulása, ám őt mégis elvárásolták a cirill betűk. Történelem-orosz szakon végzett az egyetemen, ám nem tudott elhelyezkedni, ezért hozzátette az angolt, és jelenleg Pécsváradon oktat. Marci fiam pedig informatikus.

– **Hangsúlyozta, hogy fontos a hivatása, de a családjá még inkább.**

– Azt hiszem, az ember legfőbb hivatása az, hogy tisztességes utódokat hagyjon maga után. Ez értelmezhető a családra és a tanításra is. Minőségi orvosokat kell képeznünk.

– **Éppen ezért van még itt Ön is.**

– *(mosolyog – a szerk.)* Ez biztos. Először a kutatási részt építem le, és adom át a fiataloknak, a kapcsolatrendszeremmel együtt. Oktatni is addig szeretnék, amíg hanggal bírom. A diákok furcsa szokása, hogy fölülnek a kakasülőre, ahol már sokkal nehezebben hallják, amiket mondok.

Mindig elmegyek az orvosavetés előtt a Pius templomba, ahol tavaly a püspök tartotta a Te Deumot. Jöttek a hallgatók, leültek ott is leghátulra. Odamentem hozzájuk, és mondtam nekik, hogy ez nem kórélettan előadás, ezt ők akarták, a püspök tartja, nekik szól, és megkértem őket, hogy üljenek előre. Ezt azonban nem teszem meg az előadásaimon, hisz a fiatalság boldogság. Valamikor muszáj lesz abbahagyni, hisz 75 éves leszek.

– **Hobbija van-e?**

– Régebben sokat jártunk kirándulni. Emlékszem, Marci fiam hároméves lehetett, amikor a hátizsákjában egy labdával át-

mentünk Mánfára, keresztül a hegyen. Később ez ritkult, mert sok volt a munkánk, most pedig már az üzleti problémáink miatt nem megy. Meszesen, a régi bányász sorházak egyikében lakunk most is, akkoriban nem volt másra pénzünk. Egy kis kert tartozik hozzá, abban sokáig mindenféle zöldséget termesztettünk. Nagy újítók voltunk, mi ültettünk például először kopasz barackot. A szomszédok a csodájára jártak, aztán a következő évben mindenki kopasz barackot ültetett *(nevet – a szerk.)*.

– **Nem csodálkozom, hisz kertész is akart lenni.**

– Igen, hobbiként ezt a vágyamat kiélhettem, bár a talaj nálunk nagyon rossz, és a víz is többbe került, mintha megvettük volna a piacon a zöldségeket. Később fel is hagytunk a zöldségtermesztéssel, ma már csak virágok és bokrok vannak a kertben. A gyerekek kirepülése óta naggyá vált a ház nekünk, de a feleségem ragaszkodik ahhoz, hogy benne maradjunk, hisz itt összejöhet a család. Oka ennek az is, hogy őt a környéken sokan ismerik, két helyen is volt a közelben körzeti orvos. Én otthon csak a doktornő férje vagyok, ha valaki nagyon meg akar bicsülni, akkor főorvosnak szólít *(nevet – a szerk.)*, de teljesen jól érzem inkognitóban magam.

Számomra a könyvek és a zenehallgatás jelentik a kapcsolódást, a múlt hétvégén például a Máté-passióban merültem el. Azt sajnálom, hogy a nagy bakelit lemezgyűjteményem darabjait ma már nem hallgathatom.

– **Említette, hogy busszal jár, a csúcsforgalom elkerülése végett korán kel, és már fél hétkor itt van az intézetben. Nem lenne egyszerűbb autóval közlekednie?**

– Úgy alakult, hogy nem szereztem vezetői engedélyt. Amikor 1974-ben hazajöttem Angliából, akkor a fontot úgy váltottam át, hogy vettem egy kis Fiat 127-est, ami nagy szám volt. Azután azonban el kellett adnom, mert nem volt pénzünk, és döntenünk kellett: vagy az autóba költözünk, vagy a lakásba. 1992-ben, az amerikai utam után gyűjtöttem össze annyit, hogy a tetőtér beépítésének kölcsönét ki tudjam fizetni, illetve tudjak venni egy régi Polski Fiatot a feleségemnek, mert a körzetben tett körútjai miatt neki tényleg szüksége volt rá. Akkor voltam ötvenéves, és már nem akartam belekapaszkodni egy kormányba, meg amúgy is közel van a házunkhoz a buszmegálló. Arra nyilván jó lett volna egy autó, hogy a gyerekeinkkel körbeutazzuk Tolnát, Baranyát, de enélkül is láttak azért sokat. Ők ellenben már 16 évesen megtanultak vezetni, mindegyiknek kocsija van. Büszke inkább azért vagyok rájuk, mert jó emberekként állják meg a helyüket a családjukban és a munkájukban is.

Schweier Rita

HELYESBÍTÉS

Nyári számunkban tévesen közöltük az ünnepek körüli munkaszüneti napokat. (Helyesen lásd lent.)

2017. évi ünnepek körüli munkarend

2017. október 23. hétfő, az 1956-os forradalom és szabadságharc ünnepe (hosszú hétvége)

2017. november 1. szerda, Mindenszentek napja, pihenőnap

2017. december 24. vasárnap, Szenteste

2017. december 25-26. hétfő és kedd, Karácsony (hosszú hétvége)

2018. január 1. hétfő, Újév, pihenőnap

Beszámoló a Népegészségügyi Képzőhelyek Országos Egyesületének XI. konferenciájáról

A Népegészségügyi Képzőhelyek Országos Egyesülete immáron a 11. alkalommal rendezte meg ez év augusztus 30. és szeptember 1. között Szeged városában az országos konferenciáját. A rendezvény több mint egy évtizede biztosít jeles alkalmat a különböző képző- és kutatóhelyeken dolgozó kollégákkal való találkozásra és az aktuális kutatásaik részleteinek és eredményeinek megismerésére. Az idei évben sem történt ez másként, és számos új kutatási program eddigi tapasztalatról vagy már az előző évi konferencián bemutatott folyamatok eredményeiről tájékozódhatott a hallgatóság.

A konferencia résztvevőinek többsége a szegedi, debreceni, pécsi és a budapesti képzőhelyek oktatói és kutatói közül került ki. Az országos szakpolitika képviselőjében dr. Szentés Tamás, az országos tisztifőorvosi feladatokért felelős helyettes államtitkár mondott köszöntőt és vett részt a plenáris ülés elnökségében.

A szakmai munkát a magyar lakosság egészségi állapotát befolyásoló krónikus betegségek és azok megelőzési lehetőségeinek tárgyalása tematizálta. A szekcióülések kertében több mint 70 magyar nyelvű előadás hangzott el, míg a poszter szekcióban 19 angol nyelvű poszter tárgyalta a betegségek megelőzésével, az alapellátási rendszer népegészségügyi feladataival, továbbá a különböző specifikus területekhez – környezet és munka-egészségügy, élelmiszerbiztonság, stb. – kapcsolódó aktuális megállapításokat.

Az intézetünkben folyó kutatásokkal kapcsolatos eredmények öt előadás formájában jelentek meg a szakmai kínálatban.

Dr. Nagy-Borsy Emese a magyarországi hajléktalanok körében, a szubjektív egészségkép és a betegségek előfordulása közötti helyzetről számolt be. A hajléktalanok táplálkozásával kapcsolatosan végzett kutatásainak legfrissebb eredményeit *dr. Rákosi Zsuzsa* ismertette. *Dr. Horváth-Sarródi Andrea* az elsőéves orvostanhallgatók mentális egészségparamétereinek vizsgálatával kapcsolatosan, míg *dr. Kiss István* az elektronikus levelezés és a környezetszennyezés lehetséges összefüggéseit feltáró előadást tartott. E sorok írója a városi egészségfejlesztési tervezés néhány eredményét osztotta meg a hallgatósággal.

A konferencia szakmai programjai kellemesen családias hangulatban teltek, hiszen a résztvevők többsége már a korábbi hasonló rendezvényekről vagy egyéb szakmai fórumokról, avagy a közös munkák révén ismerősként üdvözölte egymást. Az első nap végeztével a halászsárdában elköltött vacsora a szegedi halászlé gasztronómiai élményének élvezetén túl alkalmat nyújtott a kötetlen beszélgetések folytatására is, míg a második nap vacsorája a konferencia szellemiségének jegyében – a tulajdonos által többször is hangoztatottan – kizárólag E-mentes alapanyagok felhasználásával készült.

A rendezvény a szakmai eredményekkel kapcsolatos tájékozódásra és a kollegiális kapcsolatok ápolására és bővítésére egyaránt alkalmat teremtett, így reméljük, hogy a jövő évben ezen eseménynek ismét résztvevői lehetünk.

Dr. Girán János

Forrás: www.aok.pte.hu

Minőségirányítási rendszer kialakítása karunkon – Tanúsítványt kapott valamennyi szervezeti egység

Az Általános Orvostudományi Kar Minőségirányítási Csoportja 2016 márciusában alakult meg azzal a céllal, hogy kiépítse és működtesse az MSZ EN ISO 9001:2015-ös, szabványon alapuló minőségirányítási rendszert karunk egységeiben.

A kar vezetése a belső szabályozók és az érdekelt csoportok igényeit figyelembe véve kívánta feléleszteni a képzési és kutatási, továbbá az igazgatási-ügyviteli tevékenységeihez a minőségirányítást, ami korábban már működött az ÁOK egységeiben. Célkitűzésként a 2017. évre akkreditált tanúsítási szervezet általi vizsgálat, azaz az úgynevezett „külső audit” lefolytatását határozták meg a kari vezetéssel. A feladatra a Certop Kft. ajánlatát fogadta el a PTE, így a három éves minőségirányítási tanúsítási ciklust e céggel kötött szerződés keretében kezdte meg a Minőségirányítási Csoport, *dr. Patczai Balázs* orvosszakmai vezető irányításával.

A rendszerépítési folyamat fontosabb mérföldkövei:

- 2016 júliusa és decembere között sor került az ÁOK teljes működési területének feltérképezésére, helyszínbemjárásokkal.
- 2017 márciusától megkezdődtek a belső auditok, amelyeket a Minőségirányítási Csoport munkatársai folytattak le.
- 2017 májusának elején a szabványos követelményeknek megfelelően vezetőségi átvizsgálásokra került sor minden intézetben és tanszéken.

A rendszer működését összefoglaló és értékelő bemutatókon a dékáni vezetés tagjai aktív szerepvállalással bizonyították elkötelezettségüket.

- 2017. június 14-én és 15-én az előzetes dokumentumvizsgálati szakaszt lezáró helyszíni rendszertanúsítás zajlott le az ÁOK szervezeti egységeiben. Az eredményt bizonyítja, hogy feltétel nélkül, eltérés és határidős feladatok nélkül kiállították karunk számára a tanúsítványokat. Valamennyi szervezeti egységünk, továbbá a karhoz tartozó Fogorvostudományi és Biotechnológia MSc Szak is rendelkezik egy-egy különálló altanúsítvánnyal, ami bizonyítja, hogy az akkreditáció alapfeltételeinek megfelelően mérhető és igazolható minőségű szolgáltatást nyújtanak.

A minőségirányítási rendszer működtetésével a folyamatos fejlődésre törekszenek, ezért a munka nem állhat meg a tanúsító auditokat követően sem, ősszel megkezdik a rendszer finomhangolását és fejlesztését.

Középiskolások Hete – Beszámoló egy középiskolás diák tollából

Az idei évben a hatalmas érdeklődésre való tekintettel két turnusban rendeztük meg a Középiskolások Hete elnevezésű orientációs programunkat. A programon közel 200, 9-13. osztályos középiskolás diák vett részt, az ország különböző középiskolaiból. A program felelőseként ezúton is köszönetet szeretnék mondani azon intézeteknek, oktatóknak, akik a nyári időszak ellenére is vállalták a közreműködést a programban.

A programról a résztvevő diákok is készíthettek élménybeszámolót, melyek közül ezúttal **Baka Máté írását osztjuk meg önökkel, aki a szekszárdi Garay Gimnázium 11.B osztályos diákja.**

Komolyan erre akarod szólni a nyári szünetet? Nem egyszer kellett erre a kérdésre reagálnom, mikor elmeséltem valakinek, hogy július elején a Pécsi Tudományegyetemre megyek táborozni. Számomra teljesen egyértelmű volt, hogy erre akarom. Célom, hogy másfél év múlva orvosi egyetemre járjak. Ez természetesen nem biztos, hogy egyedül elég lett volna önmagam meggyőzéséhez – mint mentorainktól hallottuk, a medikusi léttel nem feltétlenül párosul a szorgalom – de szerencsére segítettek más tényezők is. TM táborveteránként már sokat hallottam a legendás nyári táborokról (megjegyzem, hogy az idei nyári táborozók legalább ennyit hallottak a legendás TM táborokról), a beszámolók pedig csak növelték bennem az elhatározást.

Az elhatározás végül a tettelegességig fajult – az igazságügyi intézetben tett látogatás óta csak hasonló csavarokkal tudok írni – és július első vasárnapján ott álltam a Szántó Kollégium portáján, a bejelentkezésre várva. Ettől a pillanattól kicsit tartottam, mivel egyedül érkeztem és nem voltam biztos benne, hogy lesz a közelben olyan, aki velem szeretne egy szobába kerülni. A szervezők azonban gondoltak a magamfajtákra is, a szobákat névsor szerint osztották be. Ezzel a lépéssel néhány összehozott társaságot szétszakítottak, de annál többet kreáltak. Ezen a ponton szeretném is eloszlatni azok félelmét, akik eddig azzal az indokkal nem jelentkeztek PTE-táborokba, mert tartottak az egyedüllétől – ennyi hasonló korú és érdeklődésű ember között lehetetlen volt barátok és társaság nélkül maradni.

Másnap kezdődött a hivatalos program a kar Szigeti úti főépületében. Az is mutatja, hogy a szervezők potenciális felvételizőkként tekintettek ránk és igazán komolyan vették a tábort, hogy a megnyitó beszédek dr. Miseta Attila és dr. Perjési Pál dékán urak tartották. A köszöntő után következő előadásokat és a hét összes programját hosszadalmas lenne mind felsorolni, olyan sok benyomást tudnék leírni mindegyikről. Szórakoztató, de egyben érdekes előadásokat hallhattunk többek között az epigenetikáról, a 3D nyomtatásról, a gyógynövényekről, egyetemi intézetekről és magáról az egyetemista életéről. Mindegyik előadó felkészülten érkezett és igyekezett úgy beszélni az adott témáról, hogy azt mi, középiskolások is érteni és élvezni tudjuk. Mindannyian közvetlenek voltak, bármilyen kérdésre szívesen válaszoltak. Azonban egy pillanatra se higgye bárki azt, hogy egy héten át ki se mozdultunk az előadóból. A program gerincét intézet- és laborlátogatások adták. Minden résztvevő megtalálhatta a számára érdekes helyeket, hiszen ellátogattunk az anatómiai, az igazságügyi orvostani, a patológiai és a mikrobiológiai intézetbe, de jártunk a gyógyszerészeti és a fogorvostudományi karon és az ultramodern Szentágotthai János Kutatóközpontban is.

A tábor azonban nem csak előadások és intézettelátogatások végeláthatatlan sora volt. A reggelik, az ebédek és a vacsorák is remek hangulatban teltek, a nappali programok után pedig kezdődött a szórakozás. Mentoraink gondoskodtak róla, hogy mindent lássunk Pécs belvárosában, amit érdemes, de még a Tettyén is jártunk. Aki elég erőt érzett magában, akár minden este hajnalig élvezhette a város népszerű egységeinek vendégszeretét, az utolsó estén pedig szinte kötele-

ző is volt. A közel egy hét alatt összehozott csapat a Jókai téren szinte utcabálokat idéző hangulatban pecsételte meg a friss barátságokat és még az aktuális születésnaposokat is köszöntöttük. Minden este nagy kihívást jelentett a más városokból érkezettek El Caminoja vissza a kollégiumba, de a csütörtöki napon ez is egy élmény volt, a napfelkelte közös csodálata méltó zárása volt utolsó közös esténknek.

Biztos vagyok benne, hogy ezek a napok a nyaram egyik csúcspontjaként fognak felidéződni szeptemberben is, szerintem minden résztvevő így gondol majd rájuk. Kihagyhatatlan program azoknak, akik valaha is eljártak a gondolattal, hogy orvosként szeretnének dolgozni a jövőben. Átéreztük a különböző előadóktól hallott szavakat: Az egyetem nem csak a tanulásról szól, hanem legalább ugyanannyira az életre szóló barátságokról... és persze a szórakozóhelyek kifosztásáról.

Dr. Duga Zsófia, irodavezető
Felvételi és Hallgatói Szolgáltató Iroda

II. Gyermeksürgősségi Kongresszus

A budapesti Heim Pál Gyermekkorház Sürgősségi osztálya idén ünnepelte 10. születésnapját. Ebből az alkalomból az ünnepelt szervezésében bonyolították szeptember 15-16-án a II. Gyermeksürgősségi Kongresszust. A konferencia főbb témái a gyermekkori syncope ellátása, a betegágy mellett az UH alkalmazása a gyermeksürgősségi ellátásban és az akut légúti megbetegedések voltak, kiegészítve számos érdekes esetismertetéssel. Ahogy tavaly, idén is megtisztelte 3 külföldi előadó gyerekcipőben járó kongresszusunkat. Waisman professzor Izraelből a triage-rendszerről, dr. Parri Firenzéből a betegágy mellett UH-vizsgálatokról és dr. Babakhanlou Nagy-Britanniából pedig a gyermekkori fejsérülésekről tartott egy-egy összefoglaló előadást. Klinikánkat két előadással képviseltük. Dr. Nagy Arnold "Akut postrenalis vesekárosodás két esetünk kapcsán" címmel tartott prezentációt, míg dr. Rózsai Barnabás a primer spontán pneumothoraxos betegek sürgősségi osztályon történő ellátásával kapcsolatos tapasztalatait mutatta be. A nívós előadásokat, elegáns fo-

gadás követte a Sirona hajón, ahol megcsodálhattuk a kivilágított Budapestet.

Rózsai Barnabás

IDÉZET A 650 ÉVES PÉCSI EGYETEM ALAPÍTÓLEVÉLÉBŐL	KOCKÁS MINTA	REGI, EGYKORI CORNEILLE DRÁMÁJA	UGAR SZEDI A LÁBÁT	RÉM, SZÖRNY GYALOGOS KATONA	OPERÁCIÓS RENDSZER	ISTEN, ANGOLUL SZÁMTALAN	BARANYAI KÖZSÉG NEWTON JELE	NYOLC BIT MESE-RÉSZLET!	FÉRFI ÉNEK-HANG
IDÉZET 1. RÉSZÉ FUTÁS-NAK ERED									G
							ELKÉP-ZELÉS, PLÁNUM FÉLNŐTA!		
ISKOLA-SZOLGA HAZAI BANK					MINŐSÍ-TÉS: MEG-FELELT IVŐEDÉNY			PRÍMA ÁRU JELE PEST M.I VÁROS	
		A SIKER JELE CÉG-CSOPORT			KIS-MACSKA FÉRFNÉV			HÍRÜGY-NŐKSG CÍRKUSZI POROND	
TEKINTE-TES, RÓV.			INGATÁG! MICHE-LANGELO SZOBRA		KERTI MUNKA EGYSZERŰ GÉP		HOLD, ANGOLUL ISTEN-TISZT ELET		
				SZEKUN-DÁNS ÖSRÉGI DARAB!			MENNYB ELEDEL NOMI-NÁLIS		
SZOBOR ALAP-ZATA	NŐ-SZIROM, LATINUL 3. RÉSZ			VÍZBEN TISZTÍT BEFEJEZŐ RÉSZI		OLASZ FÉRFNÉV NŐI SZE-REPKÖR		KILO, RÖVIDEN RITKA NŐI NÉV	
KÜTFEJI SZIMP-TÓMA	2. RÉSZ ARRIGO BOITO OPERÁJA								AZ USA EGYIK TAG-ÁLLAMA
				KIGONDOL NYÁJAT, CSORDÁT HAJT				BUKTA-TÖLTÉLÉKI LAPÍTOTT GYÍKFAJ	
A MÉLYBE TEKIN-HET				KÓOLA-J-BAN VAN! PÉNZ-INTÉZET		FÉL RIAL! MONTE CHRISTO BÖRTÖNE	IZLANDI MON DA CAPEK DRÁMÁJA		
			HÁZÓRZÓ JÁROM		AFRIKAI ORSZÁG NÖVÉNYI FŐZET			ÓRÓKÍTÓ ANYAG PILISI SZAKADÉK	
REVÜTÁN-COSNÓ ANGOL TILTÁS		DOKU-MENTUM ÜRES TRIBŰNI!			FÖLDMÉRŐ SEGÉDERŐ ZLOTY, RÖVIDEN				
					AGYAG-ÁRU RÓMAI EZRES				
ÁT-VILÁGÍT	S						NYUGAT-EURÓPAI FOLYÓ		

Pákai László

Tízéves az

Egészségpszichológiai Konzultáció

Az Egészségpszichológiai Konzultációs Szolgálat 2007 óta áll az Általános Orvostudományi Kar hallgatóinak rendelkezésére a kar hallgatói jólléti szolgáltatásaként. Magyar, angol és német nyelven nyújtunk pszichológiai segítséget a mindennapi élet nehézségeinek megoldásához. Elsősorban a tanulmányokkal összefüggő (tanulási nehézségek, vizsgaszorongás) és az életrészekből fakadó (önismeret, kapcsolatok, önállósodás) problémákkal foglalkozunk. Minden félévben több kiscsoportos programot, nem tanulmányi “kurzust” is kínálunk az érdeklődők számára.

Részletes tájékoztatás és a jelentkezés módja honlapunkon olvasható:

pszikon.aok.pte.hu

Facebook: *https://www.facebook.com/pte.aok.epk*

Várjuk az érdeklődők jelentkezését!

EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIAI KONZULTÁCIÓ
HEALTH PSYCHOLOGY COUNSELLING
GESUNDHEITSPSYCHOLOGISCHE KONSULTATION

az Egészségpszichológiai Konzultáció munkatársai

Student Counselling

Angol nyelvű hallgatói tanácsadó szolgáltatás a Pécsi Tudományegyetemen

Szeptember elején Student Counselling néven angol nyelvű pszichológiai tanácsadó szolgáltatás kezdte meg működését a PTE idegen nyelvi képzéseinek tanuló hallgatói részére.

Az ösztöndíjas működésű, a PTE Nemzetköziesítési Programjával összhangban lévő szolgáltatás a külföldi hallgatók testi-lelki egészségének megőrzésében, pszichológiai nehézségeik és egyéni élet-helyzetük problémáinak megoldásában nyújt segítséget.

A tanácsadó szolgáltatást az ÁOK Egészségpszichológiai Konzultációs szolgálatának munkatársai és a BTK Pszichológiai Intézetének munkatársai szervezték meg és működtetik.

Részletes tájékoztatás a Student Counselling honlapján olvasható:

counselling.pte.hu

dr. Varga József

Student Counselling
PSYCHOLOGICAL SUPPORT
FOR EVERYDAY LIFE

Az Eurakvilo Gyermekonkológiai és Gyermekhospice Alapítvány szervezésében támogatók (LAFARGE cement, Lunartis Marketing KFT, Hepik Bt, Léta-ker Kft.) és önkéntesek segítségével megújult a Gyermekklinika 2011-ben épült játszótere. Köszönjük a résztvevőknek!

Beszámoló a Magyar Biofizikai Társaság XXVI. Kongresszusáról

A Magyar Biofizikai Társaság (MBFT) XXVI. Kongresszusát 2017. augusztus 22-25. között rendezték az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpontban. A biofizikai Intézetből részt vett: Nyitrai Miklós, egyetemi tanár, mint az MBFT főtktára és a kongresszus elnökségének tagja, Lőrinczy Dénes, egyetemi tanár, dr. Bugyi Beáta, dr. Huber Tamás, dr. Kengyel András, Hencz Alexandra Júlia, Kapronczai Róbert, Pintér Réka, Pirisi Katalin és Telek Elek. Összesen 8 szekcióban 44 előadás hangzott el, a Biofizikai Intézet részéről 3 előadás színesítette a kongresszus programját. A nyitónapon az Ernst-díjasok tartottak előadást. A konferencia 2. napján az ELI-ALPS lézerkutató központba kihelyezett III. szekcióban Pirisi Katalin adott elő

A MAGYAR BIOFIZIKAI TÁRSASÁG XXVI. KONGRESSZUSA

„*Fotoliáz mutánsok vizsgálata ultragyors spektroszkópiai módszerekkel*” címmel. A szekciót követően látogatást tehetünk az ELI-ALPS kutatóközpontban idegenvezető segítségével.

A konferencia 3. napján a IV. Molekuláris biofizikai szekcióban Telek Elek tartott előadást a miozin 16 motorfehérjéhez kapcsolódó kísérletekről *“A miozin 16 C-terminális domén interakciói és funkciói”** címmel. A miozin 16 különleges motorfehérje, mely szerepet játszik a neuronális sejtmigrációban, az axonok növekedésében, illetve a dentritek elaborációjában. Az idegfejlődésben kulcsszerepet játszhat, ennél fogva neurodegeneratív megbetegedésekkel is összefüggésbe hozható. A fehérje C-terminális doménje szintén egyedi a miozinok körében, mely biokémiai karakterizálása esszenciális a funkció megértéséhez.

A konferencia záró napján dr. Lőrinczy Dénes a VI. Orvosi biofizika és sugárbiológiai szekcióban tartott előadást *“A ciklofoszfamid biológiai hatásának termikus analitikai vizsgálata”* címmel. Továbbá dr. Huber Tamás, dr. Kengyel András, Hencz Alexandra Júlia, Kapronczai Róbert, Pintér Réka posztert mutatott be a kongresszuson.

Telek Elek, PhD-hallgató
PTE, ÁOK, Biofizikai Intézet

*A kutatás AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-17-3-I KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT”

A Nemzetközi Kapcsolatok Irodája hírei

I. Az Atlantis Project 2007 óta működő, globális, hallgatói csere-program-hálózat az USA-ban, mely idén nyáron első alkalommal indított programot Magyarországon, Budapesten, Székesfehérváron és Pécsen, s ezzel a Pécsi Tudományegyetem is csatlakozott az Atlantis Project hálózatához.

A program keretében a PTE klinikáira 2017 májusában és júniusában mintegy 24 amerikai „Pre-Med“ hallgató érkezett, akik jelenleg orvosi tanulmányaikhoz szükséges alapképzésüket végzik. A programban kettesével 4-4 hetet töltöttek a klinikákon, ahol minden héten más osztály orvosmentor munkáját követték, ezáltal betekintést nyertek az egészségügyi dolgozók mindennapjaiba, az osztály működésébe. Ezúton is szeretnénk megköszönni a klinikák együttműködő készségét és segítségét, hogy az idei program eredményesen és gördülékenyen zajlott! A hallgatók visszajelzései nagyon pozitívak voltak az elkötelezett és lelkes kollégák munkájáról, ezzel előkészítve a következő tavasszal érkező csoportok látogatásának sikerességét.

Viszonzásul, az Atlantis Project több olyan programelemet dolgozott ki, melyek a klinikák számára előnyösek lehetnek, úgymint konferencia részvételi támogatás a programban részt vevő orvoskollégák részére, anyagi hozzájárulás a résztvevő kórházi osztályok számára illetve az érkező hallgatók önkéntes angol nyelvtanító tevékenysége.

II. A PTE, ÁOK és a GYTK dékánjai illetve a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága ismét pályázatot hirdetett fiatal oktatók részére rövid külföldi tanulmányútra, illetve október elején járt le az ERASMUS+ Oktatói Mobilitási és a PTE Partneregyetemre szóló oktatói pályázat határideje. Az őszi félévben hirdetjük

meg az oktatóknak a thaiföldi Prince of Songkla University-re és a japán Saitama Medical University-re szóló pályázatokat. Az aktuális pályázati felhívások megtalálhatók a Nemzetközi Kapcsolatok Irodája honlapján:

(<http://aok.pte.hu/hu/egyseg/almenu/1780/98>).

III. A Pécsi Tudományegyetem, ÁOK 2017 júliusától két éves tagsággal rendelkezik az Association of American Medical Colleges (AAMC) szervezetben. Ennek révén az általa működtetett GHLO nevű, (GLOBAL HEALTH LEARNING OPPORTUNITIES) egységesített online jelentkezési rendszerhez ÁOK-hozzáférés nyílik meg 24 hónapon keresztül. Az online felület hatodéves orvostanhallgatóknak gyűjti össze a világ több mint 40 országának 80 orvosi egyetemén felkínált klinikai gyakorlati helyeket. A PTE, AOK küldő és fogadó intézményként is részt vesz a programban: hallgatóknak biztosít pályázási lehetőséget (többek között a Keck School of Medicine University of Southern California klinikáira) a GHLO online jelentkezési rendszeren keresztül, illetve fogadó intézményként 12, egy hónapos gyakorlati lehetőséget kínál (biotechnológia, éresebészet, kardiológia és belgyógyászat) hallgatóknak 1 éves időtartamon belül.

IV. Tudományos Szakosztály: Felhívjuk az intézetvezetők és klinikaigazgatók szíves figyelmét, hogy 2018 tavaszán ismét lehetőség van külföldi előadók meghívni. Dékán úr jóvoltából az előadók szállás és utazási költségét a kar állja. A Nemzetközi Kapcsolatok Irodája 2017. október 31-ig várja a javaslatokat az nkb@aok.pte.hu email címre.

A Nemzetközi Kapcsolatok Irodája munkatársai

Beszámoló a

XXVI. Pécsi Oktató Családorvos Találkozóról

2017. szeptember 15-16-án került megrendezésre a XXVI. Pécsi Oktató Családorvos Találkozó a PTE, ÁOK Alapellátási Intézetében. Az esemény kiemelt fontosságú volt, mivel ezt megelőzte a tutori pályázatok értékelése, az oktató családorvosi praxisok akkreditációja az elkövetkező 4 éves oktatási ciklusra. A pályázatok elbírálását követően 125 dunántúli családorvos nyerte el az oktató családorvos címet a 2017-2021 közötti időszakra.

Az ünnepséget dr. Csikós Ágnes, az Alapellátási Intézet igazgatójának üdvözlő szavai nyitották meg, majd dr. Miseta Attila dékán köszöntötte a megjelenteket.

A találkozó „Az év oktató családorvosa” díj átadásával folytatódott, melyet az idén dr. Bán Ildikó oktató családorvos vehetett át, sok éves tutori és intézeti oktatói tevékenységéért. Ezt követte az államvizsga-dolgozatra felkészítő oktatók részére az elismerő oklevelek átadása. A program első része az év oktató családorvosa cím díjazottjának előadásával zárult.

A találkozó szakmai, a medicina újdonságait, kihívásait bemutató előadásokkal folytatódott. Berki Tímea professzor az immunológiai labor diagnosztika lehetőségeit, dr. Sütő Gábor egyetemi tanár az immunhiányok, immunglobulinok, plazmagyűjtés újdonságait, és dr. Szakács Zsolt a Transzlációs Medicina Tanszék múltját-jelenét-jövőjét mutatta be előadásában. Az első nap programja Villánykövesden, a Tiffán Pincészetben megrendezett kötetlen, jó hangulatú vacsorával zárult.

A Családorvos Találkozó második napján oktatási kérdések, aktualitások szerepeltek a programban. A délelőtt Füzesi Zsuzsa egyetemi tanár előadásával indult: „Hogyan motiváljunk a 21. században? Mit mondanak erről a kutatások?”. Majd dr. Forrai-Werling Márta a Szak- és Továbbképző Központ igazgatója beszélt a családorvosokat érintő szakképzés aktualitásairól. A program az oktatás fő területeit érintő csoportos megbeszélésekkel folytatódott. Dr. Csikós Ágnes koordinálásával a graduális képzés, ezen belül is a praxisgyakorlatok kérdéseit beszéltek meg. A szakorvosképzés előtt álló új feladatokról dr. Rinfel József klinikai főorvos vezette a megbeszélést. A szakorvos-továbbképzés megbeszélésére dr. Balogh Sándor egyetemi tanár irányításával került sor. Ezt követte a csoportokban végzett munka közös összegzése, megvitatása, majd dr. Csikós Ágnes igazgató asszony köszönő szavai zárták az oktatásra felkészítő hasznos találkozót.

Dr. Heim Szilvia
PTE ÁOK Alapellátási Intézet

48th International Symposium on Essential Oils – ISEO 2017

Szeptember 10. és 13. között Pécs adott otthont a 48. International Symposium on Essential Oils rendezvénynek. A helyi szervezőbizottság tagjai a PTE, GYTK, Farmakognózi Intézet munkatársai és a kar hallgatói voltak (elnök: *dr. Horváth Györgyi*, tagok: *dr. Ács Kamilla*, *dr. Bencsik Tímea*, hallgatói tagok: *Amir Reza Ashraf*, *Balázs Viktória Lilla*, *dr. Csikós Eszter*, *Treitz Diána*). A Hotel Palatinusban rendezett eseménynek 152 résztvevője volt 32 különböző országból, nem csak Európából. Európán kívüli országok voltak a teljesség igénye nélkül: USA, Japán, Irán, Törökország, Algéria, Dél-Afrika, Brazília, Tunézia, Taiwan, Thaiföld, Görögország, Afganisztán. A konferencián 30 előadás (közülük 6 plenáris) hangzott el és 104 poszterprezentációt lehetett megtekinteni.

Az idei szimpózium fő témái a következők voltak: illóolajok és illékony anyagok élelmiszeripari felhasználása és biológiai aktivitása, illóolaj-tartalmú növények nemesítése, termesztése, illóolajok összetételének analitikai vizsgálata, illékony anyagok biotechnológiai hasznosítása, illóolajok beszerzése és kereskedelme, illóolajok és illékony anyagok olfaktometriás aspektusai, nanotechnológiai csomagolása. Az IFEAT (International Federation of Essential Oils and Aroma Trade) támogatásával 20 fiatal kutató ingyen vehetett részt a rendezvényen, akik közül 6 fő a Young Scientist Lecture szekcióban szóban is bemutathatták kutatási eredményeiket.

Intézetünk a szervezési feladatok mellett két poszterrel is képviselte magát (*Balázs Viktória Lilla*, *Ács Kamilla*, *Kocsis Bé-*

la, *Böszörményi Andrea*, *Horváth Györgyi*: Antibacterial evaluation of clove, peppermint and thyme essential oil against *Haemophilus* species; *Treitz Diána*, *Bencsik Tímea*, *Balázs Viktória Lilla*, *Horváth Györgyi*: Examination of changes in quality of selected essential oils stored at room temperature and under refrigerated conditions). A PTE, GYTK, Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézet PhD-hallgatója, *Horváth Barbara*, Theoretical and practical aspects of essential oil emulsions stabilization with solid nanoparticles címmel tartott előadást (társszerzők: *dr. Pál Szilárd*, *dr. Széchenyi Aleksandar*).

A szakmai program mellett a keddi gálavacsorát a villányi Bock Pincészetben tartottuk, ahol a Misina Táncegyüttes előadásával és táncházzal gazdagítottuk a programot. Utolsó nap a résztvevők a Zsolnay negyedben tett kirándulás keretében megtekinthették a Pécsi Kesztyűmanufaktúrát és a Gyógygyűjteményt. A szimpózium a PTE 650 Jubileum egyik társult rendezvénye volt.

A konferencia adminisztratív teendőinek ellátásában, a gördülékeny lebonyolításban a Diamond Congress, Budapest munkatársai vettek részt (*Heiszler Zsuzsanna*, *Varga Attila*, *Hohol Róbert*), akiknek ezúton is nagyon köszönjük a segítségüket. A rendezvényen készült fotóért *Thaler Tamásnak* szeretnénk köszönetet mondani. A konferencia hivatalos honlapja:

<http://iseo2017-hu>

Dr. Horváth Györgyi

Szédülésdiagnosztika Kongresszus

Győrrött a 2017. szeptember 8. és 9. között rendezték a Szédülésdiagnosztika Kongresszust, amelyen a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikáról *Németh Adrienne*, *Harmat Kinga*, *Háromi István* és *Tóth István* vettek részt. Angol és magyar nyelven hangzottak el előadások, valamint 3 gyakorlati tréningen a vHIT-et (fej-impulzus tesztet), a VEMP-et (vesztibuláris miogén kiváltott választ) és az ágy melletti vizsgálatokat mutatták be, melyeket gyakorolhattak is a résztvevők. *Harmat Kinga* előadást tartott *“Videokulográfia – a fej-impulzus teszt (HIMP) és a szupressziós fej-impulzus teszt (SHIMP) jelentősége a gyakorlatban”* címmel, és gyakorlati tréninget tartott 3, fél órás turnusban a közel 150 résztvevőnek az ágy melletti diagnosztikai vizsgálatokról. *Németh Adrienne* *„A betahistine szerepe a perifériás szédülések kezelésében”* címmel tartott előadást. A kongresszuson előadóként a Halmágyi-féle fej-impulzus teszt névadója, a magyar származású, Sydney-ben élő M.G. Halmágyi professzor úr és a török származású, neurológus felesége, valamint Büki Béla tanár úr, a 2-es típusú BPPV (benignus paroxizmális, pozicionális vertigo) leírója is részt vett. Nagy örömeinkre szolgált, hogy közvetlenül a fej-impulzus teszt leírójától tanulhattunk a szédülés diagnózi-

Halmágyi professzorral Sydneyből

sának kulcskérdéseiről és mind a tudományos, mind a közösségi programokon élvezhettük társaságát, valamint hazánkban történő 1956-os távozása ellenére megmaradt szép magyar kiejtését.

Dr. Harmat Kinga

„Múlt, jelen, jövő” – élményterápiás hétvégék a Tölösi Péter Alapítvány szervezésében

„A Tölösi Péter Alapítvány a leukémiás és rosszindulatú daganatos gyermekek gyógyításáért” 27 évvel ezelőtt *dr. Szücs Rozália* gyermekgyógyász onkológus és hematológus főorvos vezetésével jött létre. A Nagyváradi utcai Rehabilitációs Központban multidiszciplináris team (*dr. Fenyvesi Ilona* pszichiáter, gyermekpszichiáter, *Fodor Éva* pszichológus, *Gajdócsi Edit* szociális munkás, *Wagner Ida* gyógytornász, *Sallai Adrienn* programszervező) segíti a gyermekek testi és lelki gyógyulását, visszailleszkedést a betegségük előtti környezetükbe, az életbe, támogatja a családokat, családtagokat a mindnyájuk életét alapvetően megrendítő, megváltoztató folyamatban.

2016 őszén az alapítvány a *MOL Gyermekgyógyító Programja* keretében, az *Új Európa Alapítvány támogatásával* programsorozatot indíthatott „Múlt, jelen, jövő” tematikával, az aktív, osztályos kezelésem már átesett, 11-17-évesek számára, 3x4 napos bentlakásos élménytábor keretében, az alapítvány épületében.

Feladatuknak tartották, hogy a gyermekek a terápiás célú csoportos ülések (verbális, tematikus és nonverbális, művészetterápiás elemeket használó csoportok) során megjeleníthessék a betegség, a kezelés és velejárói, mellékhatások, szövődmények, testi-lelki-szociális hatások, változások okozta fájdalmakat, szorongásokat, félelmeket, halálfélelmet, hiedelmeiket. Az átélt élmények, gondolatok, érzések megfogalmazása, csoportos megosztása tabuk nélkül, nem tudatosan alkotásokban megjelenve utat nyit a továbblépéshez, a beteg szerep, a beteg identitás változásához, a szomato-pszichoszocio-spirituális változáshoz, a személyiség fejlődéséhez, a gyógyulás folyamatához. A szabadidős foglalkozásokon is az önbi-

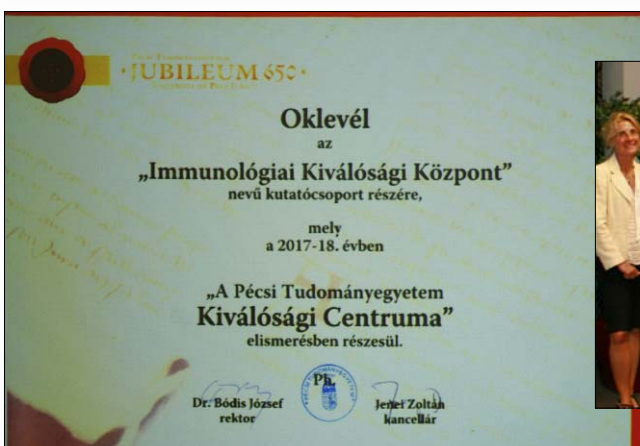
zalom erősödését, az önhatékonyság épülését, a lehetséges kontroll megragadását, aktivitást, a szabad foglalkozásokon feloldódást, örömszerzést, lehetőségekben gazdag programokat, az aktuális évszak, a város és környéke kulturális kínálatából ízelítőt szerveztek számukra, velük.

Az élményterápiás hétvégék a „múlt, jelen, jövő” hármására épültek, alkalmanként hasonló forgatókönyv keretében, mindig az aktuális történéseket, célokat szem előtt tartva, azokra reagálva. Végig a terápia és az élmények összefonására törekedtünk, ugyanazon személynél és tárgyi feltételekkel.

A programsorozat lezárult, a résztvevők követése folyamatos, a tapasztalatok, a visszajelzések ismétlést, folytatást kívánának, további betegek és családtagokra is összpontosító programsorozat megvalósítását szorgalmazzák, így alapítványunk ezen célok megvalósítását lehetővé tevő anyagi források felkutatását tűzte ki céljául.

Dr. Fenyvesi Ilona gyerekpszichiáter, pszichiáter

Az Immunológiai Kiválósági Központ projektnyitó megbeszélése

2017. szeptember 8-9. között került megrendezésre az Immunológiai Kiválósági Központ projektnyitó megbeszélése, melyhez helyszínt a sikondai Ambient Hotel AromaSPA biztosított. Az Immunológiai Kiválósági Központ elnyerte a 2017-18-as évben „A Pécsi Tudományegyetem Kiválósági Centruma” címet. A megbeszéléseken részt vettek a Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika, az Immunológiai és Biotechnológiai Intézet, a Neurológiai Klinika, a Reumatológiai és Immunológiai Klinika, valamint a

Szívgyógyászati Klinika munkatársai. A projektnyitó során az együttműködési lehetőségek között felmerült a szisztémás sclerózis, és az autoimmun bőr-, illetve neurológiai betegségek klinikai vizsgálatának immunológiai alapkutatással történő összekapcsolása. A találkozó lehetőséget biztosított arra is, hogy a saját eredmények bemutatása után a résztvevők kötetlenül megbeszéljék új kutatási irányvonalait.

Kugyelka Réka

A MESZK IV. Szakdolgozói Tudományos Kongresszusa

A MESZK Országos Szervezete 2017. augusztus 31. és szeptember 2. között negyedik alkalommal rendezte tudományos kongresszusát Siófokon, a Hotel Azúrban, több mint 900 fő részvételével. A remek hangulatú rendezvényen 19 szekcióban, 101 előadás hangzott el.

Az előadásokat az ülésezők véleménye mellett a közönség is értékelhette. Demeterné Medve Éva, a PTE, KK, Gyermekgyógyászati Klinika diplomás ápolója „Egy végtelen ápolás története” című előadásával kapta a „szekció legjobb előadója” díjat a hallgatóság szavazata alapján. Az előadás társszerzője Szajdukné Eisner Noémi volt. A szekció témája: Diagnózis Unicum I. – Ritka, különleges betegségek és azok ellátásának lehetőségei Magyarországon.

Szívből gratulálunk!

Györkö Béláné

Az Európai Kardiológus Társaság Kongresszusa Barcelonában

Az Európai Kardiológus Társaság (European Society of Cardiology, ESC) 2017-ben Barcelonában tartotta éves kongresszusát. Az Európa egyik legnagyobb orvoscongresszusának számító eseményen több mint 30 ezren vettek részt a világ országaiból. A kongresszus fókuszában idén „A perkután koronáriaintervenció 40 éve” állt, hiszen csaknem pontosan 40 éve végezte el Andreas Grünzig az első perkután koronária-angioplasztikát, megnyitva az utat az invazív kardiológiát forradalmasító hihetetlen fejlődés előtt. A több mint 500 tudományos szekció során a kardiológia minden területét felölelő, színvonalas előadásokat és diskusziókat hallgathattak meg a résztvevők. Négy új szakmai irányelvet mutattak be: az ST-elevációs akut miokardiális infarktus, a szivbillentyű-betegségek, és a perifériás verőérbetegség kezelésének korszerű összefoglalóját valamint a kettős trombotagregáció-gátlás legújabb vezérfonalait. Számos új, klinikai vizsgálat eredményeit is bemutatták. A kongresszus alkalmat adott a kardiológiai kutatás műhelyeinek, hogy tudományos eredményeiket előadás, moderált poszter vagy poszter formájában ismertessék

Európa és a világ kardiológusai előtt. 110 országból 4500 eredeti tudományos közleményt mutattak be.

A Szívgyógyászati Klinika kutatói 4 tudományos közleménnyel szerepeltek a kongresszuson: Cziráki Attila professzor posztere az artériás stiffness egy évtizednyi kutatása során szerzett tapasztalatokat mutatta be. Komócsi András professzor posztere az akut miokardiális infarktus túlélésében nemek tekintetében észlelhető különbségek okát vizsgálta. Dr. Porpáczy Adél a bal pitvari strain-echokardiográfiás vizsgálatának eredményeit szervezett poszter formájában adhatta elő, dr. Nógrádi Ágnes pedig a jobb pitvari strain és volumen összefüggését mutatta be a korszerű echokardiográfiás módszerekkel foglalkozó poszterszekcióban. Az utóbbi két poszter senior szerzője dr. Faludi Réka volt.

A magas szintű, lendületet adó szakmai információkon túl a rendezvénynek otthont adó katalán főváros Gaudi csodálatos, befejezetlen Szent Család-templomával, mediterrán hangulatával felejthetetlen élményekkel gazdagította a kongresszus résztvevőit.

Dr. Nógrádi Ágnes

Hallásjavító implantátumot viselő gyermekek táboroztak Zalasabarban

Idén második alkalommal rendezték meg a zalasabari KalandoZoo-ban a cochleáris és csontvezetési implantátumot viselő gyermekek táboroztatását. Az Erzsébet Táborok keretein belül 50 fő részére hirdettek pályázatot, 6 és 14 év közötti gyermekek jelentkezhetek testvérükkel együtt.

A PTE Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinikája vállalta a pályázók szüleinek tájékoztatását, adatainak összegyűjtését és feltöltését a program honlapjára. A tavalyihoz hasonlóan idén is mozgalmas és élménydús volt a táborozás. A klinikáról Tóth Tamás fizikus a gyermekekkel töltötte a hetet, és biztosította az implantátumok optimális működéséhez a technikai hátteret. A táborvezető, Gerlinger Sándor pedagógus mellett képzett önkéntes segítők is szorgoskodtak a gyerekek körül: ápolók, szurdopedagógusok (hallássérültek pedagógusai),

és egy felnőtt implantátumviselő fiatalember is.

Az idő nagy részét a kalandparkban töltötték a gyerekek, ahol csúszdázhattak, kipróbálhatták a magas kötélpályát és a 4D-s mozi is. Állatsimogatásra és etetésre is volt lehetőségük, mivel kecskét, alpakkát, kengurut és szurikátát is tartanak a kalandparkban. Az esték során vetélkedőkön vehettek részt, táncolhattak, karaokézhattak, és táborújs is tartította a programot. A fiúk nagy kedvence volt a műfüves, kivilágított focipálya, ahol minden nap izgalmas mérkőzések zajlottak. Ellátogattak továbbá a Zalakarosi strandfürdőbe és a Kis-Balaton Ház múzeumba.

Az idei és a tavalyi sikerre való tekintettel már a jövő évi táborozás tervezése is megkezdődött.

Dr. Németh Adrienne

Tisztelt Olvasók!

Kedvelem Lázár Ervin stílusát, a manapság sokszor ránk erőltetett, mesterkélt mesterseges ízlésvilág helyett a jó „hazai” ízeket. Ezért válogattam másodjára is az író posztumusz, *A valóság íze* című tavalyi kötetéből. Külön érdekesség, hogy a három rövid írás egyike egyetemünk alapításának 600. évfordulóján, 50 éve született.

Kiss Tamás
könyvtáros

Pécsi séta – hatszáz év ürügyén

„Pécs a hatszázéves évforduló lázában ég.” Ezt így szokás írni. Na, de hát láznak nyoma sincs. Az utcán ugyanolyan a forgalom, mint máskor, a Nádorban ugyanazok az arcok, néhány újságíró sürgölődik mindössze, meg az ünnepség megrendezésével megbízott néhány szerv. Az évforduló rendezői szobája a városi tanácson vigasztalan szoba, sötét, két nyekergő szekrényel, prospektusokkal, iratokkal teleszórt, sarkosan állított kopott íróasztallal. Először észre sem veszem, hogy a falak nagyméretű festményekkel vannak kitapétázva, nyilván a lányok miatt, mert öt lány tevékenykedik a szobában, rejtelmes számtani műveleteket végeznek, meg könyvet rakosgatnak ide-oda. Kezet fogok velük, a legtöbbször olyan a kézfogása, mintha meztelen csigát kellene érintenie, csak egyik fogja meg jó erősen, barátságosan a kezem.

— Na, mit akarsz tudni? – kérdezi a fiatalember, aki behívott, s közben megajándékozott egy levélzáró tömbbel. A tömb tíz levélzárót tartalmaz, lila alapon Nagy Lajos király fekete-fehér portréjával, a király jogart és országalmát tart a kezében, alatta sárga babér ág és körül a felirat: *AZ ELSŐ MAGYAR EGYETEM ALAPÍTÁSÁNAK 600 ÉVES JUBILEUMA, PÉCS.*

— Azt szeretném tudni — mondom vontatottan és egy exkluzív, lényegretörő kérdésen gondolkozom, ami nem jár sikerrel.

— A levélzárót nem kell nyalni, ezt a barna papírt lehúzd a hátáról, és már ragad is — mondja a fiatalember némi büszkeséggel.

— Aha. Hány hallgatója van a pécsi egyetemnek?

— Azt nem tudnám megmondani... egy pillanat.

Valaki benyitott az ajtón, fontos ügyben beszélgetőpartneremet hívja, együtt mennek ki az ajtón, a pillanatokon belüli visszatérés ígéretével.

Egyedül maradok a lányokkal, a barátságos kézfogású kezembe nyom egy számoszlopokkal telerótt papírt.

— Ezt addig adja össze, legyen szíves.

Nagy igyekezettel fogok munkához, de sok ebben a számoszlopban a nyolcas meg a kilences, ezekkel sohasem boldogultam, ölembe ejtem a papírt, most veszem észre a képeket. Tele van a fal képekkel, néhány fölakasztva, de többnyire a falnak támasztva.

— Ezek milyen képek?

— Az évfordulóra pályázatot hirdettek. Arra jöttek.

A képek szemléléséhez nem ártalmas némi humorérzék.

— Azt nézze meg, azon még indián is van.

Tényleg, a kép felső jobb sarkában eszterláncicérmázó figurák közt egy indián is található. Balra lent szent Gellért püspök. A festő a gyengébbek kedvéért szövegeket is írt a képre, középen fönt egy mindkét végén becsavarodó kutyabőrre pedig még az eszmei mondanivalót is rápingálta. A szentkorona, meg egy ötágú csillag van a kutyabőrön, és rajta a felirat: *“A szentkorona eszme- és vagyonszerzősségében a népek összefogásának csillaga alatt.”*

— Jöttek jó képek is. Ez a selejt, öt vagy hat jó kép is jött.

— Hallotta mit mondtak a rádióban? Hogy humbug ez a hatszázéves évforduló. Mert Pécssett a hatszáz éve alapított egyetem hamarosan megszűnt és csak 1923-ban került ide a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem, így tehát folyamatosságról szó sincs.

— Hát nem ez az igazság?

— Dehogynem! Csakhogy mi nem a hatszázéves pécsi egyetemet ünnepeljük, hanem a hatszázéves magyar felsőoktatást. És hol ünnepeljük ezt, ha nem Pécssett: mégiscsak itt alapították az első magyar egyetemet!

A Megyei Könyvtár boltíves kapualjában szorongás fog el. Mint mindig, ha itt kell találkoznom Csorba Győzővel. Nekünk, akik Pécssett kezdtünk irodalommal foglalkozni, Csorba Győző a szigort, a vasfegyelmet, a csalhatatlan ítélőképességet jelenti. Ide állítottunk be annak idején kétes értékű kéziratainkkal, a véleményét hallani.

A harmincas években ő is pécsi joghallgató volt, szeretnék megtudni egyet mást erről az időről. Legyint, egy több kilós fóliánst tesz elé, az egyetem negyvenes évekből származó kiadványát, valahol középtájon felüti, rámutat egy passzusra: *“Pázmány Zoltán (szőlősi, szilasi és laki) jog- és bölcsészdoktor, a bölcsészet római licenciatusa, a római jog nyelv. r. tanára, szilasi földbirtokos. Mint munkáiból kitűnik, családja középkori ősei a hatalmas Hunt-Pázmán comesek. (Lásd Családi regeszták, Irta: Pázmány Zoltán). A család az újkorban megyei s csallóközi előneves falvaiban birtokos. Történelmi alakja szilasi Pázmány Ferenc, a törökverő hős, naszádos vajda és hajdúfőkapitány a XVI. és XVII. században. Pázmány Zoltán nagyanyja Bittó Erzsébet és szépnyja báró Révay Rozália után a legelső olygarchacsaládok (Pálffy, Eszterházy, Amadé, Thurzó, Mansfeld stb. grófi családok) leszármazója báró Révay Rozália három gróf Benyovszkinak is anyja. Ezek egyike volt gróf Renyovszki Móric Madagaszkár királya, aki P. Z. ősnagybátyja az ötödik nemzedékben.”*

— Hát többek között ilyen volt!

Aztán egészen más nevek hangzanak fel: Weöres Sándor, Tolnai Vilmos, Klemm Antal, Takáts Gyula, Várkonyi Nándor... Akkor negyvenezer volt a város lakóinak száma, most százhuszezer. Az jut eszembe, mennyire más volna ennek a százhuszezer városnak a képe – ha annak idején a negyvenezresnek nincs egyeteme.

Könyvek közt ülök. Az egyetem 1367-es alapítása kétségtelen, bár az alapítólevél nem maradt fenn, csak V. Orbán pápa válaszlevelével, amelyben hozzájárul az egyetem alapításához. Hogy az intézmény meddig állott fenn, arról nincs pontos adat, a török uralom söpörte-e el vagy már korábban megszűnt, nem lehet tudni.

Mindenesetre Evlia Cselebi még emlegeti a pécsi egyetem épületét, amelynek termeiben akkor már katonák laktak, akik többnyire, a „lakosság ríogatásával” foglalkoztak.

Ennyi a homályba hulló múltból. Meg egy név, Csót Benedek fia György, aki a középkori pécsi egyetemen tanult s igencsak rossz fát tehetett a tűzre, mert büntetését maga a pápa engedte el. Mit csinálhatott Csót Benedek fia György, el nem tudom képzelni, de legálább eredményes diákcsinny volt, hatszáz évig fennmaradt elkövetőjének neve.

Az újkori ős, a pozsonyi egyetem gondolata már 1876-ban Trefort Ágoston kultuszminisztersége alatt fölmerült, s még öt kultuszminiszter – gróf Csáky Albin, báró Eötvös József, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy János és Jankovich Béla – egyszízalása alatt folyt róla a huzavona, amíg végre 1912-ben törvénybe iktatták létrehozását.

Pécsre 1923-ban került az egyetem, akkor még bölcsészkarja is volt.

A hivatalos neve Balassa János kollégium, de a pécsiek csak Mór kollégiumnak hívják. Ebédidő van, itt a menza is, nagy a sürgés-forrás. Egy darabig állok a lépcsőn, nézem a ki-bejárkáló diákokat. Nosztalgia telepszik rám. Független, szép szabad világ ez, jól kialakult hierarchiával, íratlan törvényekkel. És reményteli világ, az ember minden évben lép egyet feljebb. Irigylem, hogy ismeretlenül is tegezik egymást. Vajon hogyan szoknak majd bele a magázódás világába?

A lányok szépek. Jönnek, vidámak, miniszoknyások, fiúsrá vágott hajúak, hangosak, csendesek, fiúkkal összekapaszkodók. Meg tudósképű, szemüvegesek is, arcukon a tudománnyal eljegyzettség stigmái. Ők is szépek, a tudósképűek.

A portásfülke farácsos ablakánál hasalunk, kívül én, belül egy fiatalember. Miért van, hogy ezeknek a portásfülkéknek mindig csípőmagasságban elhelyezett tenyéryni ablakuk van?

– Kérem, itt nincs igazgató – mondja belül a fiatalember.

– Házon kívül van? – kérdezem bambán.

– Nem, egyáltalán nincs. A diáktanács irányítja a kollégiumot.

– Akkor a diáktanácsból valakit.

A diákbizottság titkára Németh Gyula, IV. éves. Szőke, karcsú fiatalember, arcán a mozgalmi emberek mindig készenlétben álló határozottsága. A szemhéja szegélye vörös, mintha napokig nem aludt volna. Kelletlenül betessékel egy tenyéryni szobába. Olyan irodaféle, két szűk, századeleji karosszékre préselődünk. Az asztalon műanyag hamutartó, tele limlommal.

Előveszem jól bevált sztereotip kérdésemet, eddig senki sem tudott rá válaszolni.

– Hány hallgatója van az orvostudományi egyetemnek?

Ő sem tudja, csak azt, hogy a kollégiumban 350-en laknak.

– Mióta nincs igazgató?

– Két éve lettünk diákothonból kollégium. Azóta egy kilenctagú, titkos szavazással megválasztott diáktanács intézi a kollégium ügyeit.

– A felvételt is?

– Igen, a mi javaslataink alapján dönt az egyetemi tanács.

– Mik a feltételek?

– A család egy tagjára eső jövedelem ne haladja meg a nyolcszáz forintot, de az ezret semmi esetre sem. És jó tanulmányi eredmény. Aki megbukik, azt kizárjuk a kollégiumból.

– Miért akar orvos lenni?

– Sztereotip, gyerekes dolgokat tudnék csak mondani. Frázisnak hangzanának. Pedig hát igazak.

– A középiskola után rögtön fölverték?

– Nem, két évig dolgoztam. A mentőknél. Mindenáron orvos akartam lenni, gyerekkorom óta. Nagyon akartam, sikerült, először Pestre jelentkeztem, de szerencsére ide vettek fel.

– Miért szerencsére?

– Jobb vidéki egyetemistának lenni. Az ember itt mindenkit ismer, lehet, provincializmusnak tűnik, de valahogy másféle közösség alakul ki, mint Pesten. Pesten sok az egyetem, több az egyetemista, mégsem szokták rá azt mondani: egyetemi város. Pécs viszont az.

Végigvezet a kollégiumon, megmutatja a társalgót, a kollégium saját szövetkezeti boltját, a könyvtárat, és egy szobát is megmutat, ugyanolyan, mint a mi szobánk volt annak idején a Ménesi úton, a pokrócszagú, emeletes ágyas, a csukott szekrényajtó mögött is látja az ember a behányt cipőket, a zsírpapírba bugyolált kenyérdarabokat, és az ügyetlen kézzel berakott ingeket.

Megjön a szoba egyik lakója, egy kis gólya, szöghajú szeplős parasztyerek. Háromhetes egyetemista, boldog, fénylik a szeme, látzik, egyszerű dolognak tartja az életet: tanulni kell, jó jegyeket szerezni, aztán majd végez, és gyógyítani fog. Lefele menet a lépcsőn nagyon kívánom magamban, hogy minden sikerüljön neki és még az utcán is visszhangoznak bennem a szavai: „Apám földműves, termelőszövetkezeti tag Értényben. A téeszünk most kezd javulni.”

Lázár Ervin pécsi tudósítása

A képzőművészeti étellel akartam kezdeni a beszámolót – az egyes művészeti ágakban zajló események gyakoriságát véve alapul –, de tegnap véletlenül betévedtem a Pécsi Nemzeti Színház egyik próbájára és a cikk sorrendi terve azonnal felborult. Azért, mert legkedvesebb drámám, az Éjjeli menedékhely – és a volt kamaraszínház felszedett padosrai helyén a jelenleg díszletraktárnak, és úgy látszik, próbateremnek használt magas, sűrű teremben éppen ezt a Gorkij-darabot próbálták.

Luka és a Báró első beszélgetése! És itt egy számomra nagyon öröndetes találkozásról kell néhány szót szólnom. A darab legmegragadóbb figurájának az öreg Lukat tartom, olyannyira, hogy ha színész lennék, az ő megformálása lenne a legnagyobb vágyam, más-

részt nekem a pécsi színház egyik legrokonszenvesebb és legizgalmasabb színésze Paál László. Mindig erőteljesen hatottak rám vibráló, szuggesztív átéléssel és intellektuális átgondoltsággal megformált figurái – s most őt láthattam a próbán Luka szerepében! Ezért várom kétszeres izgalommal a decemberi bemutatót s hiszem, hogy Nógrádi Róbert modern rendezői elképzelése még közelebb hozza a ma emberéhez ezt a csodálatos darabot.

S ha már a színháznál tartunk: ezen a télen nemcsak az Éjjeli menedékhely lesz az egyetlen reprezentatív vállalkozás. Bemutatják a Hamletet és az Amerikai Elektrát is. A dán királyfi megjelenítésének nagyon nehéz és megtisztelő feladatát a fiatal Dávid Kiss Ferenc kapta.

Említettem: azért akartam a képzőművészeti élettel kezdeni, mert ez a művészeti ág produkálta a 63-as év végén a legtöbb eseményt.

Ez nem véletlen, Pécsen az utóbbi években élénk képzőművészeti élet alakult ki. Hogy minek a hatására? Nem tudnám pontosan megmondani, de kétségkívül nagy szerepe van benne a legidősebb és egyben legsokoldalúbb és legtevékenyebb pécsi festőművésznek, Martyn Ferencnek, a Lantos Ferenc vezette baranyai képzőművész csoport tervszerű, életteli tevékenységének, a dél-baranyai Simon Béla Pécsre költözésének és bizonyára a sok fiatal szárnyra eresztő művészeti gimnáziumnak is.

A kiállítások sora Lantos Ferencével kezdődött s legutóbb a fiatal pécsi festők kiállítását nyitották meg. Tizenkét fiatal szerepel ezen a tárlaton, s az azóta hallott vélemények, viták még akkor is a vállalkozás érdekességéről győztek volna meg, ha nem láttam volna a kiállítást. Már maga az nagy szó, hogy tizenkét, még az út elején álló fiatalnak publicitást biztosítottak. De azonnal hozzá kell tennem, ezek a fiatalok tehetségesek és én nagyon örültem, hogy műveiket kiállították. A legkülönbözőbb stádiumban levő alkotók legkülönbözőbb művészeti irányzatokat képviselő képeit láttuk, s bármennyire is ismeretlenek ezek a nevek – vagy éppen azért! – meg kell említeni F. Nagy Ilona szépen komponált és Kováts Éva mehökkentető rajzait, a kicsit komor hangvételű Bérces Gábort, a szemmel láthatóan kiforratlan, de megragadó színérzékű Dombay Győzöt, a percizen, finoman dolgozó Fürtös Györgyöt és a legerőteljesebb hatást kiváltó Kecskeméti Kálmánt, akiben egy határozott karakterű, impozánsan intellektuális és kitűnő technikai felkészültségű művészeget ismertem meg.

Méltánytalan lenne szó nélkül elmenni a pécsi képzőművészeti élet merőben más jellegű, de feltétlenül jelentős eseménye mellett: nagy anyagi áldozattal, sok vita és huzavona után végre végleges otthont kapott a Pécsi Modern Képtár, amelyet méltán emlegetnek a huszadik század első fele magyar festészetének legreprezentánsabb összefoglaló anyagaként.

Az irodalmi élet jelenlegi legérdekesebb újsága valóban "újság", megindították a megyei napilap, a Dunántúli Napló irodalmi mellékletét. A helyi irodalom régóta – méltán – igényelte ezt a fórumot. A mellékletet fiatal író, a lap kultúrrovátának vezetője, Bertha Bulcsú szerkeszti olyan igénnyel, hogy ne csak megjelenési lehetőséget nyújtson, de minden jelenségre reagálva, alkotó módon alakítsa a megye irodalmi közvéleményét. Jellemző módon, a melléklet első számában a megyei művészeti díjjal kitüntetettek vallottak terveikről.

Azt hiszem, nem lenne teljes a beszámoló a pécsi balettagyüttes említése nélkül. Az együttes e sorok megjelenésekor éppen Nyugat-Németországban és Luxemburgban turnézik. A turnét kemény és lelkiismeretes munka előzte meg, amely nemcsak a külföldi szereplésre való felkészülés miatt volt nehéz, hanem főként azért, mert az együttes közben a márciusi új bemutatóra is készült.

Hej, Szabadság, merre vagy?

1964-ben voltam először Kufstein várában. A toronybörtönt hamiskás büszkeséggel mutatta az idegenvezető, naná, hiszen valamelyes magyar vonatkozása is volt. „Itt raboskodott a híres ungarische betyár, Rózsa Sándor.” S hogy a gyengébb képzelőerejű turistának se kelljen túlzottan megerőltetnie magát, ott hevert a cella végében, fél könyekre támaszkodva a papírmáséból kivágott, lajbis, bógatyás, tajpipás betyár. Térdig vasban. Nem tudom, szegény osztrák idegenvezető mire vélhette a tekintetemet, s egyáltalán volt-e róla fogalma, hogy a tajpipás papirfigurával egy szent helyet degradálnak mutatványosbódévá. Tudja-e, hogy itt raboskodott egykor a magyar progresszió színe-java? Tudott-e Teleki Blankáról, Kazinczyról, Leövey Kláráról, Batsányiról? Lefelé menet, miközben azon töprengtem, hol állhatott meg a négyes fogat, amely 1789-ben érkezett a vár elé, hogy nyolc év után szabadult, rabiátus gazdáját, az öreg Wesselényit hazavigye Zsibóra – kellemtlen gondolat kezdett fészkelődni bennem. Lehetséges, hogy a véreskezű Haynau megszálló csapatai máig sem vonultak ki Magyarországról? A pökhendi ulánusok és hetyke dragonyosok kemény csizmasarkai még most is tapossák, ha nem is a haza földjét, de azt a területet, amely nem helyezhető el a szokványos dimenziókban? Amely legeslegbelül rejtőzik bennünk, tudva-tudatlanul, de éppen annyira a nagybetűs Hazához tartozik, mint a Balaton, a Hortobágy vagy a palfái öreghegy.

Aztán jósorsom Törökországba is elvitt. Ringatott bennünket a törökök megmagyarázhatatlan testvéri szeretete. Madzsarisztán? De hiszen mi rokonok vagyunk. A Jedikulát szeretném látni – mondtam konokul. Nincs azon mit nézni, egy romhalmasz. Bemenni sem lehet. Esetleg kívülről, de minek. Valami szégyenkezésképpen mocorgott bennem. Mit akarok én Török Bálint láncáival? Mi ez a kis belső sajnás? Akárha otthon volnék a sátorhelyi emlékpark tücsökjáratok hálóza tömegsírjai között. Ráadásul, estefelé, Isztambul egy kopott külvárosi utcájában játszogató gyerekeket látok. Mondókát mondanak. Földbe gyökerezik a lábam. A ritmusa, a dallama, a lejtése! Ellebegtet a gyerekkoromba. Alsórácegresre. Ha eddig kételkedtem volna, hogy rokonok vagyunk, most itt a bizonyosság. És mégis, az a kis túsúzás ott belül. Pedig milyen nevetséges. Hát ők lennének azok, akik elvágják? Amit a magyar gyerek gyógyít? Sípval, dobval, nádihegedővel?

Aztán Viktor Silov tábornok Volgája mint egy nagy, fekete koporsó átúszik a hídon. Na, itt az ideje, mondom magamnak. Vonuljatok ki ti is! Távozzatok, Haynau dragonyosai és vértesei, távozzatok aradi, sörrel koccintó hóhérszobrászok. Kifelé I. Szulejmán, Szokoli Mohamed ruméliai beglerbég, III. Murad, I. Ahmed, kifelé basák, agák, cugsfürerek és lityinántok. Kifelé legbelülről is. Szinte hallom az ünnepi zenét, szól a síp, dob, nádihegedű. Lehet, hogy nem vérzik már a golya lába?

Már-már felszabadultan Németországban jártam a családommal. Hazafelé jövet eszembe jutott, nem árt, ha a gyerekek is látják. Teszünk egy kis kerülőt, mondtam nekik, nézzétek meg ti is Kufsteint. A legrosszabbkor érkezünk, mondta a pénztáros, mert óránként visz végig az idegenvezető egy csoportot, a legközelebbiig ötven percet kell várnunk. Sebj, ha már ideautóztunk hegyen-völgyön át, mi nekünk az az Ötven perc. Legalább volt időnk szemrevételezni a következő tumusra összegyűlő osztrák turistákat. Sütött róluk a jólét, a szabadság. Aztán nekiindultunk. Kicsit türelmetlenül végignéztük a medvecsontvázakat, régi bútorokat, képeket. Közülük egy óra múltán megérkezünk a toronybörtönbe vezető lépcsőkhöz. A barátságos, fiatal idegenvezető megköszönte a csoport figyelmét, és közölte, több látóval nincs, vége

a történelmi utazásnak. Látva meghökkenésem, rákérdezett: Ugye, maguk magyarok? A mutatójára a lépcső felé rebbent. Akkor talán oda is föl akarnak menni? De még mennyire, hiszen azért jöttünk. Akkor menjenek, mi addig itt várunk – mondta, és az órájára pillantott. Siessenek.

Rózsa Sándor papírmásé figuráját már eltakarították. A falakat márványtáblák borítják, alattuk porosodó koszorúk, szomorkodó piros–fehér–zöld szalagok. Körül a cellák. Olvassuk a márványba vésett neveket. Hányan is voltak? Talán száznál is többen. De nem tudunk a végére jutni, mert lentől sürgető kiáltásokat hallunk. Az osztrák turisták türelmetlenek. Ezek ide miért nem jöttek föl? – kérdezi a fiam. Kérdezd meg tőlük – morgom megbántottan, és a szemrehányó tekintetek keresztüztüében lesurranunk a lépcsőn, mint akik rossz fát tettek a tűzre. Persze, megint ezek a magyarok!

Hazafelé, már a magyar határ közelében bementünk valamiért egy üzletbe. A bejárat mögött mellbevágó magyar nyelvű felirat: „Magyar, ne lopj!” Nem lopnék én, mondom magamban, de ti mindazokat, akik a jóra és a szépre, az emberhez méltó életre neveltek volna, ezer évre bezártátok a kufsteini toronyba. Nagyon hiányzik nekem az az ezer év.

Kifordulok a boltból, és persze tudom, hogy túlzok, tudom, hogy igazságtalan vagyok, de tessék megbocsátani, nehéz terheket cipelek. Haynaut, II. Muradot és Viktor Silov koporsónehéz Volgáját.

In: Lázár Ervin: A valóság íze. Kötetben eddig meg nem jelent írások, Tolna Megyei Illyés Gyula Megyei Könyvtár, Szekszárd, 2016.

*A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár magyar nyelvű folyóirataiból válogatunk Közegészségügy és Törvényszéki Orvostan (1865-1897)**

A magyar közegészségügy alapjainak lerakása és a magyar nyelvű orvosi szakfolyóiratok megjelenése azonos időszakra, a 19. század elejére, közepére tehető. Az ebben az időszakban megjelent szakfolyóiratok – ezt a “beköszöntőik” is alátámasztják – a súlyos hiányosságokkal küzdő, alig megszervezett közegészségügy jobbítását tartották legfontosabb feladatuknak.

Hogy miért alkalmasak a folyóiratok e feladat megvalósítására?

Mert tulajdonságaik – periodicitás, publicitás és aktualitás – erre alkalmassá tették valamennyit. Naponta, hetente, havonta, vagyis rendszeres időközönként voltak képesek eljuttatni friss információkat nem csupán az egyes szakmák képviselőihez, de alkalmasak voltak akár nagy tömegek tájékoztatására, alakítására, nevelésére is. Utóbbi jellemzőjükkkel a közegészségügyet, azon belül is a betegségmegelőzést, egészség megtartást támogatták elsősorban. Több folyóirat külön mellékletet hozott létre e célra, de olyanok is voltak, amelyeket pontosan ezért alapítottak. Bizton állíthatjuk, hogy az orvosi folyóiratok megjelenésének e korai szakaszában a bennük közölt cikkek alapján a valóságos helyzetnek megfelelően módosíthatók azok a statisztikai adatok, amelyeket a magyar közegészségügyi állapotot szemléltetni kívánó hivatalosan közölt statisztikák tartalmaznak.

Az *Orvosi Hetilap* 1865-1897 között megjelent *Közegészségügy és Törvényszéki Orvostan (KTO)* című mellékletét közreadásától kezdve a magyar közegészségügy legnagyobbjai; 1881-ig *Markusovszky Lajos*, 1882-1890 és 1892-1897 között *Fodor József* (1843-1901), 1891-ben pedig *Hőgyes Endre* (1847-1906) szerkesztették.

Markusovszky az *Orvosi Hetilap* kigondolója és első szerkesztője, a *Magyar Orvosi Könyvkiadó Testület* megszervezője, a pesti orvosi egyetem szervezetéről és a tanszabadságról szóló törvényjavaslat megalkotója. (E törvényjavaslat következtében jöhetett létre a közegészségtani tanszék is.) *Vámosy Zoltán* 1943-ban publikált méltatása szerint *Markusovszky*nak köszönhető az „1875. évi XIV. törvény-cikkünk a közegészségügy rendezéséről, melynek alapeszméjét ő vetette fel az Orsz. Közegészségügyi Tanácsban. Fodorral és Müller Kálmánnal együtt népünk közegészségügyi neveléséről is ő gondoskodott, megalapítván 1885-ben az iskolaorvosi tanfolyamot, majd egy évre rá az Orsz. Közegészségügyi Egyesületet... A második magyar egyetem felállítása Kolozsvárott, új tanszékekkel kibővítése mind az ő hajlott korában kifejtett kultúr munkájának eredményei...”

Fodor a hazai közegészségügy legmarkánsabb képviselője, a közegészségtan első tanára a budapesti egyetemen. Az Egészség című folyóirat első szerkesztőjeként a nagyközönséghez kívánt szólni, nem csupán az orvosszakma képviselőin keresztül.

A magyar kísérleti kortan megteremtőjeként is emlegetett *Hőgyes* nevéhez fűződik az a felfedezés, miszerint a szemmozgató idegek pályái kapcsolatban állnak a belső fiúl egyensúlyozó szervéből kiinduló idegpályákkal. Napjainkban leginkább a fertőző betegségek elleni küzdelem kapcsán a „magyar Pasteur”-ként említik nevét. Eljárását, amellyel kiérdemelte ezt a rangot, *Hőgyes*-féle módszerként emlegeti a szakirodalom.

Érdemes néhány sort kiemelni *Fodor József* szerkesztő a *KTO*-val kapcsolatos, illetve a magyar közegészségügyi helyzetet bemutató gondolatai közül. „*Ha sikerülni fog e lapoknak életet, elevenséget költeni, ha sikerülni fog közegészségügyünk iránt saját körünkben sőt azon túl is figyelmet, érdekeltséget ébreszteni: jele lesz, hogy sokan és jelesül támogattak törekvésembe.*”

A *KTO* kéthavonta került az érdeklődők kezébe, a füzetek folyamatos oldalszámazást kaptak. A megjelent harminchárom évfolyamában több mint százhetven szerző csaknem hatszázötven cikke található. A szerzők közül tízen nem csak az általuk képviselt szakterületek legnagyobbjai, de az *Országos Közegészségügyi Tanács (OKT)* tagjai is voltak: *Balogh Kálmán*, *Bókay János*, *Hőgyes Endre*, *Jendrassik Jenő*, *Kajdacsy István*, *Korányi Frigyes*, *Lengyel Endre*, *Lumniczer Sándor*, *Müller Kálmán*, *Rupp N. János*,

Az *OKT* az *Egészségügyi Tudományos Tanács* jogelődje volt. „Alapszerkezetének” magalakítása a magyar király jóváhagyásával történt 1868. április 9-én. Nevét az 1936. évi IX. tc. 15. §-a (1) alapján változtatták a napjainkban jobban ismert *Országos Közegészségügyi Tanács*-ra.

Az *OKT* megalakítása Bihar megye főorvosa *Csatáry (Grósz) Lajos* (1832-1907) nevéhez köthető. Ő ugyanis a magyarországi mostoha közegészségi viszonyokra tekintettel, az ország közegészségi és orvosi ügyeinek rendezését szorgalmazta a *Magyar Orvosok és Természettudósok (MOT)* 1863-ban megtartott IX. vándorgyűlésén Pesten. Indítványát 1868. március 10-én *Wenckheim Béla* (1811-1879) bel-

ügyminiszter elnökletével elfogadta a *MOT* és az *Emlékirat a közegészségi és orvosi ügy rendezése tárgyában* készült tervezetet az uralkodó elé terjesztette. Az *OKT* szervezetéről, feladatairól és működéséről *A közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. tc.* 169. §-174. §-ai rendelkeztek.

„169. § A közegészségi ügyek tudományos tárgyalása céljából egy véleményező s indítványozó testület állittatik fel, melyben minden, ez irányban jelentékeny szakma képviselve legyen...”

170. § Az országos közegészségi tanács feladata:

1. a véleményezés a kormány által hozzá intézett tárgyakban;
2. a közegészség emelésére, fertőző, átörökölhető és járványos kórok meggátlására s általán az orvosi, állatgyógyászati, gyógyszerészeti, fürdészeti s orvostörvényszéki ügy javítására, illetőleg rendezésére vonatkozó rendszabályok indítványozása;
3. Felülvéleményezés a hozzáutasított orvos-törvényszéki esetekben;
4. véleményezés orvosi műhibák felett;
5. véleményezés a kormány által állami közgyógyintézeteknél alkalmazandó orvosi személyek iránt;
6. gyógyszerkönyv és árszabály-tervezetének szerkesztése.

171. § Az országos közegészségi tanács e törvény életbeléptetése után következőkép szerveztetik:

Az országos közegészségi tanácsot képezik:

- egy elnök;
- egy másodelnök;
- egy jegyző; és:
- tizenkét rendes tag, továbbá rendkívüli tagok határozatlan számban.

Az egyes ministeriumok egészségügyi előadói a tanácskozásban, mint rendes tagok vesznek részt.

Jegyzőt az országos közegészségi tanács maga választ...”

Az *OKT* a minisztériumok – legfőképpen a Belügyminisztérium – munkájának segítése céljából jött létre. Működéséhez a Belügyminisztérium költségvetéséből külön keretet biztosítottak. Az 1909-1918 között megjelentetett hivatalos lapját a *Közegészségügyet* egy későbbi alkalommal mutatjuk be.

A *KTO* megjelent évfolyamaiban közölt cikkek bibliográfiai adatairól a Pekár Könyvtárban tudunk bővebb felvilágosítást adni. Az érdeklődők számára szívesen elküldjük a teljes bibliográfiát.

* *A cikkben néhány esetben az eredeti folyóiratban közölt helyesírást használtuk!*

Dr. Gracza Tünde

Novembertől dr. Cziráki Attila professzor vezeti a Szívgyógyászati Klinikát

Dr. Cziráki Attila professzort nevezték ki 2017. november 7-től a Szívgyógyászati Klinika élére, megbízatása 2022. június 15-ig szól.

Dr. Cziráki Attila 1982-ben szerzett orvosi diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. A végzést követően Pécssett, az I. sz. Belgyógyászati Klinikán kezdte orvosi pályáját. 1988-ban belgyógyászati szakvizsgát, 1991-ben klinikai farmakológiai szakvizsgát, 1992-ben kardiológiai szakorvosi képesítést szerzett. 1996-ban védte meg PhD-disszertációját „An endothelium-bound angiotensin converting enzyme based assay and novel computerized noninvasive method to study the effects of antihypertensive drugs” címmel. 1999-óta dolgozik a Szívgyógyászati Klinikán, melynek egyben alapító tagja is. Ugyanezen évtől igazgatóhelyettes, valamint a kardiológiai osztály és a kardiológiai szakambulancia vezetője.

2002-ben a Pécsi Tudományegyetemen habilitált, előadásának címe: „Iszkémiás és posztiszkémiás kardiovaszkuláris károsodások”. 2013-ban a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán „Certificate of Healthcare Management” oklevelet szerzett. 2014-ben nevezték ki egyetemi tanárrá. 2001 és 2013 között Baranya megyei kardiológus szakfőorvosként tevékenykedett.

Orosz, német és angol nyelven beszél, utóbbiból felsőfokú PROFEX nyelvvizsga bizonyítvánnyal rendelkezik. A Pécsi Tudományegyetemen tantermi előadásokat tart több évtizede magyar és angol nyelven belgyógyászat, kardiológia és gyógyszerteran tárgyakból, a PTE, ÁOK, Klinikai PhD-iskolájának tisztagja, témavezetője. Tagja az Európai Kardiológus Társaságnak (EAE), valamint az Európai Echokardiográfiás Társaságnak (EACVI). A Magyar Kardiológusok Társasága Tudományos Tanácsadó Testületében dolgozott két cikluson keresztül. Az Echokardiográfiás Munkacsoport, valamint a Nemzeti Echokardiográfiás Akkreditációs Bizottság vezetőségi tagja.

2000-ben az egészségügyi miniszter Széchenyi Professzori Ösztöndíj kitüntetésben részesítette.

1992-től három évet töltött az Egyesült Államokban (Vascular Biology Center, Medical College of Georgia, GA, USA), ahol a szív koszorúereinek élettanát kutatta állatkísérletes modellben, és humán koszorúér áthidaló (CABG) szívműtétek alatt. 1998-ban fél évig tudományos ösztöndíjasként Londonban dolgozott Európa egyik legnagyobb szív- és tüdőtranszplantációs központjában (Department of Cardiothoracic Surgery, National Heart and Lung Institute, Harefield Hospital, London UK), majd 2002-ben az Egyesült Államokban (INOTEK Boston, Massachusetts, USA) a szívelégtelenség kialakulásának és kezelésének mechanizmusait kutatta. Emellett rövidebb klinikai gyakorlatokon, illetve képzéseken vett részt vezető európai klinikák kardiológiai intézeteiben, Rotterdamban, Groningenben és Bécsben.

Magyar és angol nyelven tartott előadásainak száma megközelíti a százat, számos esetben volt meghívott előadó, illetve kongresszusi üléselnöki tisztséget töltött be. Közel 200 közleménye, előadáskivonata jelent meg, főleg angol nyelvű tudományos folyóiratokban. A közlemények összesített impakt faktora 81.25, a hivatkozások száma 568.

Sikeres kari hallgatói szereplés a HMAA konferencián

A 2017. augusztus 25-26-án, Balatonfüreden megrendezett HMAA konferencián karunk TDK-hallgatói sikeres szereplésükkel az alábbi díjakat nyerték el:

Excellence in Basic sciences: Biochemistry-Biophysics-Immunology-Cell Biology award: **Gábris Fanni**

Excellence in Anatomy-Radiology-Cardiology award: **Antal Veronika**

A vízilabdameccs eredményei

Női hallgatói meccs nyertese: vidékiek csapata (Pécs, Szeged, Debrecen)

Férfi hallgatói meccs nyertese: vidékiek csapata (Pécs, Szeged, Debrecen)

Minden résztvevőnek gratulálunk, találkozunk jövőre is Balatonfüreden!

HMAA HC pécsi vezetőség

Prevenációs tevékenységeink a PTE Családi Nap és a Pécsi Napok programjain

2017. szeptember 2-án, szombaton, az egyetemalapítás alkalmából Pécs belvárosában rendezett nyilvános eseményen, valamint 2017. szeptember 16-án, szombaton, a Pécsi Napok keretében a Felvételi és Hallgatói Szolgáltató Iroda koordinálásával karunk is széles programkínálattal jelent meg az eseményen.

A nagyközönség körében legnépszerűbb programok egyikének ismét a Teddy Maci Kórház bizonyult. A Pécsi Orvostanhallgatók Egyesületének lelkes tagjai gondoskodtak arról, hogy az érdeklődő gyermekek az egész nap folyamán játszhattak a Teddy kórházban, Teddy mütőben, Teddy fogászaton.

A fényképeket készítette: dr. Duga Zsófia és Vilmányi Gábor

Forrás:

http://mta.hu/tudomany_hirei/homeopatia-hasznos-vagy-artalmas-uj-allasfoglalas-europai-tudosoktol-108033

Homeopátia: hasznos vagy ártalmas? Új állásfoglalás európai tudósoktól

Nincs bizonyíték arra, hogy a homeopátia bármilyen betegség esetén hatékony lenne. A homeopátiás készítmények bármilyen állítólagos hatása a placebohatással magyarázható. Sőt, a homeopátia kártékony is lehet azért, hogy eltántorítja a beteget a bizonyíték alapú orvoslás igénybevételétől. Ez a lényege annak a szakvéleménynek, amelyet szeptember 20-án adott ki az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testülete. A testület javaslatokat is megfogalmaz, és ezeknek nem fognak örülni az évi 1 milliárdos homeopátia-üzletág résztvevői.

Az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testületének (EASAC) egyik munkacsoportja új állásfoglalást adott ki a homeopátiás termékek hatékonyságával és biztonságosságával, valamint a termékek hirdetési és forgalmazási gyakorlatával kapcsolatban. Az EASAC az EU-tagállamok, valamint Norvégia és Svájc nemzeti tudományos akadémiái által létrehozott együttműködés, amely független, bizonyítékokon alapuló szakértői véleményekkel támogatja az európai szintű döntéshozatalt, s egyben az európai tudomány közös szószólójaként lép fel (a szervezetnek tehát a Magyar Tudományos Akadémia is tagja).

Az EASAC 2017. szeptember 20-án megjelent állásfoglalásában a szakértők leszögezik:

Az irodalom kimerítő áttekintése után sem állnak rendelkezésre a homeopátiás termékek és eljárások hatékonyságát alátámasztó, tudományosan elfogadható, kellőképpen meggyőző és reprodukálható bizonyítékok.

A tudósok szorgalmazzák egy olyan egységes szabályozói keretrendszer kidolgozását, amely egyaránt kötelező érvényű lenne valamennyi gyógyszerre nézve, beleértve az emberi és állati alkalmazásra szánt homeopátiás készítményeket is. Az EASAC dokumentuma a tagállami akadémiák által korábban kiadott, hasonló értelmű ajánlásokra támaszkodik, azok közül is leginkább a Svéd Királyi Tudományos Akadémia állásfoglalására, amelyhez 2015-ben rövid közlemény kiadásával az MTA is csatlakozott.

Írásunkban először részleteket idézve az állásfoglalás teljes szövegéből válaszolunk a homeopátia jelenlegi helyzetét az Európai Unióban, és összefoglaljuk a homeopátiával kapcsolatban legtöbbször hangoztatott tudományos kételyeket, majd változtatás nélkül közöljük az állásfoglalás rövidített, a sajtó számára kiadott szövegét.

A homeopátia jelenlegi helyzete az Európai Unióban: piaci pozíció és szabályozás

A Homeopátiás és Antropozófikus Orvosi Termékek Európai Szövetsége (ECHAMP: European Coalition of Homeopathic and Anthroposophic Medical Products, www.echamp.eu) által szolgáltatott adatok szerint a homeopátiás és antropozófikus gyógyászati termékek 2015-ös piaca az EU-ban meghaladta az 1 milliárd eurót. A piac évente 6 százalékkal növekszik, és a vény nélkül kapható gyógyszertárak teljes európai uniós piacának 7 százalékát teszi ki. Az Egyesült Államokban a homeopátiás termékek piaca még nagyobb (2015-ben meghaladta a 3 milliárd dollárt), és egy elemzés

szerint a homeopátiás piac világszinten számottevő növekedést fog mutatni egészen 2024-ig.

Az EU-ban – szintén az ECHAMP adatai szerint – a homeopátiás szektor a gyártástól az értékesítésig mintegy 10 ezer embert foglalkoztat, főként Németországban, Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban, ahol a jelentősebb gyártók működnek. Az öt legnagyobb társaság a teljes szektor kb. 70 százalékát feddi le. A homeopátiás termékek forgalmazása elsődlegesen a gyógyszerárakon keresztül történik.

A homeopátia egyes tagállamokban, például Franciaországban és Belgiumban legalábbis részleges egészségpénztári támogatást élvez. A homeopátiát használók számaránya országonként változó; az elmúlt 12 hónap adatai alapján 1 százalékos például az Egyesült Királyságban, Dániában, Írországban, Norvégiában, Lengyelországban és Svédországban, míg 2–4 százalék közötti Magyarországon, továbbá Csehországban, Észtországban, Spanyolországban, Finnországban, Portugáliában, Szlovéniában és Hollandiában, miközben Belgiumban, Litvániában és Svájcban már 7–10%-os, Ausztriában, Franciaországban és Németországban pedig eléri a 11–13%-ot. A homeopátiás termékek egy főre lebontott GDP-arányos fogyasztásában vezető helyet foglal el Franciaország és Németország.

Az Európai Tanács homeopátiára vonatkozó irányelvei megengedik, hogy homeopátiás szerként regisztráljanak egy készítményt a terápiás hatékonyság bizonyítása nélkül, ellenben a termék biztonságossága érdekében kikötik, hogy a kiindulási oldat hígítása a késztermékben legalább 10 000-szeres legyen. A homeopátiás termékek regisztrációja az egyes tagállamokban kétféle sémát követhet. Egyszerűsített regisztrációra alkalmasak azok a termékek, amelyek elég hígak ahhoz, hogy a biztonságosságukhoz ne férjen kéttség, ám ebben a sémában nincs mód meghatározott klinikai javallat rögzítésére. Ha a terméket jól körülírt, enyhe – orvosi felügyeletet nem igénylő – tünetek és betegségek kezelésére szeretnék regisztrálni, arra nemzeti hatáskörű szabályozás keretében, a minőséget és biztonságosságot igazoló vizsgálatok eredményeinek benyújtásával, valamint a hagyományos homeopátiás használatra való hivatkozással van mód. Az egyszer már piacra került termékek hirdetésére és használatára a tagállamok többségében nem vonatkozik szabályozás.

A homeopátiás készítmények és eljárások hatásosságával kapcsolatos tudományos kételyek

A homeopátiás orvosságok többségének készítése során a hatóanyag olyan sok egymást követő hígításon megy át, hogy az eljárás végére az oldatban már az eredeti hatóanyag egyetlen példánya sem marad. A homeopátiás gyógyítók közül egyesek hisznek abban, hogy a szukkusziós (sorozatos oldási-rázási) eljárás eredményeképpen az eredeti hatóanyagoknak mintegy a lenyomata őrződik meg a vízben.

A hatásmechanizmusok magyarázatával szemben általános elvárás, hogy tudományosan hihetőek és bizonyíthatók legyenek, ám a homeopátiát alátámasztani célzó állítások nem felelnek meg e kö-

vetelményeknek. Általánosságban véve a homeopátia érvei szembenemnek azzal a hatalmas gyógyszeres ismeretanyaggal, amely szerint a hatás mértéke arányban áll a hatóanyag dóziséval, ami a gyógyszer és fogadó molekulája (receptora) közötti kölcsönhatás kinetikájából következik.

A homeopátia által megjelölt hatásmechanizmusok, így a vitalizmus, az elektromágneses jelek és a vízmémória egyikét sem támasztják alá tudományos megfigyelések.

A víz emlékezetére irányuló homeopátiás elméletet – amely szerint a víz megőrzi a hatóanyag emlékét jóval azután is, hogy annak utolsó molekulája is távozott az oldatból – az EASAC munkacsoportja részletes tudományos elemzésnek vetette alá. A szerzők kiemelik, hogy valamennyi rendelkezésre álló kísérletes adat szerint a vízben oldott anyagok hatása mind térben, mind időben igen korlátozott: befolyásuk nem terjed túl hidrátkörük határain (ami a nanométeres nagyságrendben mozog), és időbeli hatásuk sem mutat túl a nanoszekundumos vagy annál rövidebb skálán. A spektroszkópiás mérésekkel is megerősített elméleti jóslatok értelmében tudományosan tarthatatlan bármiféle, az oldott anyagok hosszú távú tér- és időbeli hatását feltételező modell.

A homeopátia hatékonyságával kapcsolatos kételyek másik csoportja az e hatást alátámasztani hivatott klinikai vizsgálatok kritikus újraértékeléséből ered. Kiterjedt, 110 homeopátiás és ugyanennyi konvencionális klinikai vizsgálatot felölelő, részletes irodalmi elemzés nyomán a munkacsoport azt állapította meg, hogy a homeopátia klinikumban tapasztalt hatását kielégítően magyarázza a placeboeffektus, vagyis a kezelésben való részvétel tudatának pszichés befolyása.

A homeopátia koncepcióját, amely betegségek kezelését célzó, nagymértékben hígított készítmények előállítására és alkalmazására vonatkozik, Samuel Hahnemann dolgozta ki 1796-ban. Hahnemann doktrínáját a „hasonló hasonlót gyógyít” elvére alapozta, mely szerint egy anyag, amely valamilyen tünetet vált ki, alkalmas ugyanazon tünet kezelésére, amennyiben az betegségként jelentkezik. Elméletének másik sarokköve a „végtelen kis mennyiségek törvénye”, mely szerint az átrázás (szukkuszió) általi sorozatos hígítások vélelmzetten növelik az anyag hatóerejét. A módszert gyakorlók közül némelyek azt állítják, hogy a homeopátia a test öngyógyító képességének serkentése révén fejt ki hatását.

Az EASAC állásfoglalása

Végezetül közöljük az állásfoglalás sajtó számára kiadott, rövidített formájának fordítását.

„Európa-szerte sokan élnek homeopátiás termékekkel, amelyek a betegségek széles skálájára ígérnek gyógyulást. Jóllehet a homeopátiás készítmények egyes országokban igen népszerűek, a tudósokban felmerül a kérdés, hogy vajon hasznosak vagy inkább ártalmasak-e ezek a termékek. Az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testületének (European Academies' Science Advisory Council, EASAC) munkacsoportja, amely Európa számos országának vezető tudósait tömöríti, most állásfoglalást adott ki, melyben kijelenti: nincs meggyőző és reprodukálható bizonyíték arra nézve, hogy a homeopátiás készítmények bármilyen ismert betegséggel szemben hatékonyak volnának, még ha placebohatásuk olykor lehet is.

Sőt, a homeopátia valójában kártékony is lehet azáltal, hogy időlegesen vagy tartósan eltántorítja a betegeket a megfelelő, bizonyíték-alapú orvoslás igénybevételétől, illetve aláássa a betegek és a közvélemény tudományos bizonyítékokba vetett bizalmát. Mindez jelentős következményekkel bír a nyilvános tájékoztatásra, a közegészségügyre, valamint a homeopátia Európai Unió belüli szabályozására nézve.

A megfelelően ellenőrzött és igazolható bizonyítékok elemzése ar-

ra mutat, hogy a homeopátiás készítményeknek a klinikumban tapasztalt bármilyen állítólagos hatása a placeboeffektussal magyarázható. Minden más esetben a látszólagos hatás a nem körültekintően megtervezett kísérleti elrendezésből, a véletlen ingadozásból, az átlaghoz való visszatérésekből, valamint a pozitív és negatív eredmények kiegyensúlyozatlan közléséből eredhet. Noha a placebohatás a beteg szemszögéből kétségtelenül lehet előnyös, nincs olyan ismert betegség, amelynek esetében meggyőző és reprodukálható bizonyítékok támasztanak alá a homeopátia hatékonyságát. A homeopátiát támogató tudományos állítások valószerűtlenek, és nem állnak összhangban a kémia és fizika elfogadott elméleteivel.

Elismerjük, hogy a fogyasztó szabad döntésének lehetővé tétele és támogatása alapvető fontosságú. Mindazonáltal a fogyasztónak rendelkezésére kell bocsátani a döntéshez szükséges információt, ami felveti egy szabványosított, ismereteken alapuló szabályozói keretrendszer kidolgozásának szükségességét, valamint egy olyan kiegyensúlyozott hirdetési gyakorlat igényét, amely eredettől és hatásmechanizmustól függetlenül egyaránt vonatkoztatható mindenféle gyógyászati termékre.

A homeopátiás készítmények hirdetése és alkalmazása a fentebb említett jelentős ártalmak veszélyét rejt magában. Ezen túlmenően a homeopátia aggályokat vet fel azzal kapcsolatban, hogy a beteg a megfelelő tájékoztatás birtokában egyezik-e bele a kezelésbe, hiszen az egészségügyi szakember esetleg annak ellenére ajánl egy terméket a számára, hogy ő maga tudja: a termék biológiailag hatástalan. Végül pedig a homeopátiás készítmények nem kielégítően nyomom követett előállítási eljárásai kapcsán gyógyszerbiztonsági aggályok is felmerülhetnek.

Az EASAC ezért az alábbi ajánlásokat fogalmazza meg:

- A gyártónak a hatékonyságot, biztonságosságot és minőséget érintő állításaival szemben a szabályozó hatóságnak következetes és minden gyógyászati termék esetében egységes követelményrendszert kell felállítania. A követelményrendszernek ellenőrizhető, objektív bizonyítékokat kell megkövénítenie, amelyek arányban állnak a gyártó állításaival. Az állításokat mind humán-, mind állatgyógyászati termékek esetében egyformán szilárd adatokkal kell alátámasztani.
- Az egészségügyi közellátó rendszerek költségvetésére fokozódó nyomás nehezedik. A bizonyítékokon alapuló közegészségügyi rendszereknek nem volna szabad homeopátiás termékeket és szolgáltatásokat támogatniuk egészen addig, amíg azok hatékonyságát és biztonságosságát nem támasztják alá szigorú vizsgálatok.
- A homeopátiás készítmények összetételét ugyanolyan módon kellene feltüntetni a csomagolásukon, ahogy az az összes többi, gyógyszerárban szabadpolcos terméként vagy egyebütt megvásárolható gyógytermék esetében megszokott. Ez azt jelenti, hogy a homeopátiás termékek számára jelenleg megengedett különleges termékinformációt olyanra kellene cserélni, amely egyszerűen és világosan leírja a készítményben szereplő összetevőket és azok mennyiségét.
- A homeopátiás termékek és szolgáltatások reklámozását és forgalmazását a pontosság és egyértelműség szem előtt tartásával kell szabályozni: a hatásosságra és biztonságosságra vonatkozó hirdetéseket jól kimutatható és reprodukálható bizonyítékok híján nem szabad engedélyezni.

A bevizsgálásra, szabályozásra, feliratozásra és forgalmazásra vonatkozó ajánlásaink jelentős mértékben érintik az Európai Bizottság, különösképpen az emberi és állati gyógyászatot felügyelő Egészség- és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóság, az Európai Gyógyszerhatóság

(EMA), valamint az Igazságügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság tevékenységét. Hasonlóan jelentős a tagállami egészségügyi szolgáltatások és gyógyszerhatóságok érintettsége. Mind ezen túlmenően komoly feladatok rajzolódnak ki a betegtájékoztató, a betegekkel folytatott párbeszéd, valamint a közvélemény bevonása terén.

Az EASAC-ról röviden

Az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testületét (European Academies' Science Advisory Council,) az EU-tagállamok nemzeti tudományos akadémiái hozták létre, hogy közösen fogalmazzanak meg javaslatokat a szakpolitikai döntéshozók számára. Az EASAC megalakulásával az európai tudományos akadémiák egységesen léphetnek fel, és közösen hallathatják hangjukat szakpolitikai kérdések kapcsán. Az EASAC 2001-ben alakult meg a Svéd Királyi Tudományos Akadémián. A szervezetnek a Magyar Tudományos Akadémia is tagja, így e fontos európai tudományos szervezetben is képviseli a magyar kutatási

érdekeket.

Az EASAC segítségével az együttműködő akadémiák független, tudományosan megalapozott, szakértői tanácsokat adnak azoknak a döntéshozóknak, akik az európai intézmények szakpolitikai döntéseit meghatározzák, vagy azokra befolyással bírnak. Az akadémiai tagságból és hálózathoz adódóan az EASAC működése során az európai tudomány legjavára támaszkodik. Nézetei függetlenek a gazdasági és politikai irányzatoktól, a szervezet nyitott, és minden tevékenysége átlátható. Az EASAC célja, hogy közérthető, fontos és időszzerű ajánlások készítését segítse elő.

Az EASAC Tanácsa 29 kiváló tudósból áll, akiket 27 európai tudományos akadémia, valamint az Academia Europaea és az európai akadémiaikat képviselő ALLEA jelöl. Tevékenységét a német Leopoldina Nemzeti Tudományos Akadémián (Halle an der Saale) működő titkárság támogatja. Az EASAC Brüsszelben is tart fenn irodát, amely a Belga Királyi Tudományos és Művészeti Akadémián található.

Új Dunántúli Napló 2017. szeptember 20.

Több mütő és szülőket is elszállásoló kórterem is épül Bővülhet a gyermekklinika

Látványos megújulást hoz az a több mint egymilliárd forintos fejlesztés, amely a Pécsi Gyermekklinikán valósul meg egy országos hálózat kialakítása részeként. Az EU-s forrásból megvalósuló, összesen 14 milliárd forintos program célja, hogy minden sürgősségi vagy baleseti ellátást igénylő kis beteg a legjobb színvonalú kezeléshez jusson – Pécsen ennek érdekében egyebek közt a mütőkapacitást is jelentősen bővítik.

Országos szinten 14 milliárd forint EU-s forrásból fejlesztik 2020-ig a gyermek baleseti és sürgősségi ellátást – jelentette be kedden Budapesten Balog Zoltán miniszter. Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program részeként végrehajtandó fejlesztések során rövidülnek a betegutak, de lesz épületfejlesztés és műszerbeszerzés is.

Pécs jelenleg is fontos eleme az országos ellátórendszernek, a PTE Klinikai Központ Gyermekgyógyászati Klinikája is kulcsszerepet kap a programban. Mint megkeresésünkre dr. Decsi Tamás, a klinika igazgatója elmondta, egy országos hálózat kiépítésében – a fővárosi Heim Pál Gyermekkórház központi szerepe mellett – öt centrum kapcsolódik: Debrecen, Győr, Miskolc és Szeged mellett a Pécsi Gyermekgyógyászati Klinika. Itt több mint egymilliárdos forrást felhasználva több száz négyzetméternyi új területet hoznak létre és több mint ezer négyzetméternyi területet felújítanak.

A professzor hozzátette: a hálózatfejlesztés célja, hogy a baleset vagy más ok miatt nagyon akut ellátást igénylő gyermekbetegek ezekbe a centrumokba jussanak el, ha a legmagasabb szintű ellátásra van szükségük. A projektnek kulcsrésze lesz a protokollfejlesztés is, ezáltal egységes, az egész országban érvényes elvek alapján végezhetik majd a kis betegek ellátását.

EGÉSZSÉGÜGY Tízennégy milliárd forintból fejlesztik a sürgősségi és baleseti gyermekellátást az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretében – jelentette be Balog Zoltán. Az emberi erőforrások minisztere elmondta, hogy a fejlesztések során rövidülnek a betegutak, valamint épületfejlesztés és műszerbeszerzés várható. Mindemellett két új szakma jön létre a fejlesztések révén: a gyermek-sürgősségi és a gyermektraumatológia. A programba a győri, a debreceni, a miskol-

ci, a szegedi és a pécsi gyermekgyógyászati központ is bekapcsolódik. A tervek alapján azt szeretnék, ha 2020-ra létrejőnének az ellátóhelyek, illetve azok országos rendszere, amelyhez a teljes képzési rendszer megújítása is hozzátartozik – írta az MTI.

Balog Zoltán elmondta, évente félmillió gyermeket érint valamilyen baleseti sérülés, a vidéki központok a budapesti Heim Pál Gyermekkórházzal mint országos központtal együtt százezer gyermeket látnak el egy esztendő alatt.

A cél az, hogy egy balesetet szenvedett gyermek a lehető leghamarabb a legmagasabb szintű ellátást kapja az ország bármely részében, mondta Nagy Anikó, a Heim Pál Gyermekkórház főigazgató-főorvosa. Hozzátette, hogy jelentős szakmai munka is kezdetét veszi a program indulásával.

Mészáros János, az egészségügyi ellátórendszer működtetéséért felelős helyettes államtitkár szerint a nagymérvű infrastrukturális fejlesztés, valamint a gépes műszerbeszerzés mellett a fejlesztésektől azt várják, hogy a befejezett ellátás lehetőség szerint 1,5 órán belül megvalósulhasson.

Látványos felújítás, szépen bővülő ellátási kapacitások

A Pécsi Gyermekklinikán jelenleg évente mintegy 8500 fekvőbeteget és 70-80 ezer járóbeteget látnak el. A reális kép érdekében utóbbihoz azonban ? gyelemben kell venni, hogy az ilyen páciensek többsége nem egyszer fordul meg az intézményben. Az ellátási terület alapvetően a Dél-Dunántúl három megyéjére, Somogyra, Tolnára és Baranyára terjed ki, de sok esetben Zala és Vas megyékből is irányítanak ide betegeket.

A program révén a klinikán egyebek közt bővítik a mütői kapacitásokat és kialakítanak olyan kórtermeket, ahol a szülő és a gyermek együttes elhelyezése a mainál jobb körülmények közt lesz biztosítható.

A fejlesztés befejezése 2019-2020-ra tehető, jelenleg a tervezés előkészítésénél, a közbeszerzési eljárások kiírásánál tart a folyamat, a tényleges építkezések ezután következhetnek. A most elérhető közelségbe került bővítés és felújítás Pécsen a József Attila utcai tömböt érinti, a klinika külső megjelenése is modernebb, praktikusabb lesz.

A nagy léptékű építkezés számos területen, köztük az épületek utcafrontjain is látványos változást hoz majd.

Nógrádi László

Forrás: www.aok.pte.hu

Sikeres volt a Gyermekklinika orvosainak adománygyűjtési akciója

A Pécsi Tudományegyetem Gyermekgyógyászati Klinikájának gyógyító szakemberei által kezdeményezett, és a város által felkarolt adománygyűjtési akció sikerrel járt, az orvosokból álló futócsapat az Ultrabalaton futóversenyen több mint hárommillió forintot gyűjtött össze. Ebből az összegből – más eszközök mellett – két, egyenként közel másfélmillió forintba kerülő vénaszkennert is vásárolnak majd.

„Jól mutatja egy társadalom érettségét, hogyan viszonyul a nehéz helyzetben levő, beteg tagjaihoz, és miként képes az összefogásra. A klinika orvosai szép példát mutatnak, hiszen mellett, hogy a nehezebbik utat választva hazánkban gyógyítanak, láthatóan szenvedéllyel, elhivatottsággal párosul tevékenységük” – mondta dr. Óri László alpolgármester, az akció védnöke, a városházán tartott sajtótájékoztatón. Óri László kisgyermekes apaként egyébként maga is csatlakozott a jótékonyági adománygyűjtéshez.

A Pécsre szeptemberben érkező két vénaszkennert segítségével gyorsabb, egyszerűbb, komfortosabb lesz a beteg gyerekek el látása.

Dr. Horváth Gábor gyermekgyógyász rezidens, a futócsapat tagja elmondta, hogy a jövőben több hasonló akciót is terveznek, és egyéb eszközökkel is javítani szeretnék munkájuk minőségét, valamint segíteni betegeik gyógyulását.

Meghalt Székely György

Életének 91. évében hunyt el az akadémikus.

Halálával a magyar agykutatás egyik kimagasló alakját veszítette el – írta honlapján a Magyar Tudományos Akadémia (MTA). Székely György tudományos eredményei közül kiemelkedett a gerincvelő és az agytörzs szerkezetének részletes leírása. Összehasonlító neurohisztológiai vizsgálatok alapján új szempontok szerint csoportosította az agyidegek magvait.

Székely György 1926-ban született Püspökladányban. Péccsett végezte el az orvostudományi egyetemet. Az 1940-es évek végétől már Szentágotthai János munkatársaként dolgozott a Pécsi Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézetében, amelyre a béke és a tudomány szigeteként emlékezett. 1962-től adjunktusként, 1966-tól egyetemi docensként tevékenykedett.

1972-ben egyetemi tanárrá nevezték ki. 1975-től a Debreceni Orvostudományi Egyetem professzora, illetve az Anatómiai Intézet igazgatója lett. Munkásságát egyebek mellett Akadémiai Díjjal, Szent-Györgyi Albert-díjjal, illetve Széchenyi-díjjal ismerték el. (mti)

FELHÍVÁS

„A hallgatóság és az Anatómiai Intézet oktatói minden évben ünnepélyes keretek között emlékeznek meg azokról, akik testük felajánlásával segítették a korszerű anatómia-oktatást. Szép hagyomány, hogy a hallgatók műsorral készülnek a temetői ünnepségre, amit idén október 27-én, pénteken 15 órakor rendezünk.

Megkérünk minden hallgatót, hogy egy szál virágot hozzon magával!

Várunk mindenkit, aki a hallgatók kórusában is részt venne, esetleg hangszeres vagy prózai műsorszámra volna!”

Dr. Lengváriné Szelier Márta

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy 2017. augusztus 2-án, 63 éves korában, dr. Lengváriné Szelier Márta, az Anatómiai Intézet volt dolgozója tragikus hirtelenséggel elhunyt.
Emlékét tisztelettel megőrizzük!

Megemlékezés Szelier Márta temetésén

Tisztelt gyászolók, barátok és ismerősök.

Minden ember halála nagy veszteség. Valamennyien tudjuk, hogy az életünk véges, és egy ismeretlen ember halálhíre nem vált ki bennünk olyan érzéseket, mint egy hozzátartozó vagy jó ismerős elvesztése. Márta 40 éven keresztül volt a munkatársunk egy nagy család tagjaként.

Szelier Márta a középiskola befejezése után jött az Anatómiai Intézetbe, ahol Lengvári István munkacsoportjába került, és az ő vezetésével ismerkedett meg az ott folyó kutatások módszereivel. Érdeklődése és szorgalma hamar képessé tette arra, hogy asszisztensként hasznos tagja legyen a munkacsoportnak. Beilleszkedett az intézet szélesebb közösségébe is, és segítőkészségére mindig számítani lehetett. A többi asszisztenssel együtt nem csak a kutatások segítése volt a feladata, hanem a hallgatók írásbeli tesztjeinek technikai előkészítésében és értékelésében is feladatokat kapott. Hamar kiderült, hogy jó a rajzkészsége és azt is megtudtuk, hogy szabad idejében képzőművészeti szakkörökbe jár, és munkáit egyetemi és városi kiállításokon is bemutatja. Rajztudásának nagy hasznát vette a kutatócsoport a közlemények grafikai dokumentációjának előkészítésében. Valószínűleg a kutatómunka jobb megismerésének és rajzkészsége továbbfejlesztésének igénye motiválta abban, hogy munka melletti tanulással főiskolai diplomát szerezzen biológia-rajz szakon.

A kutatócsoport eredményes munkája Lengvári kolléga súlyos betegsége miatt egy időre megtorpant. A hónapokig tartó klinikai kezelések alatt Márta rendszeresen mellette volt, segítette a nővérek munkáját és biztosította azt a pszichés támogatást, aminek nagy szerepe lehetett abban, hogy kollégánk felépült, visszatért az intézetbe, és folytatni tudta kutató és oktató munkáját. Frissen végzett új diplomások kerültek a csoportjába, akik Márta segítségével ismerkedtek a legújabb kutatási módszerekkel.

Egy idő után Márta és István munkatársi viszonya sokkal szorosabbá vált. Úgy gondolták, hogy az egymás segítségével eltöltött hosszú évek után házasságot kötnek. Néhány békés év következett, amikor Márta életében 2009-ben nagyon szomorú események történtek: meghalt az édesanyja, bátyja és férje is, tragikus hirtelenséggel. A munkacsoport vezetését Reglódi Dóra vette át. Új kutatások indultak, újabb fiatal diplomásokkal bővült a csoport, és Márta szaktudására is szükség volt. A laboratóriumi munka mellett fontos feladatot kapott, szövettani metszetek mikroszkópos fényképezését, amiben hamar jártasságot szerzett.

Az intézetben végzett 40 évnyi munka után kérte a nyugdíjazását. Kapcsolata azonban nem szakadt meg velünk. Időnként meglátogatott bennünket, és a beszélgetések alatt megismertük új élethelyzetével kapcsolatos terveit, tudomást szereztünk a Zarándok Galéria létrehozásáról, értesítéseket kaptunk a rendezvényeiről és örültünk a sikereiknek. A kiszámíthatatlan sors azonban közbeszólt, és nem adott több időt neki. A 40 év alatt munkahelyünk folyosóján naponta találkoztunk. Ezért esett rám a választás, hogy az intézet nevében elbúcsúzzak volt munkatársunktól.

Nagyon rossz érzés, hogy már másodszer állok a nyitott sír mellett, amiben Lengvári István nyugszik. Hallgatóként tanítottam, voltak közös munkáink és kölcsönösen becsültük egymást. A sír most újra bezárul. Két értékes ember fizikai valósága eltűnik, de az emléküik megmarad.

Kedves Márta és István, nyugodjatok békével!

Lázár Gyula
emeritusz professzor

Palkonyai Lőrinc és Sebők Béla fényképe

